gemeente VOORSCHOTEN

Notulen raadsvergadering

NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 10 juli 2025 vanaf 17.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stemerdink, burgemeester.
Griffier: mevrouw M. Elkerbout.

Aanwezige leden: de heer mr. drs. C. Bremmer, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren A. Deuzeman, W.J. van Duivendijk, G. van den Ende en B. van Horck, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam, B. Lavrijsen (later) en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren A.L.R. Posthuma en B.W. Reinke, mevrouw J.C. Schroot, mevrouw P. Wijnen en mevrouw M.J.T. Zoun (later).

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer C.J. van der Elst en de heer H.G. Schokker.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Een hele goede middag. Ik heet u van harte welkom bij de vergadering van de gemeenteraad van Voorschoten van 10 juli 2025, de laatste vergadering voor het welverdiende zomerreces.

Er is geen bericht van verhindering ontvangen. De heer Lavrijsen en mevrouw Zoun komen iets later.

De laatste vergadering voor het zomerreces is altijd een bijzondere vergadering, want we hebben de Algemene Beschouwingen over de Kadernota. De agenda lijkt me helder. We behandelen eerst de reguliere agendapunten, dan de Algemene Beschouwingen en vervolgens een laatste inhoudelijk punt, het gemeentehuis.

Voor de inwendige mens: de toppers van Zij aan Zij hebben weer voor iets lekkers gezorgd: een lekkere muffin, die voor u staat. Weer heel veel dank daarvoor. Rond 19.00 uur gaan wij schorsen voor het eten en uiteraard ook voor politiek overleg. Ik hoop dat we voor de schorsing de eerste termijn van de zijde van de raad hebben kunnen afronden, maar we gaan kijken hoe het gaat.

De spreektijden voor vanavond zijn 24 minuten per fractie en 44 minuten voor het college. Dat is voor de gehele agenda; dat zeg ik er nog even bij, ook tegen het college.

In het kader van de vaststelling van de agenda heeft mevrouw Van Meenen een ordevoorstel.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik wil voorstellen om van de Voorjaarsnota, die nu als hamerstuk op de agenda staat, een bespreekstuk te maken. We hebben heel recent informatie gekregen over de fusie van Voorschoten voor Elkaar en Participe. Daar wil ik de wethouder nog iets over vragen.

De **voorzitter**: Ik kijk rond. Dat is prima. We voegen dit toe als eerste bespreekpunt.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

2. Vaststellen raadsnotulen van 26 juni 2025

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad
3.1. Brieven van instellingen of burgers;

3.2. Informatiebrieven van het college van B en W
3.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Het gaat om ingekomen brief 2826 van de Veiligheidsregio Hollands Midden met een terugblik op de NAVO-top. Deze regio heeft belangrijk werk verricht met commandant Zuidijk en zijn mannen en vrouwen. We willen daar in de commissie Burger en Bestuur graag een keer op terugkijken, ook gelet op de bredere onderliggende problematiek van veiligheidsbeheersing, risico's et cetera. Dat is het verzoek van onze fractie.

De **voorzitter**: Prima. Uw verzoek wordt doorgeleid naar het presidium, dat uw verzoek zal bespreken.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Hamerstukken

De **voorzitter**: Er zijn geen hamerstukken meer, omdat de Voorjaarsnota 2025 een bespreekpunt is geworden.

5. BESPREEKPUNTEN

4.1. Voorjaarsnota 2025 (raadsregistratienummer Z/25/099785/449900)

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Zoals ik al aangekondigde bij het ordevoorstel hebben we heel recent een informatiebrief van het college gekregen over de fusie van Voorschoten voor Elkaar en Participe; ik denk dat ik dat "de voorgenomen fusie" moet noemen. Daarin is aangegeven - dat staat ook al in de Voorjaarsnota - dat de gemeente daarvoor een bedrag van € 150.000 reserveert voor mogelijke transitiekosten. Ik ben heel benieuwd welke kosten daar precies onder vallen. Dat zou ik van de wethouder willen weten. Ik zou de wethouder ook willen vragen of hij specifiek afspraken heeft gemaakt met Voorschoten voor Elkaar, want in de Voorjaarsnota staat "op gerealiseerde kosten". Ik wil dus graag weten hoe de wethouder dit in de hand houdt, want we hebben Voorschoten voor Elkaar de afgelopen tijd natuurlijk al behoorlijk wat geld gegeven en we hebben daar juist een belangrijke opdracht weggehaald om dingen goedkoper te willen doen.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. De vragen gaan over de transitiekosten voor VvE. Er is een bedrag van maximaal € 150.000 gereserveerd. Daarbij moet u echt denken aan frictiekosten, aan zaken die zich daar de komende tijd kunnen voordoen. Het initiatief ligt bij VvE. De VvE is een zelfstandige stichting en is daarmee bezig. De afgelopen jaren zijn veel taken weggegaan bij VvE, die deels ook weer terug zijn gegaan naar de gemeente. Daardoor hebben zij vrij stevige overheadkosten gehad. Dat is een van de redenen voor de fusie, want bij Participe kunnen ze waarschijnlijk lagere overheadkosten krijgen. Dat neemt niet weg dat we nog wel van de huidige situatie naar de nieuwe situatie moeten gaan. Het zit voornamelijk in die frictiekosten. Dat is dus eigenlijk het antwoord. Ik wil u graag op de hoogte houden van hoe het proces gaat. We zullen er heel steng bij zijn, want het moet natuurlijk niet zomaar iets zijn. Dat heb ik ook nadrukkelijk in de Voorjaarsnota laten opnemen. We hebben daar echt heel nauwkeurig het gesprek over met VvE, maar het moet ook in goede banen worden geleid. Daar is dat budget dus voor bedoeld.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Is de wethouder ook bereid om meer concrete afspraken te maken? Ik begrijp dat het over frictiekosten gaat. Dat kan natuurlijk gaan om een transitievergoeding voor een medewerker waarvan de functie komt te vervallen, maar zitten er ook allerlei andere organisatiewijzigingskosten in? Kan de wethouder daar wellicht afspraken over maken met Voorschoten voor Elkaar?

Wethouder **Schokker**: Ja, we zijn in nauw overleg met VvE, juist over deze kwestie. We noemen dat eigenlijk "de opdracht": in het activiteitenoverzicht voor VvE geven we precies aan wat VvE gaat doen. Dit zijn dus geen reguliere kosten. Daar maken we absoluut aparte afspraken over.

De **voorzitter**: Ik zie dat er verder geen vragen zijn. Ik sluit dus de beraadslaging.

We zien vanavond een nieuw gezicht bij onze ICT, Hans, ons duizenddingendoekje. Dat mag ik van hem zeggen.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

6. Jaarrekening (raadsregistratienummer Z/25/099970/447788)

De **voorzitter**: De jaarstukken bevatten de programmaverantwoording en de jaarrekening met daarin per programma een terugblik op onderwerpen die een belangrijke rol hebben gespeeld en de financiële verantwoording daarover. Uiteraard vindt ook de discussie over de bestemming van het resultaat plaats.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. De vaststelling van een jaarrekening betekent veel werk, een forse belasting voor de werkorganisatie. De management letter van 16 december 2024, ter voorbereiding op de controle van de jaarrekening 2024 aangeboden aan het college, geeft daar helder blijk van en memoreert onder andere tussentijdse controles in het afgelopen jaar. U merkt dat ik diep in het dossier ben gedoken. Ik verwijs ook naar pagina 25 van het accountantsverslag. Ik citeer: "dat de jaarrekening door uw organisatie hoge prioriteit heeft gekregen en dat de jaarrekeningcontrole goed is voorbereid. De dossiervorming was bij de start van onze werkzaamheden goed op orde en opmerkingen die wij hadden, zijn goed en tijdig beantwoord. De samenwerking tussen uw organisatie en ons is wederom goed, prettig en constructief verlopen." Dit mag ook weleens opgemerkt worden in deze raadzaal. Intussen ligt er een goedkeurende controleverklaring voor voor getrouwheid d.d. heden 10 juli van accountant Verstegen.

In mijn bijdrage in de gecombineerde commissievergadering van 26 juni jongstleden over de jaarrekening hield ik een pleidooi met onder andere de suggestie om het resterende positieve resultaat ter grootte van ruim € 800.000 niet te doen storten in de concernreserve maar in de bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting. Ik kondigde namens mijn fractie aan, met dank aan collega Van Oostrum, een amendement hierover te overwegen. Dit amendement 342 dien ik bij dezen graag in. In het coalitieakkoord had en heeft scholenbouw een hoge prioriteit; ik verwijs naar paragraaf 6, Onderwijshuisvesting, maar ik besef heel goed dat onderwijshuisvesting bij alle partijen hoog in het vaandel staat. Dat blijkt ook uit het raadsbreed medeondertekenen van ons amendement, waarvoor uitdrukkelijk dank aan alle collega's en fracties. Ik heb voor mijzelf de afgelopen dagen nog eens een print gemaakt van de vele A4'tjes over de afgelopen jaren van alle moties, amendementen en schriftelijke vragen van alle fracties en van andere documenten, zoals een presentatie van een onderzoek over onderwijshuisvesting door de Rekenkamercommissie. Daaruit bleek hoe breed dit thema leeft; united we stand.

Amendement 342 sluit goed aan bij de besluitvorming in de begrotingsraad van november 2022, toen wij raadsbreed besloten een bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting in te stellen en daarvoor voor de jaren 2023, 2024 en 2025 respectievelijk € 0,5 miljoen, € 1 miljoen en € 1,5 miljoen te storten. In de huidige jaarrekening lezen we op bladzijde 147 dat de huidige bestemmingsreserve een kleine € 3 miljoen bevat, maar we weten ook allemaal, zoals amendement 342 ook aangeeft, dat bouwkosten de laatste jaren sterk stegen en blijven stijgen. Om dit te realiseren is het van belang om de komende jaren veel geld te blijven reserveren. Ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder op ons amendement. Het amendement luidt:

"Amendement 342.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/25/ 099970// 447788,

constaterende dat:

a. *het jaarrekeningresultaat 2024 na overheveling en bestemming € 808.103 bedraagt conform beslispunt 5 van het aangehaalde raadsvoorstel;*

overwegende dat:

b. het coalitieakkoord 2022-2026 'Voorschoten in Verbinding Vooruit' over onderwijshuisvesting in paragraaf 6.6 onder meer stelt dat:
    - *'Een goede onderwijshuisvesting cruciaal is en vraagt om forse investeringen';*
    - *'het van belang is hiervoor de komende jaren te gaan sparen (geld te reserveren)';*

c. in het recent vastgesteld Integraal Huisvestingplan Onderwijs (IHP) nieuwbouw voor meerdere basisscholen voorzien is;
d. in de begroting een reserve voor onderwijshuisvesting is opgenomen;
e. bouwkosten de laatste jaren sterk (blijven) stijgen;

van mening dat:

f. reserveren voor (en investeren in) onderwijshuisvesting een belangrijke bijdrage levert aan de vorming en maatschappelijke participatie van onze jeugd en dat een toevoeging van € 808.103 aan de Reserve Onderwijshuisvesting sterk ondersteunend is aan dat belang;

Besluit beslispunt 5 van het raadsvoorstel als volgt te wijzigen:

5. Het resterende positieve resultaat ter grootte van € 808.103,- te storten in de Reserve Onderwijshuisvesting."

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Om te beginnen dank aan de heer Bremmer voor zijn positieve en waarderende inbreng, die feitelijk betrekking heeft op onze ambtenaren. Wat amendement 342 betreft: aan de ene kant zou je kunnen zeggen dat je je bestemmingsreserves niet te hoog op moet pompen, want dat hoeft de transparantie niet te helpen en een grote concernreserve heeft ook zo zijn voordelen. Aan de andere kant begrijpen we dat er wel bestendigheid in het voorstel zit, want we hebben vanuit het college en het beleid € 0,5 miljoen, € 1 miljoen en € 1,5 miljoen te storten. We laten het amendement graag over aan het oordeel van de raad, maar met een positieve grondhouding.

De **voorzitter**: Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Ik sluit dus de beraadslaging.

In stemming komt amendement 342 van alle fracties.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

7. Kadernota 2026 (raadsregistratienummer Z/25/099781/449869)

De **voorzitter**: Dit is een van de hoofdgerechten van vanavond. Met de Kadernota geeft de raad het college uitgangspunten mee voor de begroting voor 2026 en de meerjarenraming. We doen een reguliere eerste en tweede termijn. Bij de Algemene Beschouwingen is de volgorde vastgelegd: we beginnen met de grootste oppositie, gevolgd door de grootste coalitiepartij enzovoort.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Om 17.00 uur 's middags is het altijd een beetje warmer dan normaal. Dat is niet ideaal met jasjes aan, maar we doen ons best. Het zal bij de begrotingsbehandeling in november wel weer beter zijn. Inderdaad, meneer Maassen, we moeten het hier een beetje klimaatadaptief maken.

Onze fractie probeert met enige regelmaat een werkbezoek te brengen aan een andere gemeente. Dat kan ik elke fractie aanraden: je komt zoveel mooie voorbeelden tegen van mensen die op een eigen manier werken aan het oplossen van problemen die we hier ook kennen. Dit motiveert mij persoonlijk altijd om te proberen toch weer verder te kijken, omdat je samen vaak zoveel meer kunt dan je eigenlijk dacht. Zo was onze fractie kortgeleden in de mooie Hanzestad Kampen. We bezochten daar bijvoorbeeld het project Het 8ste Werk, waar mensen die afgehaakt zijn van de samenleving, met elkaar een gemeenschap vormen en vanuit die basis weer perspectief krijgen, bijvoorbeeld op werk. Eigenlijk gebeurt dat onder het motto dat treffend was opgeschreven bij een "weggeefkastje" dat daar stond: "Je geeft alleen wat je zelf zou willen ontvangen." Solidariteit in

de praktijk. Aan het eind van die dag bezochten we het kerkelijk centrum Open Hof. Daar verblijft een gezin met kinderen dat uitgezet dreigt te worden naar Oezbekistan. Ze worden beschermd door een kerkdienst die, met hulp van vrijwilligers uit het hele land, al meer dan zeven maanden onafgebroken 24/7 doorloopt. Wat deze vrijwilligers drijft is een persoonlijk gevoel van onrecht tegen mensen die zij zien als hun naasten. Iemand die ik later hierover sprak, had daar moeite mee, want zijn dit niet nu eenmaal de regels? Wie bepaalt welke regels je wel mag negeren en welke niet? Dit zijn eerlijk gezegd terechte vragen. Het antwoord daarop kan niet alleen juridisch zijn: dat wordt altijd persoonlijk, want eigenlijk ligt het aan wie je wilt zijn. Wat is voor jou nog rechtvaardig? Dat is de reden waarom wij grote zorgen hebben over voorstellen om illegaliteit en hulp aan illegalen strafbaar te stellen. Als we een gebaar van diepste medemenselijkheid strafbaar maken, raken we wat GroenLinks betreft als samenleving iets fundamenteels kwijt. Dat persoonlijke rechtvaardigheidsgevoel en die onderlinge solidariteit moeten uiteindelijk de basis zijn van de politiek. Het is de fundamentele vraag: wie wil jij zijn; wie willen wij zijn?

Opmerkelijk genoeg hebben we het als raad eigenlijk niet heel vaak over die vraag, maar vooral over procedures. Natuurlijk zijn die ook gewoon een onderdeel van openbaar bestuur. Vaak hebben we ook niet zoveel keuze, zoals rond financiën. Wat dat betreft is de situatie dit jaar gelukkig wat rooskleuriger dan vorig jaar, toen oplopende tekorten de toon zetten. Nu valt het allemaal wat mee. We hebben wel gezien in welk tempo die ramingen achterhaald kunnen raken, al was het maar zojuist bij de jaarrekening. De situatie kan dus zomaar weer verslechteren. Toch kan ik niet ontkennen dat het dit jaar wat aangenamer spreken is dan vorig jaar. Dat zal ongetwijfeld ook voor de coalitiepartijen zo zijn. Dat de seinen tijdelijk op groen staan, betekent natuurlijk niet dat we achterover kunnen leunen, want de onzekerheid is juist toegenomen. Er komen opnieuw landelijke verkiezingen aan en we hebben nog steeds onopgeloste structurele problemen, zoals bij de jeugdzorg. Voor 2028 en 2029 moet daar nog over worden onderhandeld. De VNG adviseert de gemeenten daarom om dit jaar voor die twee latere jaren een stelpost op te nemen voor een nog te ontvangen vergoeding van het Rijk. Dit is vooral een signaal aan het Rijk en de toezichthouder, maar ook aan onszelf, om de begroting realistisch te houden. Dat lijkt ons verstandig. Daarom dienen we samen met de Partij van de Arbeid amendement 347 in. Het amendement luidt:

"Amendement 347.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2026, gezien het raadsvoorstel nr. Z/25/099781/449869,

constaterende dat:

a. *de VNG in haar ledenbrief van 20 mei 2025 het advies uitgebracht heeft om, in afwachting van het nieuwe advies van de commissie-Van Ark, een stelpost op te nemen voor compensatie voor de kosten van de jeugdzorg vanuit het Rijk;*

overwegende dat:

b. *de Kadernota 2026 structureel sluitend is voor de jaren 2028 en 2029, maar dat de financieringsstromen vanuit het Rijk de afgelopen jaren weinig voorspelbaar zijn gebleken;*
c. *de achterblijvende vergoeding voor de jeugdzorg, ook wanneer die niet leidt tot tekorten, een uitwerking heeft op de begrotingsruimte van de gemeente;*
d. *het zichtbaar maken van die achterblijvende vergoeding belangrijk is in de onderhandelingen van de VNG met het Rijk;*
e. *het opnemen van een stelpost een goede manier is om eventuele toekomstige tekorten bespreekbaar te maken bij de provincie in de rol van toezichthouder;*
f. *het de geloofwaardigheid helpt als een dergelijke stelpost al is opgenomen voordat er sprake is van structurele tekorten;*

Besluit het volgende beslispunt aan het raadsvoorstel toe te voegen:

5. Als uitgangspunt te nemen voor de programmabegroting 2026-2029 dat voor de jaren 2028 en 2029 een stelpost wordt opgenomen voor compensatie van de kosten van de jeugdzorg door het Rijk, in lijn met het advies van de VNG."

De gunstige ramingen geven ons vooralsnog de ruimte om de bezuinigingen te compenseren die onder druk van de financiën plaatsvonden en die ongeacht de procedurele kaders voor onze fractie onrechtvaardig voelen, zoals het weghalen van geld bij gezinnen met kinderen rond het sociaal minimum. Dat is voor ons niet te rijmen met wat wij willen zijn: een gemeenschap waar mensen gezien en gesteund worden. Het aannemen van motie 339 liet zien dat dit breder leefde in de raad, want daar kwam steun voor vanuit de hele raad. Destijds is er niets met die motie gedaan. Laten we dat nu vooral wel doen. Ook besparingen op preventieve maatregelen, zoals vroegsignalering, vonden en vinden we onverstandig. Die programma's drukken uiteindelijk niet alleen de kosten, ze besparen ook vooral menselijk leed. Met de bovendien relatief beperkte kosten moeten we die programma's alsnog de kans geven om hun vruchten af te werpen over de jaren. We hebben de voorstellen die hiervoor zullen worden ingediend dan ook van harte mee ondertekend.

Ook buiten het sociaal domein gaat het over wat mensen als rechtvaardig ervaren. We zien steeds vaker dat procedures die eigenlijk tot gedragen besluiten moeten leiden in een wereld met tegenstrijdige belangen - we kennen de riedel - eindigen in onbegrip. Neem het besluit dat we vorige week namen over het project aan de Jan Evertsenlaan. Voor de aanwezige omwonenden was dat een bittere pil, maar ook binnen de raad stemden we met pijn. Die herontwikkeling is noodzakelijk, maar het plan voelde vooral als een onvermijdelijk eindpunt van een proces dat niet meer te sturen was. Over de fundamentele keuzes die we maken, leek het daardoor in het debat zelf eigenlijk niet eens meer te gaan. Mijn fractie trekt zich dat aan, want om vertrouwen te behouden, moeten we die onderliggende politieke afwegingen ook durven maken, zichtbaar en ook op tijd om mensen mee te nemen. Uiteindelijk is het namelijk ook in de fysieke ruimte een kwestie van solidariteit en rechtvaardigheid en niet alleen maar van eigendomsrecht. We hebben hard veel betaalbare woningen nodig, maar de spanning met de leefkwaliteit en uiteindelijk ook winstbejag is inmiddels voelbaar bij eigenlijk ieder project. Te vaak is dan met name het groen uiteindelijk de sluitpost. Het zal geen verrassing zijn dat voor GroenLinks groen geen luxeproduct is voor als we wat ruimte over hebben, maar een basisvoorwaarde voor gezondheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie, maar ook ruimte voor spelen en ontmoeten, ruimte voor ons allemaal. Om dat te borgen lijkt het ons noodzakelijk om een mentaliteitsverandering te ondergaan, die begint bij het durven stellen van duidelijke, inhoudelijke kaders. Dat is een rol die wij als raad moeten claimen, juist nu de Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak en duidelijkheid. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan het ijsbaanterrein, een van de laatste grote ontwikkellocaties in Voorschoten, waar vanzelfsprekend dus ook allerlei claims op liggen. De raad nam hierover in 2023, volgens mij unaniem, een motie aan die vroeg om eerst een stedenbouwkundige visie te geven, juist omdat wij als raad aanvoelen dat we hier een verhaal moeten hebben dat we kunnen uitleggen aan de inwoners, ongeacht de uitkomst daarvan. Dat moet een verhaal zijn dat verder reikt dan dat er nou eenmaal een afspraak lag. Helaas heeft het college die motie de facto naast zich neergelegd en lijkt het besluit nu genomen te zijn. Dat is juridisch waarschijnlijk mogelijk, maar volgens ons bestuurlijk onverstandig, niet alleen voor dit project, maar ook voor al die projecten waar mensen te horen kregen en nog gaan krijgen dat die woningen nou eenmaal zwaarder wegen. Dat is precies wat we vorige week de mensen aan de Jan Evertsenlaan verteld hebben.

De vraag is natuurlijk: wat dan? Ik moet u helaas teleurstellen: we hebben niet één fantastische motie waarmee we dit vanavond allemaal wel even fiksen. Regels, procedures en financiën vaarwel zeggen is natuurlijk leuk, maar is waarschijnlijk geen optie. We kunnen wel proberen om ze eerder te vertalen naar een begrijpelijk verhaal door duidelijk te zijn over de doelen en de waarden waar we voor staan en daar ook echt aan vast te houden. Straks gaan we de plannen voor het nieuwe gemeentehuis en de bibliotheek bespreken. Dat lijkt ons een uitgelezen moment om daarmee te beginnen. Soms moet je daarbij als gemeente ook een stap naar voren durven zetten. Neem het vuurwerkverbod. Jarenlang werd hierover gesproken, met elk jaar toenemende schade en overlast. Nu ligt er eindelijk voor volgend jaar een landelijk verbod, waar we als GroenLinks vanzelfsprekend blij mee zijn. Maar we realiseren ons ook dat dit kan voelen als het verlies van iets eigens. Verandering vraagt ook altijd om alternatieven. Daarom dienen wij samen met de Partij van de Arbeid motie 356 in, die vraagt om met de jaarwisseling 2026–2027 een centrale vuurwerkshow te organiseren, zoals we in 2019 ook gedaan hebben. Dat is niet bedoeld als doekje voor het bloeden, maar om een nieuw collectief moment van verbinding te geven. De motie luidt:

"Motie 356.

De gemeenteraad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 10 juli 2025, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

a. *er vanaf de jaarwisseling 2026/2027 een verbod geldt op consumentenvuurwerk in categorie F2;*
b. *Voorschoten enkele jaren geleden in samenwerking met ondernemers een centrale vuurwerkshow organiseerde, die door inwoners enthousiast werd ontvangen;*
c. *er binnen de nieuwe regelgeving wel ruimte is voor het verlenen van ontheffing onder voorwaarden aan specifieke groepen en dus voor samenwerking met derden;*

overwegende dat:

d. *oudejaarsavond voor veel inwoners een moment van verbroedering en samenzijn is;*
e. *samenkomen op een centrale locatie de oudejaarsavond een extra feestelijk karakter kan geven;*
f. *het juist bij het ingaan van het vuurwerkverbod belangrijk is om inwoners een feestelijk alternatief te bieden voor eigen vuurwerk, ook om handhaving te vereenvoudigen;*
g. *de organisatie van een centrale vuurwerkshow in 2026/2027 gezien kan worden als pilot voor een mogelijke nieuwe traditie in de komende jaren;*

verzoekt het college om voor de jaarwisseling 2026/2027 een centrale vuurwerkshow te organiseren, zo mogelijk in samenwerking met ondernemers, verenigingen of andere gemeentes, en hiervoor in de Programmabegroting 2026 incidentele dekking op te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag."

Uiteindelijk draait politiek wat ons betreft niet om regels of begrotingstabellen, maar om de vraag wie we willen zijn. Die vraag hebben mensen zich in Kampen gesteld en ik denk dat wij ons hier vanavond ook die vraag moeten stellen. Wij denken dat wij een gemeente willen zijn die mensen ziet, die luistert, die keuzes durft te maken en die keuzes durft te verdedigen, ook als ze moeilijk zijn, maar ook een gemeenschap waarin je deelt wat je overhebt en ontvangt wat je nodig hebt. Zoals het daar stond op dat weggeefkastje: "Je geeft alleen wat je zelf zou willen ontvangen." Dat is wat ons betreft geen naïeve wens, maar een politieke opdracht. Ik heb gezegd.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Dank aan de heer Deuzeman voor het inspirerende verhaal. Het is ook heel fijn dat het minder somber was. Zoals de heer Deuzeman al zei, heeft dat ongetwijfeld te maken met de verbeterde financiële omstandigheden. De Kadernota is een mooi moment om onze kijk op de ontwikkelingen in Voorschoten te geven. Nu het naar het einde van de periode loopt, is dit ook een mooi moment om te signaleren waar we staan ten aanzien van ons coalitieakkoord. De VVD heeft deze coalitie gesteund om te komen tot ontwikkelingen die passen bij Voorschoten, bijvoorbeeld een culturele accommodatie die wat betreft investering en exploitatie past bij de Voorschotense schaal. We hadden in de vorige periode immers het plan voor de culturele accommodatie … "Afgeschoten" klinkt bruut, maar wij waren in ieder geval tegen. Wij voelden ons dus zeker geroepen om een goede ontwikkeling te realiseren. Daar is de huidige ontwikkeling van de Kruispuntkerk uit ontstaan. We verheugen ons op een culturele accommodatie die past bij de wensen van vele culturele organisaties en bij de Voorschotense portemonnee.

Dan de verdere ontwikkelingen in het centrum. Het is een lang gekoesterde wens om ons centrum op te knappen en aantrekkelijker te maken om er te verblijven. Wij als VVD denken graag aan de economie en aan hoe we die kunnen versterken. Om de ontwikkeling van het centrum te versterken is een centrumvisie opgesteld. Inmiddels is ook een uitvoeringsplan aan de raad gepresenteerd. Het afgelopen jaar zijn de lantaarns aan de Voorstraat vervangen en zijn ook de oude armaturen weggehaald. De straat ziet er wat dat betreft weer stukken beter uit. De ontwikkeling van het Treubplein naar evenementenplein is opgestart. Dat veroorzaakt nog de nodige reuring, maar het plan ligt er en ik verwacht dat we binnenkort toch aan de slag gaan. Ook is het Ambachts- en Baljuwhuis weer in gebruik genomen. Er wordt hard gewerkt aan het achterstallig onderhoud, zodat het gebouw op korte termijn weer in volle glorie bijdraagt aan de uitstraling van de Voorstraat. Voor verdere economische bloei buiten het centrum wordt bij de winkelcentra Noord-Hofland en de Beethovenlaan de buitenruimte opgeknapt.

Er is ook gewerkt aan een duidelijk sportaccommodatiebeleid, zodat alle sportverenigingen weten waar ze aan toe zijn wat het onderhoud betreft. Het doet ons dan ook deugd om het geplande onderhoud voor Forescate en de honk- en softbal vereniging in 2026, voor hockey en handbal in 2027 en voor voetbal in 2028 in de Kadernota te zien. Ook voor de vervanging van de sporthal is al een bedrag opgenomen in 2028 en 2029. Naast al die mooie voorzieningen waar inwoners graag gebruik van maken, moeten we natuurlijk niet vergeten om de basis wat droge voeten betreft op orde te hebben. De investeringen in de riolering in Adegeest en de voorbereiding voor het vervangen van de riolering bij de Raadhuislaan en omgeving zijn goede stappen in de richting van een klimaatbestendiger riool. Daar moeten we de komende tijd mee doorgaan. Daar gaat een hoop geld in zitten, maar ik denk dat dit absoluut noodzakelijk is om ons dorp leefbaar te houden. Er wordt dus ook al gewerkt aan de voorbereiding van de volgende projecten.

Woningbouw is natuurlijk ook een speerpunt. Daar zijn het afgelopen jaar ook stappen gezet. De heer Deuzeman heeft gelijk: daar moeten moeilijke keuzes worden gemaakt. Daarbij lopen we eigenlijk altijd een beetje achter de feiten aan, want het duurt een behoorlijke tijd voordat zo'n ontwikkeling tot wasdom komt en besluitrijp is voor de raad. En dan rekenen we nog met de percentages van jaren geleden. We hebben nu een wettelijke plicht voor sociale woningbouw. Dat betekent nogal wat en dat maakt onze keuzes niet eenvoudiger. Er is een besluit genomen over het verplaatsen van de woonwagen, zodat de ontwikkeling van het Arsenaal/Segaar-terrein kan starten en er is dus ook een besluit genomen over de Jan Evertsenlaan. Er zijn ook al besluiten genomen over de Raadhuislaan en de Einsteinweg. In de pen zit voor het einde van deze periode ook een besluit over de Jan Wagtendonkstraat. We hebben minder bereikt dan we zouden wensen. Het wachten is nog steeds op de uitvoering van Starrenbrug III en op ontwikkelplannen voor de Moeder Godskerk en sociale huur op het Churchillplein en het Stationslaantje. Maar er zijn wel stappen gezet en er zullen ook in de volgende raadsperiode verdere stappen kunnen worden gezet. Dit soort plannen heeft helaas een lange doorlooptijd en vraagt een hoop energie, zowel van het college als van onze organisatie, en dan zijn er ook nog ontwikkelaars die hun keuzes maken en die wij niet kunnen dwingen om mee te doen in het tempo dat wij graag zouden maken.

Ook in de uitvoering van het grootste deel van onze begroting, het sociaal domein, zijn positieve ontwikkelingen te melden. Er is de afgelopen jaren hard aan gewerkt. In 2023 is nieuw re-integratiebeleid en participatiebeleid opgesteld, in 2024 dynamisch minimabeleid en in 2025 schuldhulpverlening. We zien met name dat de vroegsignalering een goede bijdrage levert aan het eerder bereiken van mensen om ervoor te zorgen dat er wordt geholpen voordat de problemen immens zijn. Hier zijn we dus enthousiast over.

Dan een opmerking over de gewenste investeringen. We zien al een aantal jaren dat Voorschoten de begrote investeringen niet weet te realiseren. Na jaren zonder geld te besteden moeten we er weer aan wennen om ook echt geld uit te geven. In 2024 is het ons gelukt om € 3,6 miljoen uit te geven. Dat klinkt als een heel bedrag, maar dit betekende wel dat we € 8,9 miljoen besloten investeringen door moesten schuiven naar 2025. Dit betekent alleen al dat we dit jaar bijna drie keer zoveel moeten doen als vorig jaar. Dat is best een uitdaging. Dit jaar willen we zelfs € 17 miljoen uitgeven, maar we zijn er bijna zeker van dat we dat bedrag niet gaan halen. In 2026 blijft het bedrag rond de € 15 miljoen en ook voor latere jaren ligt het tussen € 15 miljoen en € 16 miljoen. Voor het eerst past het college in de Kadernota een afslag van 30% op deze investeringen toe vanuit de verwachting dat het ons niet lukt om alles uit te geven. Dat heeft te maken met de lange voorbereidingstijd van de uitvoering. Er moeten aanbestedingen worden gedaan, die moeten worden voorbereid. Dat is best intensief. Dit betreft alleen nog maar de besloten investeringen. We hebben ook nog een lange lijst met wensen. Daar worden met uitzondering van 2026 ook miljoenen toegevoegd. De VVD stelt zich op het standpunt dat het niet zozeer de vraag is of de investeringen wenselijk zijn maar of de voorgestelde planning haalbaar is. Onze mening is dat dit niet het geval is. Onze wens is dus dat het college verdergaat met de al besloten investeringen - eigenlijk dus met focus op de uitvoering - en zorgt dat onze uitvoeringscapaciteit stijgt voordat we nieuwe wensen aan de komende vier jaar toevoegen. Het zal u in dit licht niet verbazen dat we zeer kritisch staan tegenover het voorstel naar aanleiding van fase 2 van het gemeentehuis; dat komt bij het volgende agendapunt. Wij zouden graag eerst meer vertrouwen krijgen in het vermogen van de organisatie om alle investeringsprojecten te begeleiden voordat we opdracht geven tot nieuwe activiteiten. Dat is ook keuzes maken. Die zijn niet altijd wenselijk en die doen soms pijn, maar wij voelen ons er verantwoordelijk voor om dat te doen.

Ten aanzien van de operatie van de gemeente zien wij geen grote zorgen. De organisatie heeft sinds haar oprichting als eigen organisatie grote stappen gezet. Zojuist werd bij de bespreking van de jaarrekening al genoemd dat de financiële huishouding keurig op orde is en er wordt hard gewerkt om ook de dienstverlening aan onze inwoners op orde te krijgen. Vanzelfsprekend heeft de organisatie ook te maken met de krapte op de arbeidsmarkt bij het vervullen van vacatures. Ook hier wordt hard aan gewerkt met diverse campagnes, trainingen en opleidingen om toch voldoende mensen bij onze organisatie te krijgen; hulde daarvoor.

Kortom, er gaat veel goed in Voorschoten. Het is en blijft een heerlijk woondorp en we veranderen met elkaar zaken om het zo te houden. Wat de VVD betreft moet er wel meer oog komen voor onze veiligheid. We realiseren ons dat we midden in de Randstad zitten en dat we ook te maken hebben met de problematiek die bij een stedelijke omgeving hoort. Daar horen wat de VVD betreft dan ook maatregelen bij die passen in een dergelijke omgeving. De regelmatige autobranden bij onze stations zijn ons een doorn in het oog. Wij begrijpen eerlijk gezegd niet waarom er geen cameratoezicht kan worden toegepast als preventief instrument. Wij zijn er niet van overtuigd dat dat niet kan, ook al is dat hier reeds een aantal keren besproken. Daarom blijven we aandacht vragen voor onze veiligheid.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. We kijken met deze Kadernota naar de toekomst, naar hoe we voor 2026 verder kunnen als opmaat naar de begroting. Welke kaders worden hier voorgesteld, welke kaders delen wij en wat missen we? Dat zijn de vragen die wij ons als fractie bij de bespreking hebben gesteld.

Sociale voorzieningen vormen de basis van ons dorp. Ze bieden niet alleen essentiële dienstverlening zoals ondersteuning en zorg, maar bevorderen ook sociale cohesie, ontmoeting en inclusiviteit. Ze gaan over hoe wij als dorp met elkaar zijn, over hoe wij als mensen met elkaar zijn en over in verbinding blijven met elkaar. Het behoud van deze voorzieningen draagt volgens ons bij aan een vitaal dorp. Denk hierbij aan de realisatie van het cultureel centrum in de Kruispuntkerk en de nieuwbouw van de Fortgensschool. Ook de taken die de bibliotheek uitvoert in ons dorp, vormen hier een onderdeel van.

Investeren in onze sociale voorzieningen heeft wat D66 betreft prioriteit. We staan immers voor grote maatschappelijke opgaven, zoals we kunnen lezen in de intro van de Kadernota: de energietransitie, woningbouw, bestaanszekerheid, digitalisering en versterking van de lokale democratie. Sociale voorzieningen zijn niet alleen essentieel voor het bieden van directe ondersteuning, maar spelen ook een preventieve rol. Vroegtijdige interventie en ondersteuning kunnen veel problemen voorkomen of verkleinen, zoals mijn collega eigenlijk al jaren blijft roepen. Dit levert gezondheidswinst op, maar kan ook financieel een gunstig effect hebben. Als je tijdig hulp krijgt, blijf je langer een onderdeel van onze gemeenschap, kan je langer bijdragen, bevordert dat de cohesie en leven we fijner samen. Wie wil dat nou niet?

Daarnaast dragen ook sport en cultuur bij aan een gezonder, veerkrachtiger en meer verbonden Voorschoten. Wat ons betreft kan de nadruk daar dus niet genoeg op gelegd worden; daarom doe ik dat in deze Algemene Beschouwing wederom. Wij ondersteunen de prioriteiten die het college in de Kadernota voorstelt:
• uitvoeren van het sportaccommodatiebeleid, waarin we ook de oproep gedaan hebben om dit vooral ook regionaal te bekijken;
• voortgang van de woningbouw; daar komen we straks nog op terug en wie is daar niet voor?;
• realisatie van het cultureel centrum Kruispuntkerk en de nieuwbouw van de Fortgensschool;
• aandacht voor dienstverlening aan inwoners in het gemeentehuis en in de wijken;
• beleid ontwikkelen voor evenementen; dat vinden we een beetje een vreemde eend in de bijt, maar dit is natuurlijk niet onbelangrijk.

We zitten op één lijn, college. De vraag is alleen: hoe doe je dat, het uitvoeren van die prioriteiten? Hoe kunnen wij als D66 helpen om die prioriteiten straks nog meer terug te zien in het dorp? Wat levert die prioriteitstelling op? Alleen binnen de financiële kaders blijven is geen doel op zich als je een gemeente bestuurt. We moeten ook zien wat het daadwerkelijk oplevert. Hoe zien de inwoners de gemeente, de politiek, de democratie en eigenlijk het samenleven met elkaar in het dorp? Om dit voor elkaar te krijgen is realisatiekracht nodig, realisatiekracht van ons allen. Mevrouw Van Meenen zei in haar betoog namens de VVD al dat er ook focus moet zijn, zodat je kiest voor het één en niet voor het ander. Wat kunnen wij als D66 doen om deze realisatiekracht te vergroten?

Wij buigen ons als raad steeds over woningbouwplannen. De hoogte, waar we het vorige week over gehad hebben met betrekking tot de Jan Evertsenlaan, wordt door de voltallige raad gedragen, maar met héél veel moeite. Er werd een pittig besluit genomen. Een ander voorbeeld is het bouwen bij het Stationslaantje; dat is ook aangenomen. Onze woordvoerder probeert ook al enige tijd duidelijkheid te krijgen over wanneer dingen gerealiseerd gaan worden. Wanneer zien we actie op bepaalde dingen? Ook wanneer we geen actie kunnen zien omdat daar geen ruimte voor is, willen we dat weten. We hebben dus behoefte aan dat inzicht. Dan kunnen we het terugkoppelen aan de inwoners. Wat ons betreft moeten we bij de begroting straks geld vrijmaken voor het bouwen - dat gaat wel lukken, onze raad kennende - maar belangrijker is dat we het college ook tools willen geven om dit om te zetten in daadwerkelijk resultaat. Regeren is vooruitzien, maar realiseren is ook kiezen, aanpakken en doen; niet praten over wat er allemaal niet lukt als we dit doen, maar overtuigen dat iets nodig is en dat dan oppakken. Wij kunnen als gemeente best veel. Wij kunnen dit met de ambtenaren, het gemeentebestuur en de inwoners, maar dan moeten we een realistisch plan maken en dat uitvoeren en ons niet verschuilen achter te veel risico's of steeds het argument gebruiken dat we dit niet kunnen. Met motie 361 roepen we het college op om bij de begroting een realisatieplan te leveren, zodat we weten waar we aan toe zijn, want kiezen doe je niet alleen op basis van financiën, maar ook op basis van de samenhang tussen de projecten. Dan weet je ook waarom je wel voor het één kiest en niet voor het ander en niet alleen dat het kan, want we hebben gezien dat er heel veel kan: we kunnen heel veel investeringen plannen, maar in the end hebben we die niet kunnen omzetten in daadwerkelijke realisatie. De motie luidt:

"Motie 361.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel nummer Z/25/099781/449869,

constaterende dat:

- *a. er voor de komende 10-15 jaar relatief veel plannen zijn, in verschillende planfases, voor (ver)nieuwbouw in ons dorp zoals: woningbouw, scholenhuisvesting, sportvoorzieningen, Kruispuntkerk, centrumvisie, rioolvervanging/klimaatadaptie, huisvesting ambtelijke organisatie en de eventuele realisatie van WarmtelinQ;*
- *b. inbreiden en renoveren complex is, onder andere als gevolg van de beperkte beschikbaarheid elektra-aansluitingen, de stikstofopgave en de verminderde bereikbaarheid als gevolg van werkzaamheden Lammenschansplein, evenals de beperkte beschikbare ambtelijke capaciteit;*
- *c. consequenties voor de uitvoerbaarheid van de plannen nog onduidelijk zijn in het geval projecten (deels) samenvallen;*
- *d. de raad tot nu toe voornamelijk geïnformeerd en betrokken is bij de financiële besluitvorming van deze projecten afzonderlijk;*
- *e. inzicht in onze realisatiekracht van het totaal en de delen vooralsnog ontbreekt;*

overwegende dat:

- *f. een helder overzicht van (on)mogelijkheden op hoofdlijnen de raad helpt bij zijn financiële keuzes op de afzonderlijke projecten (lees: fysiek ruimtelijke projecten) en de projecten die samenhangen;*
- *g. werk met werk maken zowel een financieel als een logistiek voordeel kan opleveren en overlast kan verminderen;*

verzoekt het college om een uitvoeringsplan voor te leggen aan de raad met daarin overzicht van de haalbaarheid van de uitvoering van de grote projecten, aanvullend op de begroting 2026. Dit overzicht geeft inzicht in de samenhang van de projecten in tijd en locatie."

Ik sluit af met woorden van Elvis Presley, want we gaan er ook even wat historie in gooien: a little bit less conversation and a little bit more action. Ik heb hier geen mooie beeldspraken of historische anekdotes voor; ik denk dat die later komen, de volgende sprekers kennende. Ik heb ook geen diepere betekenissen; die laat ik voornamelijk aan anderen. Maar ik heb het wel even opgezocht. Dit lied is opgenomen in 1968 en waarschijnlijk zong Elvis dit voor Priscilla. By the way, die was toen 15, maar dat was toen. Maar alle gekheid op een stokje: dit gaat niet over twee

individuen die een lied zingen. Het gaat hier om een ludieke tekst die hopelijk goed vormgeeft waar wij voor staan, namelijk dat we moeten realiseren, iets minder praten en iets meer doen. Bestuurskracht is echt iets wat we met z'n allen moeten laten zien. Als we onszelf serieus willen nemen, moeten we het laten zien aan de inwoners.

De **voorzitter**: Wordt er geen muziek aangezet terwijl u terugloopt? Dat had ik eigenlijk verwacht.

Mevrouw **Mieremet** (D66): U kunt het zingen.

De **voorzitter**: Ik denk dat de zaal dan heel leeg zou worden. Dat is dus niet zo handig.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter, leden van de raad en inwoners van Voorschoten. Vandaag bespreken we de Kadernota, een document dat niet alleen richting geeft aan onze financiële keuzes, maar dat ook laat zien waar ons hart ligt als gemeentebestuur. Dat hart klopt stevig, want ondanks uitdagingen en onzekerheden in het Gemeentefonds heeft dit college een nota voorgelegd die ambitie en realiteitszin in balans weet te brengen. Daar mogen we trots op zijn. Wat de Kadernota bovenal laat zien, is dat we blijven investeren in de toekomst van Voorschoten, in de voorzieningen die ertoe doen, in de wijken, in de verenigingen en in de mensen die op ons rekenen. Van al deze investeringen wil ik er drie uitlichten.

Ten eerste: sport en bewegen. Voorschoten kiest ervoor om het zwembad open te houden tot 2040. Ook het sportaccommodatiebeleid krijgt concreet vorm. Er is veel geld gereserveerd voor de sportvelden en de voorbereiding voor de nieuwe sporthal. Dit is een duidelijk signaal dat we bewegen en gezondheid serieus nemen.

Ten tweede: cultuur en onderwijs. De plannen voor een nieuw cultureel centrum in de Kruispuntkerk, de daaropvolgende nieuwbouw van de Fortgensschool en daaraan gekoppeld weer woningbouw zijn veelbelovende pijlers onder een bruisend en lerend Voorschoten. Het behoud van onze culturele voorzieningen wordt slim gecombineerd met een toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Dat is het zogenoemde treintje van wethouder Van der Elst.

Ten derde: leefbaarheid en dienstverlening. De gemeente investeert in betere dienstverlening, waaronder aan de balie. In 2026 wordt namelijk geld uitgetrokken voor de verbetering van het KlantContactCentrum en voor het structureel terugdringen van ziekteverzuim. Daarnaast investeren we in de arbeidsmarktcommunicatie om goed personeel te werven en te behouden. Dit draagt bij aan de continuïteit en het vertrouwen.

De Kadernota was realistisch, zelfs met een voorgestelde onttrekking uit de concernreserve om een sluitende begroting te presenteren. De Meicirculaire heeft dit voorstel gelukkig alweer in positieve zin achterhaald. En in de jaren daarna was er ondanks de positieve Meicirculaire zelfs al begrotingsruimte. Dat is verstandig beleid. De schuldenlast blijft onder de norm: de netto schuldquote in 2026 is slechts 41%, dus ver beneden de kritieke grens. Dat geeft ruimte om te blijven investeren, maar zonder financiële roekeloosheid.

Vanwege de meevallende Meicirculaire zijn er amendementen ingediend om een aantal bezuinigingen weer om te buigen. Ten aanzien van de ingediende amendementen en moties zijn wij natuurlijk positief over amendement 349 om de ozb-lasten in 2026 niet verder te laten stijgen en op het prijspeil van 2025 te houden. Amendement 343 hebben meegetekend; de heer Deuzeman heeft nut en noodzaak van dit amendement al goed uitgelegd. We staan ook positief tegenover amendement 345 in combinatie met motie 357, maar we wachten de beantwoording van het college af. Verder is er nog een hele trits aan amendementen en moties ingediend. We zullen daarbij kleur bekennen tijdens de behandeling en wachten vooral het advies van het college af.

Er wordt vooruitgedacht. Met een verlengd meerjarenbeeld tot 2035 en met oog voor nieuwe maatschappelijke opgaven zoals de Omgevingswet, digitalisering en de woningbouwopgave krijgen we goed zicht op hoe Voorschoten er op langere termijn voor staat. Het presenteren van het meerjarenbeeld verder dan de gebruikelijke aankomende drie jaar is een positieve trendbreuk met het verleden. Die langjarige reeks geeft ons een handvat en een waarschuwing om zeer bescheiden met ons beschikbare geld om te gaan en de juiste keuzes te maken voor onze inwoners.

De Kadernota is helder over wat we wél kunnen doen. Het is ook onze plicht om eerlijk te zijn over wat we níét kunnen doen. De lijst met gewenste investeringen in deze nota is fors; mevrouw Van Meenen refereerde daar al aan. Niet alles wat wenselijk is, is ook haalbaar. We moeten voorkomen dat deze investeringslijst straks leidt tot structurele tekorten of financiële overspannenheid. Laten we dus niet alleen kijken naar de mooie plannen, maar ook de moed hebben om ze kritisch te prioriteren, uit te stellen of zelfs te schrappen als dat nodig is. Laat dit geen nota zijn van cijfers en tabellen; laat haar vooral een uitnodiging zijn om samen te blijven bouwen aan een sterk, gezond en toekomstgericht Voorschoten. Deze Kadernota, met een aantal van de voorgestelde amendementen en moties, biedt daarvoor volgens Voorschoten Lokaal een stevig fundament.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Voetbal is een van mijn favoriete bezigheden. Bij de behandeling van de Kadernota van vorig jaar - de finale van het Europees Kampioenschap moest nog gespeeld worden - maakte ik de vergelijking tussen voetbal en politiek. Toen viel me op hoe de kantineklets van de voetbaltafels steeds vaker doorklonk aan de politieke tafels. Dat is naar mijn bescheiden mening een overschatting van beide tafels, want zowel het moderne voetbal als de hedendaagse politiek of de lokale politiek zijn vele malen complexer geworden dan vroeger. Een jaar later is er weer een EK, nu van onze Oranjeleeuwinnen. Ik zie de parallellen tussen voetbal en politiek alleen maar sterker worden. Waar ik als voetbalfan in de zomer normaal de transfers tussen de clubs nauwgezet volg, lijkt er nu sprake van een heuse politieke transferperiode: oud-bewindspersonen die van partij wisselen, Kamerleden die schuiven van fractie naar fractie, senatoren die verrassende overstappen maken. Het is soms lastig bij te houden wie waar speelt. Anders gezegd: voor wie speelt men nu eigenlijk?

Om verder te gaan met de vergelijking met politiek: in het voetbal, hoe chaotisch ook, weet iedereen uiteindelijk waar het doel staat. De spelregels zijn helder. Je kunt fouten maken, maar je wordt niet gestraft als je de regels volgt. In de politiek, zeker op gemeentelijk niveau, is dat steeds minder vanzelfsprekend. We zitten nu in een systeem waarin wetten elkaar gaan tegenspreken en waarin uitvoering zonder overtreding onmogelijk gaat zijn. De regels botsen en gemeenten staan buitenspel. Dat is de huidige praktijk waarmee gemeenten nu te maken hebben. Neem de Asielnoodmaatregelenwet: de rechter verplicht gemeenten opvang te bieden aan uitgeprocedeerden, terwijl een amendement diezelfde hulp strafbaar gaat maken. Of neem het verbod op urgentieverklaringen voor statushouders: dat botst frontaal met onze wettelijke taak om hen te huisvesten en te laten integreren. Zegt u het maar. Gemeenten worden zo gedwongen te kiezen tussen twee wetten. Of eigenlijk: tussen een wetsovertreding en bestuurlijke verlamming. Dat kan niet de basis zijn voor fatsoenlijk bestuur. Het is onbehoorlijk wat hier gebeurt. Ik geef het de verschillende gemeenten maar te doen, ook dit college.

Precies daarom is deze Kadernota zo belangrijk, want ze vraagt iets van ons. Ze vraagt ons om koers te houden in een speelveld dat steeds complexer wordt en misschien ook om het besef dat politieke stabiliteit meer vraagt dan opportunisme of partijhoppen, namelijk visie, het nemen van verantwoordelijkheid en - dat is belangrijk - de wil om er samen uit te komen. Maar dan moeten we ook eerlijk zijn over onze eigen keuzes. Waar we de afgelopen jaren telkens te horen kregen dat er financieel niets mogelijk was, blijkt keer op keer het tegenovergestelde waar te zijn. Wat in eerste instantie een tekort leek, blijkt steevast een overschot, niet omdat we efficiënt beleid voeren, maar omdat we plannen en ambities structureel niet uitvoeren. Ik heb dat "de Voorschotense ziekte" genoemd. De afgelopen zes jaar hebben we gemiddeld per jaar € 2,4 miljoen overgehouden, € 14,4 miljoen in totaal. En er is vorig jaar heel hard bezuinigd op het sociaal domein. Dat vinden wij nog steeds heel lastig. Goed bestuur vraagt niet om financiële voorzichtigheid alleen. Het vraagt ook om het lef om te investeren in betaalbare woningen, in bestaanszekerheid, in dienstverlening die werkt en in een gemeentehuis dat past bij een zelfstandige gemeente. Daarvoor moet je soms tot het gaatje gaan, voor onze bewoners.

Dit is de laatste Kadernota voor de verkiezingen. Dan kijk je ook terug. De afgelopen jaren hebben we ons ingezet voor mensen die vaak niet het hardst schreeuwen: voor gezinnen die worstelen met te hoge kosten, voor mensen die tussen wal en schip vallen in het systeem en voor jongeren die geen woning kunnen vinden. Achter al die bijdragen, amendementen en moties zaten verhalen van bewoners, zoals Petra, een alleenstaande moeder in Voorschoten die letterlijk met open ramen moest koken omdat de afzuiger stuk was. De aanvraag voor bijzondere bijstand deed haar bijna opgeven, niet omdat ze onredelijk was, maar omdat het systeem dat ze nodig had, haar vooral wantrouwde. Dat is waar politiek over gaat: niet over abstracte zaken, maar over concrete levens.

Mijn politieke inzet is verbonden met mijn persoonlijke achtergrond. In mijn eigen leven en dat van mijn familie heb ik gezien hoe snel het leven anders kan lopen, hoe ziekte, toeval of pech alles op z'n kop kan zetten en hoe bepalend het is of er dan een overheid is die naast je staat of die je juist laat zwemmen. Misschien daarom boeit de politieke filosofie van John Rawls mij zo; ik heb het bij eerdere begrotingsbehandelingen over hem gehad. Rawls stelt dat een rechtvaardige samenleving niet wordt bepaald door degene met de meeste macht, maar door degene die zich probeert in te leven in de ander, in wie het minder goed getroffen heeft. Zijn beroemde idee van de sluier van onwetendheid daagt ons uit om regels en beleid te bedenken zonder te weten wie je zelf bent, niet of je rijk of arm bent, niet of je gezond bent of ziek, niet of je een woning bezit of al jaren op een wachtlijst staat. Rawls zegt: stel je voor dat je morgen wakker wordt en niet van tevoren weet of je bovenaan of onderaan de maatschappelijke ladder staat; hoe zou je dan je beleid inrichten? Welke verdeling van kansen zou je dan eerlijk vinden? Dát is rechtvaardigheid: niet redeneren vanuit je eigen zekerheid, maar vanuit het besef dat een gebrek daaraan iedereen kan overkomen. Wat als jij Petra was? Wat als jij nou net buiten de regelingen valt? Zouden we dan nog steeds bezuinigen op de sociale raadsvrouw? Zouden we dan nog steeds zeggen dat er geen geld is, met de € 14,4 miljoen die we de afgelopen zes jaar hebben overgehouden? Wat zegt het dan als je kinderen uit gezinnen erop achteruit laat gaan?

Daarom zijn we hier en dat willen we graag repareren. Daarom dien ik samen met GroenLinks, SP en D66 amendement 345 in. Dit voorstel komt voort uit een motie die we in september 2024 in de raad hebben ingebracht en die uitsprak dat kinderen geen slachtoffer mogen worden van het nieuwe minimabeleid. Die motie werd met een grote meerderheid aangenomen. Op 21 januari gaf het college in informatiebrief 07 aan dat deze motie niet uitgevoerd zou worden, omdat we het geld niet zouden hebben. De recente Voorjaarsnota en de Meicirculaire laten financiële ruimte zien. Op 15 mei stelde ik voor om dit te repareren met de individuele inkomenstoeslag vanwege de ruimere mogelijkheden. Toen werd er gezegd: dit moeten we regelen bij de Kadernota; ik hoor het mevrouw Zoun nog zeggen. Nu zijn we daar dan. Ik vind dat we dit gewoon als raad moeten regelen. Kinderen mogen niet de dupe worden van ons beleid. Mijn geduld is op en ik hoop dat dit voor meer raadsleden geldt. Geen motie meer, geen toezegging van de wethouder; ik wil dat geen enkel kind nadeel ondervindt van dit beleid. Daarom dit amendement, met als boodschap aan de wethouder: ga dit regelen! Het amendement luidt:

"Amendement 345.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel Z/25/099781/449869,

constaterende dat:

a. *de raad op 26 september 2024 in ruime meerderheid motie 339 heeft aangenomen met de opdracht dat huishoudens met kinderen geen financiële nadelen mogen ondervinden van het nieuwe dynamische minimabeleid;*
b. *het nieuwe raadsvoorstel voor de Verordening individuele inkomenstoeslag 2025 voorziet in een uniform bedrag van € 450 per huishouden, onafhankelijk van het aantal gezinsleden of de aanwezigheid van kinderen;*
c. *dit betekent dat gezinnen met kinderen vaker lager uitkomen dan voorheen en dus wel degelijk financieel worden benadeeld;*

overwegende dat:

d. *de raad met motie 339 uitdrukkelijk heeft aangegeven dat de lasten van het nieuwe beleid niet op kinderen mogen worden afgewenteld;*
e. *de gemeenteraad op 15 mei 2025 in meerderheid heeft besloten om de motie niet uit te voeren, onder meer vanwege beperkte financiële middelen voor de gemeente Voorschoten;*
f. *voor de jaren 2026, 2027, 2028 en 2029 (zie: Voorjaarsnota en Meicirculaire) iets meer financiële ruimte is gekomen in de begroting van de gemeente Voorschoten;*

Besluit:

Een beslispunt toe te voegen dat luidt:

'In de programmabegroting 2026 ten laste van het begrotingssaldo voor de periode 2026, 2027 en 2028 een budget van € 103.000 voor de minimaregeling voor gezinnen en de nader te bepalen uitvoeringskosten per jaar op te nemen, en het college op te dragen, na evaluatie, bij de Kadernota 2029 aan de raad een voorstel voor te leggen voor voortzetting van deze regeling'."

Amendement 343 dien ik samen met GroenLinks, de SP, D66, de VVD en Voorschoten Lokaal in. Dat gaat over het terugdraaien van de bezuiniging op de vroegsignalering. Ik ben blij met de steun van al die partijen voor dit amendement, want deze partijen hechten belang aan preventiemaatregelen, voordat de maatschappelijke kosten groter worden. Het amendement luidt:

"Amendement 343.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/25/099781/449869,

constaterende dat:

a. *het college in het kader van de ombuigingsoperatie vanaf het begrotingsjaar 2026 tijdens de raadsvergadering van 7 november 2024 € 37.000 gekort heeft op de preventieve schuldhulpverlening en vroegsignalering;*
b. *in de komende jaren de financiële perspectieven van Voorschoten verbeteren (zie Voorjaarsnota en Meicirculaire);*

van mening dat:

c. *preventieve schuldhulpverlening en vroegsignalering werken en op langere termijn leiden tot lagere maatschappelijke kosten;*

Besluit:

aan het conceptbesluit het volgende beslispunt toe te voegen:

'In de Programmabegroting 2026 ten laste van het begroting saldo voor de periode 2026, 2027 en 2028 een aanvullend budget van € 37.000 voor vroegsignalering op te nemen en het college op te dragen, na evaluatie, bij de Kadernota 2029 aan de raad een voorstel voor te leggen voor voortzetting van de vroegsignalering."

Verder dien ik met GroenLinks en D66 motie 360 over maatwerkbudget in om een vinger aan de pols te houden, wat we niet hebben gedaan bij het optuigen van het Noodfonds. De motie luidt:

"Motie 360.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel Z/25/099781/449869, en kennisgenomen hebbend van de informatiebrief 36 over het maatwerkbudget,

constaterende dat:

a. *het college voornemens is om een maatwerkbudget te ontwikkelen en te implementeren voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum;*
b. *het maatwerkbudget bedoeld is voor inwoners die tussen wal en schip vallen, bijvoorbeeld omdat zij geen recht hebben op bestaande regelingen of omdat die regelingen niet snel genoeg hulp bieden;*
c. *het college voorstelt in informatiebrief 36 dit budget te financieren uit de Bestemmingsreserve Noodfonds, waarin momenteel € 100.000 beschikbaar is;*

overwegende dat:

d. *het maatwerkbudget een waardevolle aanvulling kan zijn op bestaande instrumenten zoals de bijzondere bijstand en SUN;*

e. *het belangrijk is dat de raad inzicht houdt in de besteding, effectiviteit en uitputting van dit maatwerkbudget;*
f. *in het Noodfonds sprake was van forse onderbesteding;*
g. *structurele besluitvorming over voortzetting of uitbreiding van het maatwerkbudget alleen goed mogelijk is op basis van duidelijke informatie;*

verzoekt het college:

1. *de raad jaarlijks te informeren over de inzet en uitputting van het maatwerkbudget, inclusief:*
    - *het aantal aanvragen;*
    - *het aantal gehonoreerde aanvragen;*
    - *de aard van de bestedingen;*
    - *de gemiddelde doorlooptijd;*
    - *de mate van besteding van het beschikbare budget;*
2. *deze informatie te betrekken bij de reguliere voortgangsrapportages over het sociaal domein en/of de programmabegroting,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Laten we nog kort stilstaan bij de woningbouw. Voorschoten dreigt een slaapgemeente te worden met nauwelijks woningen voor mensen met een gewoon inkomen. De afgelopen jaren is er vooral gebouwd voor hogere inkomens en voor ouderen met een zorgindicatie. Natuurlijk verdienen senioren goede huisvesting, maar de balans is totaal zoek. We hebben namelijk al veel seniorenwoningen en er komen er alleen maar meer bij. Projecten als Beresteyn, Bijdorp, Forescate en nu ook de plannen aan de Jan Evertsenlaan zijn allemaal exclusief gericht op senioren. Tegelijk zien we nauwelijks concrete voortgang voor jongeren, starters of mensen die werken in ons dorp: leraren, verpleegkundigen, agenten, medewerkers in de horeca of techniek, mensen met een modaal of lager inkomen. Ook zij hebben recht op een plek in Voorschoten. Voor hen duurt dit veel te lang. De projecten die wel in de pijplijn zitten, zitten nog in een vrij vroeg stadium van het proces en zijn onzeker. Ondertussen zien we jongeren ons dorp verlaten, omdat ze er simpelweg geen plek kunnen vinden. Dat moet wat ons betreft stoppen.

Tegelijkertijd zie ik ook hoopvolle tekenen. Het besluit over het gemeentehuis, waar we het straks over gaan hebben, is er daar één van. De koerswijziging om te investeren in sport en cultuur is een ander; meneer Van Duivendijk van Voorschoten Lokaal refereerde daar al aan. Daar zit beweging in, met richting en lef.

De verkiezingen komen eraan. Dat betekent dat de kiezer straks weer gaat spreken, maar tot die tijd moeten wij doen waarvoor we hier zitten: keuzes maken. Voor betaalbare woningen, bestaanszekerheid, een gemeente die zelfstandig én sociaal is en die werkt voor iedereen. Dus niet wachten, niet doorschuiven, niet sparen om het sparen, maar investeren in vertrouwen, mensen en de toekomst van Voorschoten. Want wie zegt dat het niet anders kan, wil vooral dat het zo blijft.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Wij kijken vanavond vooruit naar 2026, maar eerst wil ik kort terugblikken op 2025. De eerste helft van dat jaar werd gekenmerkt door een aantal bijzondere momenten. We hebben 100 jaar kermis in Voorschoten en 80 jaar vrijheid gevierd en met heel Zuid-Holland hebben we gemerkt dat er een NAVO-top werd gehouden in Den Haag. Hier is veel werk voor verzet door onze en andere ambtenaren, organisaties, vrijwilligers en ook ons college om alles goed te laten verlopen. Collega Bremmer heeft terecht gevraagd om de informatiebrief te bespreken. Gelukkig kunnen we allemaal terugkijken op geslaagde festiviteiten en een goed verlopen en zelfs succesvolle top. We lezen dagelijks in de krant wat de uitwerking is.

Nu de voorliggende Kadernota, de laatste van deze raadsperiode. Ik constateer dat het college ondanks een ontvlechting, reorganisatie en andere personele uitdagingen kans zag de afgelopen drie jaar belangrijke punten uit het coalitieakkoord succesvol op de rails te zetten en te verwezenlijken. Ik noem er enkele, allereerst voor onze verenigingen en voorzieningen. Het Ambachts- en Baljuwhuis heeft een nieuwe exploitant en er wordt nu gewerkt aan de buitenzijde en de binnenzijde. De Kruispuntkerk wordt ons nieuwe centrum voor ons culturele verenigingsveld. De Voorschotense Awards als waardering voor onze vrijwilligers zijn inmiddels een vast onderdeel van het Weekend van Voorschoten. En een nieuwe atletiekbaan.

Dan wat wonen betreft. Zorgwoningen en reguliere woningen worden gerealiseerd in Oud Bijdorp. Nieuwe woningen zijn zichtbaar in aanbouw aan de Einsteinlaan, inclusief regenwateropvang en -gebruik. Voltooiing van de nieuwe wijk Fortuyn; idem van woningen aan de Leidseweg. De verduurzaming kreeg verder vorm door uitvoering van fase 1 van de aanpak van de riolering en de openbare ruimte in de wijk Adegeest en door de verduurzaming van onze buurthuizen.

Wat veiligheid betreft: er is op meerdere plekken ingezet op meer veiligheid, met name voor onze fietsers. Kijk naar buiten en we zien de rotonde voor ons gemeentehuis.

Na noodzakelijk gebleken ombuigingen in de vorige Kadernota brengt de Meicirculaire nu gelukkig enige financiële verlichting. De noodzaak blijft om voorzichtig om te gaan met schaarse middelen, gemeenschapsgeld. Immers, in tijden van schaarste is het niet de droom, maar de werkelijkheid die telt. Als gemeente hebben we de nodige ambities; gelukkig maar! Wij besloten te investeren in voorzieningen zoals een nieuw zwembad en een sporthal. Ik noemde al de Kruispuntkerk als ons nieuwe culturele centrum. Daardoor ontstaat eindelijk ruimte voor een nieuw schoolgebouw op de plek van het inmiddels sterk gedateerde Cultureel Centrum aan de Prinses Marijkelaan.

Scholen bouwen voor de toekomst vraagt grote financiële offers en een gezond gemeentelijk budget. Daarom heeft de CDA-fractie bij de Jaarrekening 2024 een amendement ingediend om het positieve saldo van de Jaarrekening 2024 te storten in de reserve Onderwijshuisvesting. Hier was raadsbreed steun voor. Allen dank hiervoor.

Vertrouwen en verbinding. Ambities, voornemens en besluiten hebben impact op toekomstige begrotingen. Ons gemeentehuis is al geruime tijd dringend aan vervanging toe. Het voldoet bij lange na niet meer aan huidige arbo-eisen en moet vóór 2030 verduurzaamd worden tot minimaal label C. De keuze uit de door het college voorgelegde scenario's leidde bij de fractie van het CDA aanvankelijk tot de nodige frustratie en veel technische vragen. Wij vonden de inhoudelijke en financiële onderbouwing ervan in eerste instantie beslist ontoereikend. Wij staan voor een degelijk financieel beleid met een open oog voor de toekomst. We lopen niet weg voor moeilijke keuzes. Financieel moet het plaatje dan wel kloppen. Doorslaggevend is voor ons de toezegging dat zowel financieel als formatief de overige vastgestelde plannen en ook de in de Kadernota opgenomen wensen uitvoerbaar zijn. Daarom nam onze fractie hier het initiatief tot een kaderstellend amendement dat bij agendapunt 8 aan de orde komt.

Een aantal van de eerdergenoemde ombuigingen worden in de voorliggende Kadernota gerepareerd, maar dat geldt nog niet voor de bezuiniging van € 47.000 op ons pas opgerichte Platform Samen Gezond Voorschoten, dat inzet op preventie. Ik heb van de VVD en D66 gehoord dat zij ook voor preventieve maatregelen zijn. Ik vind het heel fijn om dat te horen. Met het oog op de preventie zullen we amendement 343 van de PvdA over vroegsignalering steunen. Preventie wordt ook ingezet door onze inwoners in beweging te krijgen. Bij preventie gaan de lasten voor de baten uit. Continuïteit is daarbij essentieel. Door de genoemde ombuiging dreigt een gebrek aan middelen. Het zou jammer zijn als dat wat intussen bereikt is daarmee verloren gaat. Vandaar ons amendement 346. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks en de PvdA, luidt:

"Amendement 346.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/25/ /099781/449869,

constaterende dat:

a. *in de begroting 2025 (pagina 111) een bedrag van € 47.000 wordt bezuinigd op de cofinanciering SPUK breed;*
b. *als gevolg daarvan het platform Samen Gezond Voorschoten in samenwerking met verenigingen, welzijnsorganisaties en vrijwilligers minder preventieve initiatieven kan ontwikkelen en minder ondersteuning kan bieden aan de organisaties;*

overwegende dat:

c. *voorkomen moet worden dat de continuïteit van bestaande initiatieven wordt bedreigd;*

d. het leggen van een stevig fundament voor preventie in combinatie met het verstevigen van Samen Gezond Voorschoten in het lokale welzijnsveld van groot belang is;
e. gemeenten van de rijksoverheid de taak hebben gekregen om in de transformatie van zorg naar gezondheid meer te investeren in preventie;

van mening dat:

f. de Meicirculaire 2025 voldoende ruimte biedt om de destijds om budgettaire redenen voorgestelde ombuiging terug te draaien;
g. het belang van het ondersteunen van verenigingen en organisaties in het sociaal domein direct bijdraagt aan de het behalen van de doelen in de beleidsagenda behorende bij het Beleidsplan Sociaal Domein 2025 e.v.;
h. preventieve maatregelen op termijn financieel én maatschappelijk rendement opleveren en daarmee de kosten van de zorg beheersbaar houden. Goede zorg is op de langere termijn dan voor iedereen nog toegankelijk;

Besluit:

In de Kadernota 2026 de ombuiging uit de meerjarenbegroting 2025-2028 ad € 47.000 ongedaan te maken en in de begroting van 2026 te verwerken."

De wijk Adegeest wordt in fases grondig aangepakt en is straks met een nieuw rioolsysteem in een klimaatadaptieve openbare ruimte klaar voor de toekomst. Voldoende drinkwater is een opkomend maatschappelijk probleem. Meer regentonnen maken een goed begin met minder consumptie van drinkwater. Onze burgemeester is er in 2023 na indiening van CDA motie 280 "Een ton in iedere tuin" inmiddels van voorzien. Goed voorbeeld doet goed volgen.

Voorschoten staat bekend als een groen dorp. Groen vraagt onderhoud. Vorig jaar werd hierop omwille van een sluitende begroting bezuinigd. Kan het college aangeven wat de impact daarvan is op ons groenonderhoud en, zo ja, hoe?

In de afgelopen periode waren moeilijke besluiten omwille van een gezond financieel beleid soms onontkoombaar. Dat schuurde weleens met ons CDA-hart. Bij het dynamisch minimabeleid werd besloten om bij een gelijkblijvend financieel budget een grotere groep mensen te bedienen. Beleid gaat echt knellen als mensen tussen wal en schip dreigen te vallen. De gunstig uitvallende Meicirculaire biedt wat ons betreft ruimte voor een ruimhartiger budget voor grote gezinnen. Vandaar onze motie 357. De motie luidt:

"Motie 357.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/25/099978/449869,

constaterende dat:

1. *op grond van het op 26 september 2024 vastgestelde dynamische minimabeleid onder gelijkblijvend budget is ingezet op een hoger bereik van huishoudens waardoor per saldo minder geld voor huishoudens beschikbaar is;*
2. *minimaregelingen op grond van het op 26 september 2024 vastgestelde dynamische minimabeleid zijn versoberd;*
3. *de begrotingssaldi na verwerking van de Meicirculaire 2025 respectievelijk als volgt zijn geraamd € 1.750.000 (2026), € 1.507.000 (2027), € 1.342.000 (2028) en € 1.853.000 (2029);*

van mening dat:

4. *grote(re) huishoudens financiële nadelen kunnen ondervinden van het dynamisch minimabeleid;*

overwegende dat:

5. *het (geharmoniseerde) minimabeleid (mogelijk) uniform wordt uitgevoerd door Werk & Inkomen bij Leidschendam-Voorburg, waardoor bij afwijking van vastgesteld beleid mogelijk knelpunten in de uitvoering ontstaan;*

roept het college op

- *te onderzoeken of het dynamisch minimabeleid kan worden herijkt voor wat betreft de financiële effecten jegens grotere huishoudens;*
- *te onderzoeken of de aanpassing van het dynamisch minimabeleid door Voorschoten leidt tot knelpunten in de uitvoering bij Werk & Inkomen Leidschendam-Voorburg;*
- *de raad uiterlijk 1 november 2025 over de uitkomsten te informeren;*

en verzoekt het college:

- *het dynamisch minimabeleid te herijken voor grotere gezinnen en financiële effecten daarvan te verwerken in de begroting 2026 en verder indien uit het aangehaalde onderzoek blijkt dat het herijkte beleid niet leidt tot knelpunten in de uitvoering;*
- *het herijkte beleid ter vaststelling aan de raad voor te leggen."*

Voorschoten is een zelfstandige gemeente waarin velen actief zijn in het vrijwilligerswerk. Ook dat maakt ons dorp tot een fijne woonplek. Wat veel mensen intussen raakt zijn de soms hoge kosten die gepaard gaan met het wonen in Voorschoten. Huizenprijzen schieten door het dak en daarmee stijgen ook jaarlijks de ozb-lasten. Ook onze ondernemers kregen in de afgelopen periode te maken met een flinke stijging. Wij willen daarom de indexering voor een paar jaar bevriezen en dienen mede namens de coalitie amendement 349 in. Het amendement luidt:

"Amendement 349.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/25/099978/449869,

constaterende dat:

- *woonlasten op grond van het coalitieakkoord 'Voorschoten in Verbinding Vooruit' maximaal trendmatig stijgen;*
- *het jaarrekeningresultaat in Voorschoten consequent en structureel een overschot laat zien van circa € 1,5 miljoen tot € 2 miljoen;*
- *de begrotingssaldi na verwerking van de Meicirculaire 2025 respectievelijk als volgt zijn geraamd € 1.750.000 (2026), € 1.507.000 (2027), € 1.342.000 (2028) en € 1.853.000 (2029);*
- *Voorschoten landelijk in de top 5 staat van hoogste woonlasten (ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing);*

van mening dat:

- *zowel de structurele onderuitputting van voorgaande begrotingen als de structurele positieve saldi van toekomstige begrotingen geen aanleiding geven woonlasten te verhogen;*
- *stijgende woonlasten druk leggen op de bestaanszekerheid en koopkracht van inwoners van Voorschoten en daarom voorkomen zou moeten worden;*

Besluit:

Aan het aangehaalde raadsbesluit een vijfde beslispunt toe te voegen dat als volgt luidt:

5. bij de uitwerking van de begroting 2026 de ozb-lasten te handhaven op prijspeil 2025."

Afsluitend dank, óók aan het college en al onze ambtenaren voor hun inzet voor een duurzaam verbonden Voorschoten. Dat geldt eveneens voor al diegenen - burgers en organisaties - die de raad in de afgelopen periode gevraagd en ongevraagd van vaak waardevol advies voorzagen.

Een gewijzigd en voorlopig gunstig financieel perspectief voor ons dorp door een in mei door het Rijk gelegd "goed gevuld eitje", zijnde de Meicirculaire, geeft aanleiding om ons college een kl-eine attentie aan te bieden.

(Mevrouw Kortekaas overhandigt een attentie aan de burgemeester.)

De **voorzitter**: Dank weer voor de leuke attentie, die ik jaarlijks van de CDA-fractie in ontvangst mag nemen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Sinds de SP in 2014 in Voorschoten in de gemeenteraad kwam, heb ik regelmatig aandacht gevraagd voor jongerenhuisvesting. In 2018 vroegen we de gemeente om een actieplan jongerenhuisvesting op te zetten. In 2019 hield de SP in Voorschoten een actie om de woningnood onder jongeren onder de aandacht van de gemeenteraad te brengen. We maakten een filmpje waarin twee jongeren op humoristische wijze duidelijk maakten dat bij je ouders wonen een gebrek aan privacy oplevert - zoekt u dat filmpje nog maar eens op - en we verzamelden verhalen van jongeren. Het lukte goed om het onderwerp op de agenda te zetten, maar nieuwe huizen kwamen er nauwelijks. Inmiddels kunnen jongeren uit Voorschoten nauwelijks een woning in het dorp vinden. Van de jongeren die op zichzelf gaan wonen, komt maar 21% in Voorschoten terecht. Landelijk is dat beeld heel anders: 46% van de jongeren die uit huis gaan, vindt een woning in de eigen gemeente; bij ons is dat dus maar 21%. We doen structureel iets verkeerd in Voorschoten. We zorgen niet voor onze jongeren, voor onze inwoners. Er zijn regelmatig plannen geweest voor specifieke jongerenhuisvesting. Al in 2015 zou er jongerenhuisvesting komen in voormalig verzorgingshuis 't Hofflandshuys. In 2018 was het er nog niet. Op Segaar-Arsenaal waren plannen voor jongerenhuisvesting. Die kwam er nooit. Het plan voor kleine sociale huurwoningen in de Jan Wagtendonkstraat wordt al jaren vooruitgeschoven. Het aantal geplande woningen is inmiddels gehalveerd en het plan is nog steeds niet definitief. We doen in Voorschoten structureel iets verkeerd. Slechts 4% van de woningen die in het dorp staan, is na 2010 gebouwd. Ter vergelijking: landelijk is dat 7,5%. 4% van de woningen in Voorschoten is 463 woningen. In de afgelopen vijftien jaar zijn er maar 463 woningen gebouwd, waarvan het grootste deel ook nog hele dure villa's is, zoals in de wijk Voorsche Park. Het tekort aan betaalbare woningen en de woningnood onder jongeren in Voorschoten zijn geen natuurrampen, maar zijn het directe gevolg van verkeerd beleid. Helaas wordt het niet snel beter. Er zijn wel eindelijk plannen gemaakt om tussen 2022 en 2030 veel te gaan bouwen. Er moeten 1.000 woningen bij komen in acht of negen jaar tijd; vergelijk dat eens met die 463 woningen in de afgelopen vijftien jaar. Van de 1.000 woningen die erbij moeten komen, moet twee derde betaalbaar zijn en 30% sociale huur. We gaan eindelijk bouwen voor de behoefte van woningzoekenden in plaats van voor de portemonnee van de projectontwikkelaar, dachten we, maar helaas is papier geduldig. In 2024 werden 34 bouwvergunningen verstrekt en in 2023 was dat er één. Dat hoort u goed: één. Zo bouwen we nooit 1.000 woningen in negen jaar. Met de corporaties en de huurders maakt de gemeente prestatieafspraken over de nieuwbouwplannen. De voortgang van de ambities wordt daarin gemonitord. Daaruit blijkt dat van de 300 sociale huurwoningen die Voorschoten in deze jaren nodig heeft, er pas 33 zijn opgeleverd. De harde plannen voor de komende jaren bevatten er 44. Dat zijn er bij elkaar 77. Dat is pas 25% van wat we nodig hebben, terwijl we bijna halverwege de looptijd zitten. En dit is al inclusief de bouwopgave voor de komende jaren. De traagheid is uiterst zorgwekkend. Ondertussen heeft deze raad, onder aanvoering van de VVD, extra budget voor woningbouwversnelling vorig jaar uit de begroting geschrapt. Zo komen we er nooit.

Ik wil concrete plannen horen van het college: hoe gaat Voorschoten betaalbare woningen bouwen voor onze jongeren en voor onze inwoners in het algemeen? Papier is geduldig, maar in papier kan je niet wonen. Huizen moeten er komen. Om plannen met veel sociale huurwoningen te stimuleren, moet het vereveningsfonds worden gevuld. Het opheffen van het volkshuisvestingsfonds is daar een goede aanleiding voor. Daarom dien ik amendement 351 in. Daarbij hoort dan wel de oproep om het fonds actief in te zetten. We hebben niks aan geld in een fonds; het moet worden gebruikt om te bouwen. Het amendement luidt:

"Amendement 351.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel nr. 7 d.d. 10 juli 2025,

constaterende dat:

- *het college voorstelt om de reserve Volkshuisvesting op te heffen;*
- *de reserve Verevening sociale woningbouw wel in stand wordt gehouden;*
- *beide reserves zijn gevuld met het oogmerk om de bouw van betaalbare woningen te stimuleren;*
- *Voorschoten nog steeds een tekort aan betaalbare woningen heeft;*

van mening dat een goed gevuld vereveningsfonds kan worden ingezet om meer betaalbare woningen te bouwen;

Besluit:

Bijlage 2 van de Kadernota (bladzijde 42) als volgt te wijzigen:

In het besluit met betrekking tot de Reserve Volkshuisvesting het woord 'concernreserve' te vervangen door 'reserve Verevening sociale woningbouw'."

De SP wil ook meer inzet in de bestaande woningvoorraad, want we moeten zorgen dat mensen kunnen wonen. Onze nieuwbouwprojecten duren veel te lang, met Starrenburg III als dieptepunt van meer dan twintig jaar. Daarom moeten we ook werken aan slimme oplossingen binnen de bestaande woningvoorraad, zoals woningdelen. Veel mensen wonen alleen in een eengezinswoning. Sommigen zouden best hun woning willen delen, maar regelgeving van de rijksoverheid, de gemeente of de corporatie weerhoudt hen daarvan. De Belastingdienst ziet hen als één huishouden als ze gaan woningdelen en legt hun dan kortingen op. Of de gemeente ziet hen juist als twee huishoudens en zegt dat ze volgens het Omgevingsplan niet met twee huishoudens in één woning mogen wonen. Of de corporatie is bang dat het huurcontract illegaal wordt overgenomen. De lijst met bureaucratische belemmeringen is eindeloos. Hetzelfde geldt voor het splitsen van grote woningen in kleine appartementen. Natuurlijk willen we voorkomen dat onbetrouwbare pandjesbazen kleine kolenhokken gaan verhuren, maar corporaties vertrouwen we toch wel? Met hen kunnen we toch wel afspraken maken over het verantwoord splitsen van woningen? Daarom dient de SP met de PvdA, GroenLinks en D66 motie 358 in om met corporaties de mogelijkheden voor woningdelen, splitsen en optoppen te verkennen. Natuurlijk wil de gemeenteraad de uitkomst van die verkenning graag zien, want nu moet er actie komen. De motie luidt:

"Motie 358.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 10 juli, gehoord de beraadslaging,

overwegende dat:

a. *er een gebrek aan betaalbare woningen in Voorschoten is;*
b. *in de Woonvisie een doel is gesteld van 1.000 nieuwbouwwoningen tot en met 2030, waarvan 300 sociale huur;*
c. *in 2023 en 2024 gezamenlijk 33 nieuwe sociale huurwoningen zijn gebouwd en dat er tot en met 2028 98 sociale huurwoningen staan gepland waarvan 44 opgenomen in harde plannen;*

constaterende dat:

a. *de doelstelling van nieuwbouw van 300 sociale huurwoningen tot en met 2030 niet gehaald dreigt te worden;*
b. *Voorschoten dringend behoefte heeft aan toevoeging van sociale huurwoningen;*
c. *in de prestatieafspraken geen concrete afspraken over optoppen en splitsen van bestaande huurwoningen zijn gemaakt;*
d. *woningdelen en splitsen mogelijkheden bieden om in de bestaande woningvoorraad meer huishoudens te huisvesten;*
e. *optoppen mogelijkheden biedt om op hetzelfde bouwoppervlak meer woningen te realiseren;*

van mening dat:

a. *één corporatiewoning na splitsing meerdere eenpersoonshuishoudens, zoals jongeren, kan huisvesten;*
b. *optoppen kan zorgen voor extra woningen op dezelfde grond;*
c. *woningdelen, indien gewenst door de betrokkenen, een oplossing voor woningnood kan bieden;*
d. *de wooncrisis vraagt om oplossingen;*

roept het college op:

1. *aanvullend op de prestatieafspraken in samenwerking met de corporaties in kaart te brengen wat de mogelijkheden voor woningdelen, splitsing en optoppen in corporatiewoningen in Voorschoten zijn;*
2. *hierbij in kaart te brengen welke belemmeringen de gemeente kan wegnemen (zoals parkeernorm of formulering in Omgevingsplan);*
3. *hierbij in kaart te brengen welke belemmeringen de corporaties kunnen wegnemen om woningdelen te vergemakkelijken;*
4. *de raad in 2026 te informeren over de mogelijkheden voor woningdelen, splitsing en optoppen in corporatiewoningen in Voorschoten,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Dan nog dit. Er is een groot tekort aan betaalbare woningen en we horen steeds vaker dat dit in de schoenen wordt geschoven van vluchtelingen, statushouders. Volgens een vorige week aangenomen wet zouden we hun zelfs geen voorrang meer mogen geven voor een woning. Waar moeten ze dan heen? In het azc blijven zitten, zodat de doorstroming helemaal vastloopt? Op straat leven? Wat kost dat de samenleving en qua belastinggeld allemaal wel niet? Voorschoten huisvest jaarlijks enkele tientallen statushouders. Zij zijn niet het probleem. Het probleem is dat wij al jaren te weinig bouwen, zoals ik zojuist heb betoogd. Dát probleem moeten we oplossen en niet de schuld geven aan de mensen die hier helemaal niets aan kunnen doen en die geen alternatief hebben. De SP dient daarom samen met de PvdA, GroenLinks en D66 motie 359 in, waarin wij uitspreken dat Voorschoten gewoon doorgaat met het huisvesten van statushouders, en Holland-Rijnland wat ons betreft ook. De motie luidt:

"Motie 359.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gehoord de beraadslaging,

overwegende dat:

a. *in de vorige week aangenomen Wet regie op de volkshuisvesting een amendement is opgenomen dat gemeentes verbiedt om statushouders met voorrang een woning toe te wijzen;*
b. *de kosten voor verblijf in een azc hoger zijn dan voor wonen in een woning;*
c. *eventuele dakloosheid vele malen duurder is dan het toewijzen van een woning;*

constaterende dat:

a. *een woning cruciaal is voor vluchtelingen om een nieuw leven op te kunnen bouwen in Nederland;*
b. *de woningschaarste reëel is, maar niet door vluchtelingen is veroorzaakt;*

roept het college op in Voorschoten statushouders te blijven huisvesten;

verzoekt het college in Holland-Rijnland dit standpunt ook in te nemen bij bespreking van het woonruimteverdeelsysteem,

en gaat over tot de orde van de dag."

Tot slot. Wij betogen al jarenlang dat het zorggeld dat in de reserve Sociaal Domein zit, ook aan zorg moet worden uitgegeven. De laatste jaren wordt het college daar steeds rekkelijker in, maar nu maakt het college het wel erg bont, want de reserve Sociaal Domein wordt in deze Kadernota simpelweg afgeschaft. De SP vindt deze reserve een goed instrument en dient daarom amendement 350 in om de reserve in stand te houden. Het amendement luidt:

"Amendement 350.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel nr. 7 d.d. 10 juli 2025,

constaterende dat:

- *het college voorstelt om de reserve Sociaal Domein op te heffen;*
- *deze reserve in het leven is geroepen om onvoorziene tekorten op het sociaal domein te dekken;*
- *de reserve is gevuld met geld dat is bedoeld voor zorg;*
- *een toekomstig tekort op het sociaal domein een realistisch scenario is;*

van mening dat zorggeld bedoeld is om uit te geven aan zorg;

Besluit:

Op pagina 42 van de Kadernota de volgende wijzigingen bij de egalisatiereserve sociaal domein aan te brengen:
- Nieuwe naam: reserve Sociaal Domein
- Nieuwe functie: bestedingsfunctie,

en hieruit volgend beslispunt 2a te laten vervallen."

De **voorzitter**: We zijn aan het einde gekomen van de eerste termijn van de zijde van de raad. We gaan over tot de beantwoording in de eerste termijn door het college. Ik vraag de wethouder Financiën, wethouder Van der Elst, om in te gaan op de ingediende amendementen en moties.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Via u dank aan alle fractievoorzitters voor hun zeer gewaardeerde inbreng. Ik denk dat ik in mijn reactie op hetgeen ingebracht is kan volstaan door successievelijk de amendementen en vervolgens de moties langs te gaan. Natuurlijk zijn er ook dingen genoemd zoals de traagheid in woningbouw en een aantal andere dingen, maar die zijn wat breder. Ik houd het wat dat betreft dus bij vragen die gesteld zijn en de reactie op amendementen en moties. Ik behandel de amendementen die betrekking hebben op mijn portefeuille op volgorde van de nummers. In amendement 347, ingebracht door GroenLinks, wordt feitelijk gevraagd om stelposten, die ook wel "stelposten-Van Ark" worden genoemd. Dat gaat om een bijdrage die mogelijkerwijs vanuit de overheid verwacht kan worden. De VNG adviseert om deze op te nemen als stelpost voor de jaren 2028 en 2029. Het ingewikkelde daaraan is dat de toezichthouder, de provincie, daar niet mee akkoord gaat. Als je die meeneemt in de begroting, worden ze er dus weer uit gehaald. Dat heeft dus weinig zin. Om die reden ontraden we dit amendement, want we komen met deze stelposten nooit langs de toezichthouder met een goedgekeurde begroting.

In amendement 349 wordt gevraagd om de opbrengst van de ozb in totaal te handhaven op het prijspeil van 2025. Dit betekent per saldo dat het saldo zoals dat nu voor ons ligt in het concept van de Kadernota, ongeveer € 250.000 lager zou zijn per jaar. Dat is dus elk jaar weer, niet alleen voor 2026, maar ook daarna. Er wordt gevraagd om deze - zo noem ik het maar - bevriezing toe te passen voor één jaar. Die ruimte is er in principe. De raad gaat te allen tijde over de reserves en feitelijk ook over de saldi. Theoretisch is die ruimte er dus. Voorzitter, via u wil ik graag ook aan de inwoners van Voorschoten vertellen - want er zijn er veel die zich afvragen hoe het nu zit met het ravijnjaar en wat er verder gebeurt - dat de financiële situatie van Voorschoten beheersbaar is. Dat is op zich goed nieuws. Wat dat betreft is het oordeel aan de raad, maar het kan dus wel.

Dan kom ik bij amendement 350, ingebracht door de SP om een aanpassing te doen aan de egalisatiereserve Sociaal Domein. We ontraden dit amendement, omdat dit niet nodig is. Of dit

budget nu in de bestemmingsreserve Sociaal Domein zit of in een concernreserve, de raad kan daar te allen tijde over beschikken. Dus we ontraden dit amendement.

De heer **Maassen** (SP): De raad kan er inderdaad te allen tijde over beschikken. Dat is precies wat de wethouder zegt en dat is precies wat voorgesteld wordt in dit amendement. Het college wil graag dat dit geld in de concernreserve zit om het vrij te kunnen besteden. De raad kan met dit amendement ervoor kiezen om te zeggen: ho, vrienden, wacht even, dat geld is voor de zorg. Klopt het dat u dat gewoon liever niet heeft, wethouder?

Wethouder **Van der Elst**: Ik wil erop wijzen dat er niet zomaar vrijelijk beschikt kan worden over de concernreserve. Dat is nog altijd een raadsbesluit. In die zin verandert er dus niks.

Ik vervolg met amendement 351. Financieel-technisch is dit uitvoerbaar. Ik wil daar wel bij zeggen - dat is mij ook geadviseerd - dat als dit amendement wordt doorgezet, het dictum technisch iets anders in elkaar gestoken zou moeten worden. Er is een tekstvoorstel. Ik vermoed dat de griffie dat ook heeft. Ik kan het voorlezen, maar als er een schorsing komt, kunnen we daar misschien even naar kijken. Het is een vrij technische exercitie, maar om een vergelijkbare reden ontraden we dit amendement. Als de fracties daar anders over denken, zal er wel een debat volgen.

Ik kom bij de moties, allereerst bij motie 358, waarin het college wordt opgeroepen met de corporaties in gesprek te gaan over woningdelen, splitsen, optoppen enzovoort. Wij doen dat al. Er is ambtelijke capaciteit om dit te doen. Zo zijn we concreet bezig om nu stappen te zetten richting kamergewijze verhuur. Dus wij omarmen deze motie.

Dan komen we bij motie 359 over het huisvesten van statushouders. Zoals inmiddels met de raad is gedeeld, is het goede nieuws dat Voorschoten het afgelopen halfjaar de wettelijke verplichting om statushouders te huisvesten, inclusief de achterstand die we hadden, in één klap gerealiseerd heeft. Op de toch wel dreigende interventieladder stonden we inmiddels op trede 4. Op trede 6 volgt mogelijk een indeplaatsstelling, waarbij de provincie huisvesting regelt in een park of zo in Voorschoten, wat wij dan mogen betalen. Dat risico is afgewend, want we staan nu op trede 0. Wat het vervolg betreft: wij volgen de wet. De motie laten we graag aan het oordeel van de raad.

Ten slotte kom ik bij motie 361, waarin D66 oproept om andere inzichten te geven over de planning, de capaciteit enzovoort. In onze begroting nemen we op wat we gaan doen, niet alleen in financiële zin, want waar we dat concreet kunnen aangeven, zullen we ook de projecten noemen die we additioneel willen toevoegen. Dan is het aan de raad om daar iets van te vinden.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen aan wethouder Van der Elst beantwoord?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ik wil graag een toelichting van de wethouder. Hij gaf bij motie 358 aan dat het eigenlijk al gebeurt en dat hij het beleid dat daarin voorgesteld wordt, in de regio al toepast. Dan wil ik graag weten wat de meerwaarde van de motie is.

Wethouder **Van der Elst**: Als de indiener van deze motie van mening is dat daarmee het belang van het doen van deze dingen wordt aangescherpt en dat dit beleidsmatig wat meer naar voren wordt geschoven, kunnen we ons daar best in vinden. Toegevoegde waarde is er niet zo heel erg veel, want we doen het inderdaad al, zoals u terecht zei.

De **voorzitter**: Dan geef ik het woord aan wethouder De Bruijn om in te gaan op de ingediende moties en amendementen.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik ga inderdaad alleen in op de amendementen en een motie. Ik begin met amendement 343 over vroegsignalering. Hoewel de ombuigingen met name gingen over ontdubbeling, staan wij zeker positief tegenover dit amendement. We denken hiermee meer outreachend werk te kunnen doen en daarmee meer huishoudens te kunnen bereiken. Dus positief.

Amendement 345 gaat samengevat over de kinderen. De raad weet dat Leidschendam-Voorburg voor ons en Wassenaar de uitvoering doet op het gebied van werk en inkomen. U weet ook dat bij deze samenwerking wordt uitgegaan van beleidsharmonisatie en dat het beleid eigenlijk pas volgende maand, in augustus, zal ingaan. Hoewel ik wel begrijp dat de financiële situatie er met

name na de laatste Meicirculaire anders uitziet, moet ik het amendement op dit moment toch ontraden of vragen om het aan te houden richting de begroting.

De **voorzitter**: Aanhouden kan niet.

Wethouder **De Bruijn**: O, dat kan niet. Dan ontraden. Op dit moment is nog steeds niet helder wat de exacte uitvoeringskosten zijn. De verwachting is dat dit ongeveer richting 1 ton gaat, maar ik heb daar geen uitsluitsel over. Wel weten we dat Leidschendam-Voorburg op dit moment - ik zeg: op dit moment - niet de extra capaciteit heeft om dit uit te voeren. Als het amendement nu wordt aangenomen, betekent dat dus dat ik geen garantie heb dat ik daar iets mee kan doen. Vanmorgen heb ik dit ook nog besproken in het portefeuillehoudersoverleg met de drie gemeenten. Als alternatief zou ik wel willen voorstellen dat ik toezeg om bijvoorbeeld bij de eerste begroting zo mogelijk inzicht te bieden in wat dit daadwerkelijk betekent voor de gezinnen, ook in combinatie met de andere regelingen die er zijn, en om te kijken wat de mogelijkheden zijn voor aanpassing van de regeling, wel of niet in samenhang met de andere partnergemeenten, en wat dan de uitvoeringskosten of de eventuele bottlenecks zijn. Dit is in lijn met het eerste deel van het dictum van motie 357 van het CDA onder "roept het college op". Als het deel daaronder, onder "verzoekt het college", wordt verwijderd in verband met de argumentatie die ik zojuist gaf, is de grondhouding positief. Misschien kan dat een alternatief zijn.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik wil de wethouder in herinnering brengen dat we hier in september vorig jaar voor het eerst over spraken. Toen hebben we in deze raad bijna unaniem motie 339 aangenomen. Volgens mij heeft de wethouder vanaf dat moment kunnen kijken wat de eventuele kosten zijn. Als dan bijna een jaar later wordt gezegd dat we nog steeds niet weten wat de kosten zijn, vind ik dat bijna een beetje lijken op wat zand in de motor strooien. Ik zou eigenlijk willen vragen of u ook niet vindt dat de raad hier gewoon een stevige uitspraak over moet doen en met een amendement moet vastleggen dat u dit gewoon maar gaat regelen met Leidschendam-Voorburg. Het maakt me niet uit of dat linksom of rechtsom gebeurt; u gaat dat gewoon regelen.

Wethouder **De Bruijn**: Het is altijd aan u als raad om mij zo'n opdracht mee te geven. Het enige wat ik kan zeggen, is wat ik zojuist heb gezegd, namelijk dat ik dan geen garantie heb dat ik dat kan uitvoeren. Nogmaals, ik begrijp dat de situatie financieel veranderd is. De toezegging die ik net heb voorgesteld of de oproep ten aanzien van de motie wil ik nogmaals benadrukken.

De heer **Posthuma** (PvdA): De vorige keer heeft u deze motie met een informatiebrief terzijde geschoven. Als wij weer een motie hebben, ben ik bang dat die weer terzijde geschoven zal worden na nog meer onderzoek. Volgens mij is er niet méér onderzoek nodig, weten we heel goed waar het over gaat en moeten we het gewoon gaan doen. Ik zou dus zeggen: succes, wethouder, en voer het alstublieft uit.

Wethouder **De Bruijn**: Dat was geen vraag, maar een heldere boodschap.

Ik ga naar motie 360 over het maatwerkbudget. We zijn op dit moment bezig met de uitwerking en het ergens onderbrengen van het maatwerkbudget, zoals u heeft kunnen zien in de Voorjaarsnota. Wij staan positief tegenover deze motie, natuurlijk wel met de toevoeging dat het maatwerkbudget er nog niet is. Zodra we het in werking hebben, zullen we deze motie dus uitvoeren.

De **voorzitter**: Heeft de wethouder gereageerd op alle vragen en opmerkingen? Dat is het geval.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. De CDA-fractie heeft een vraag gesteld over het groenbeleid. Het amendement waar ik op inga, is ook door de CDA-fractie ingediend. U vroeg hoe het staat met de bezuiniging op het groenbeleid. Uit mijn hoofd zeg ik dat voor 2025 € 67.000 is ingeboekt. Dat wordt gewoon verwerkt. Dat gaat vooral via de plantvakken; dat gaat een stukje eenvoudiger. Voor 2026 is een wat hoger bedrag ingeboekt. Het loopt dus op, volgens mij naar € 150.000 en dan gaat het naar € 200.000. Dat is dus de bezuiniging die de raad ons opgedragen heeft. U wordt binnenkort ook weer geïnformeerd over het groenbeleid. Dan nemen we dat dus verder mee.

Daarnaast is er amendement 347 over de SPUK. Daarin wordt gevraagd om die bezuiniging ongedaan te maken. Financieel-technisch is dat mogelijk. Ik denk ook dat het voor Samen Gezond Voorschoten een goede aanvulling zou zijn. Ze verrichten heel veel activiteiten voor de

verschillende clubs en het zou een goede aanvulling zijn. Dat amendement kunnen we dus aan het oordeel van de raad laten.

De **voorzitter**: Ik vraag de heer Bremmer of hij hier wil komen zitten, zodat ik kan reageren op de motie binnen mijn portefeuille.

(De heer Bremmer neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter. Ik reageer eerst op de inbreng van de VVD over veiligheid. Ik denk dat we met elkaar exact hetzelfde doel voor ogen hebben. Wij komen hier zeker nog nader over te spreken. Dat komt dus goed.

Dan de ingediende motie over de vuurwerkshow. Die motie kan het college omarmen. Graag zelfs, want er komt een landelijk vuurwerkverbod aan en we moeten een andere manier zien te vinden om met elkaar een veilig en vooral heel mooi oud en nieuw te gaan vieren, dat ook voor de hulpdiensten weer een feest wordt. Over de terugkoppeling aan uw raad geef ik twee opties mee. Ik weet niet welke ik ga doen qua tijd; daar ben ik eerlijk in. Het liefst zou ik de terugkoppeling over de mogelijkheden al meenemen in de begroting, maar ik weet niet zeker of ik alle informatie al begin oktober heb, want daar hebben we het bij de vaststelling van de begroting in het college over. Anders komt er een raadsinformatiebrief uw kant op die in elk geval voor de begrotingsbehandeling bij uw raad ligt. Dat zijn de twee mogelijkheden die er zijn.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): De motie klinkt sympathiek. Als we dan gaan denken aan het uitwerken van zo'n voorstel zou ik het vanuit de VVD plezierig vinden als we dat als gemeente niet volledig gaan subsidiëren, maar als we kijken of inwoners en ondernemers dit evenement mee kunnen dragen. We zijn er als Voorschoten natuurlijk aan gewend om dat met elkaar te organiseren en het lijkt ons bijzonder goed om die kracht ook hier te gebruiken.

Burgemeester **Stemerdink**: Ik denk zeker dat dat een vervolgvraag is. Ik zou graag eerst willen kijken of er in Voorschoten een of meerdere locaties zijn die hiervoor in aanmerking komen en wat überhaupt de kosten zijn. Als u het nu aan mij vraagt, weet ik dat oprecht niet. Deze vraag komt dus in november sowieso terug. Dan gaan we vervolgens verder met elkaar hiernaar kijken.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Mevrouw Van Meenen opperde dat de inwoners van Voorschoten mogelijkerwijs een bijdrage kunnen leveren naast de ondernemers enzovoort, maar zou er dan ook gekeken kunnen worden of crowdfunding een optie zou kunnen zijn? Want er zijn veel inwoners die jaarlijks best veel geld uitgeven aan vuurwerk. Mogelijkerwijs willen zij bijdragen.

Burgemeester **Stemerdink**: Ik sta overal voor open, maar ik vind het eerst belangrijk om te gaan bekijken of er in Voorschoten of op de grens daarvan - want dat lees ik ook zo in de motie - überhaupt een locatie is die voldoet aan alle veiligheidseisen om zo'n vuurwerkshow te kunnen organiseren. Dan wil ik een beetje voor u maar ook voor mijzelf een soort bandbreedte hebben voor de kosten waaraan we moeten denken. Dan komen vervolgens inderdaad alle vervolgvragen aan bod, die ik ook heb. Als we dat in november met elkaar bespreken, hebben we nog een jaar voordat we dat inderdaad gaan doen. Indien het antwoord op de eerste vraag ja is, heb ik er alle vertrouwen in dat we dit netjes met elkaar kunnen gaan uitvoeren.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik moet er natuurlijk een vraag van maken aan de burgemeester, maar ik kan de burgemeester en de collega-raadsleden in ieder geval geruststellen: dit was exact de intentie van de motie. Daarin hebben we de samenwerking met ondernemers en andere georganiseerde partijen expliciet opgenomen. Daar biedt de wetgeving toevallig ook expliciet ruimte voor in het vuurwerkverbod. Dat lijkt ons dus goed. Ik weet niet of het mogelijk is dat de burgemeester in ieder geval een soort stelpost opneemt in de begroting. Ik vind het prima als de burgemeester daar later over terugkoppelt. Dit lijkt me nou typisch een uitvoerende kwestie waar we als raad niet bovenop moeten gaan zitten.

Burgemeester **Stemerdink**: Ik zeg toe dat ik, als ikzelf een indicatie heb van de mogelijke kosten, een stelpost zal opnemen met een begeleidende tekst waarin staat waarom ik dat bedrag voorstel. Daarin of later in een raadsinformatiebrief komt dan de meer inhoudelijke onderbouwing. Ik doe mijn uiterste best om dat mee te nemen in die begroting, maar ik twijfel of dat haalbaar is, gelet op het moment van vaststelling van de begroting in het college.

De **voorzitter**: Ik constateer dat ik de leiding terug kan geven aan mevrouw Stemerdink.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de heer Bremmer.)

De **voorzitter**: We zijn aan het einde van de eerste termijn van het college gekomen. Ik leg u een keuze voor. Het eten staat beneden al klaar. We kunnen nu dus een hapje eten en daarna de tweede termijn doen. Gaat u daarmee akkoord? Dat is het geval. In de schorsing kunnen we eten én politiek overleggen, want dat hoort erbij. Zullen we om 19.30 uur verdergaan of is dat iets te kort? Om 19.45 uur? Ja, het is misschien beter om tot 19.45 uur te schorsen, want anders moeten we zo schrokken. Sorry, ik ben een beetje van de efficiency. We zien elkaar hier terug om 19.45 uur, tenzij u een seintje geeft dat er iets meer tijd nodig is.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Ik hoop dat iedereen lekker gegeten heeft. De raad is inmiddels compleet; dat is fijn. We beginnen aan de tweede termijn van de raad, met dezelfde volgorde als in de eerste termijn. Er is een gewijzigd amendement 351 rondgemaild.

De heer **Deuzeman**: Voorzitter. Allereerst hartelijk dank aan alle andere fracties voor hun interessante bijdragen in de eerste termijn van de Algemene Beschouwingen. Mij viel op dat er bij de meeste partijen een grote bereidheid is om te investeren, volgens mij met uitzondering van Voorschoten Lokaal, dat expliciet zei dat het dat wat te veel vond; ik zeg niet dat Voorschoten Lokaal niet wil investeren, maar Voorschoten Lokaal heeft zorgen over de prioriteitenlijst. Ik denk dat die bereidheid belangrijk is en dat we elkaar daarin als raad kunnen vinden. Met name de opmerking van mevrouw Van Meenen dat we misschien een beetje moeten wennen aan weer geld uitgeven is een aardige. Het is misschien een beetje een rare wereld, maar ik denk dat het belangrijk is dat we dat gaan doen in Voorschoten. We hebben er ook al langer voor gepleit en ik was blij om dat ook bij andere partijen te horen.

Ik wil ingaan op de reactie van het college op amendementen en moties en ik wil reageren op amendementen en moties van andere partijen. Ik ga eerst in op de reactie van wethouder Van der Elst op amendement 347 over de stelposten-Van Ark; zo hadden we ze niet genoemd, maar dat is inderdaad een mooie term. Het deed mij goed dat de wethouder wist waarop we doelden. Hij is erg actief bij de VNG en is met wethouders Financiën naar de Tweede Kamer geweest. Ik weet dus dat de wethouder erbovenop zit. Het amendement kreeg een negatief advies, omdat de toezichthouder er niet mee akkoord gaat en de stelpost er weer uit haalt. In ons amendement zeggen wij al dat we dit doen als signaal aan de toezichthouder en het Rijk en ook aan onszelf. Ik realiseer me heel goed dat de toezichthouder dat niet hoeft te accepteren. Tegelijkertijd blijkt uit de Voorjaarsnota, zeker met de Meicirculaire, dat wij geen acute problemen hebben voor exact deze jaren. Ik zou dus bijna zeggen: als we dit willen doen, laten we het dan nu doen. Ik kan me voorstellen dat de wethouder Financiën zich zorgen maakt als we bij het weghalen van die stelposten zwaar negatief uit zouden komen, maar in dit geval is dat geen probleem. Deze begroting gaat hoe dan ook goedgekeurd worden, wellicht met die correctie; daarvan akte. Er zijn gemeenten om ons heen waar dit veel problematischer ligt en waar dit een veel acuter probleem is. Ik denk dat het ook uit solidariteit met die andere gemeenten, precies omdat we met hen zo hebben opgetrokken in de VNG om hier iets aan te doen, goed is als wij die stappen ook zetten. Dat helpt de geloofwaardigheid. Wellicht zitten wij volgend jaar in dat schuitje en willen we dit ook graag doen omdat wij denken dat wij echt meer fondsen nodig gaan hebben. Dan helpt het als we dat het jaar daarvoor ook al hebben gedaan toen we het nog niet nodig hadden. Ik hoor dus wat de wethouder zegt en ik denk dat we dat kunnen accepteren, maar ik zie daarin geen reden om dit niet te doen.

Het college kan motie 356 omarmen; "graag zelfs" hoorden we de burgemeester zeggen. We hebben de winstwaarschuwing gehoord over hoe de terugkoppeling loopt. Het is goed om te horen dat de burgemeester erover nagedacht heeft en dat ze dit wil doen. Dat lijkt ons heel positief. Laten we het inderdaad breed uitzetten in Voorschoten. Het moet niet zozeer een feestje van de gemeente worden, maar een feestje van de Voorschotenaren waar wij in faciliteren. Dus hoe meer partijen daaraan mee kunnen doen, hoe beter. Ik ben erg blij met de reactie en ik hoop dat we brede steun krijgen. Ik zag later trouwens dat de motie ook mede ingediend is door de SP en D66. Dat had ik eerder nog niet gezien. Ik was kennelijk iets te vroeg met het verversen van mijn overzicht. Bij dezen alvast dank voor hun steun; dat had ik in de eerste termijn moeten melden.

Dan de reacties op de andere moties en amendementen. Een deel daarvan hebben wij zelf mee ingediend. Bij "oordeel raad" zijn wij dus van oordeel dat wij daarin meegaan. Bij amendement 345 hoorden we de wethouder een winstwaarschuwing geven: hij zei dat hij niet weet of hij het kan uitvoeren. Ik denk dat de heer Posthuma daar heel alert op reageerde: dit speelt al een tijdje. Maar wat GroenLinks betreft moeten we ook voorzichtig zijn met ons elke keer te laten beperken door de uitvoerende mogelijkheden in Leidschendam-Voorburg. We hebben al eerder gezegd dat wij als Voorschoten gaan over Voorschotens beleid. We vragen niet om een hele grote aanpassing waarvoor een hele stelselwijziging nodig is. Het gaat om bedragen die we eerder verlaagd hebben en die we kunnen corrigeren. Ik kan mij niet voorstellen dat dit een onoverkomelijk probleem is. Als blijkt dat de wethouder daarmee toch in problemen komt, horen we dat graag. Dan hebben we zijn winstwaarschuwing gehoord, maar we hebben hierover al eerder een motie ingediend. Die motie heeft het college naast zich neergelegd. Het lijkt mij niet zo sterk om weer naar een motie te gaan. Ik denk dat wij wat dat betreft dit amendement gewoon moeten handhaven en het dan maar gewoon in de Kadernota moeten zetten. "Probeert u het maar, wethouder", hoorde ik de heer Posthuma zeggen. Ik sluit me daarbij aan.

Motie 357 van het CDA over de ondersteuning van grote gezinnen zit een beetje op dezelfde lijn. Daar hoorden we de wethouder al over. Even los van het feit dat ik het dictum een beetje opmerkelijk vind - "grotere huishoudens" vind ik een beetje slecht gedefinieerd, maar wellicht kan het CDA daar later nog op reageren - vraag ik me af wat zij aan nog weer een onderzoek hebben. Dit is er al zo lang. We hebben het hier al een paar keer over gehad en we hebben ons als raad al een keer uitgesproken. Om daar nu weer een onderzoek naar te doen en om nog weer een keer met een motie te komen … Ik denk dat we het moeten gaan hebben over wat we wel of niet willen doen en, zoals ik in mijn Algemene Beschouwing zei, wie we willen zijn. Dit is precies zo'n punt. Dit is geen moment om nog maar weer een keer iets in procedure te zetten en weer te vertragen. We gaan het doen en wat ons betreft gaan we dat in deze Kadernota zetten.

Dan amendement 349 van de coalitiepartijen over de ozb-lasten. We hebben vorig jaar de ozb behoorlijk verhoogd, ook met het oog op de tekorten die verwacht waren. Belasting heffen is natuurlijk geen doel op zich en we moeten constateren dat we nu al een aantal jaren elke keer heel veel geld overhouden. Hier is ruimte voor. Dan kun je zeggen dat je dat terug kunt geven aan de burger. Voor ons is dan wel een voorwaarde dat we ook de bezuinigingen terugdraaien die we doorgevoerd hebben, want daar is naast dit amendement ook ruimte voor. Ik denk dat het belangrijk is dat we daarin reëel zijn. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat wij bezuinigen en vervolgens een belastingverlaging teruggeven aan de burgers. Ik zie ook dat er snel geschakeld kan worden: zodra we geld overhebben, kan dat terug naar de burgers. Dat is prima. Als er andersom op een gegeven moment wel extra geld nodig is, hoop ik dat deze partijen zich herinneren dat dat echt een optie is.

Wij zullen voor amendement 350 en amendement 351 stemmen. We hebben gehoord dat dat technisch kan en we hebben zojuist de aanpassing gekregen.

We hebben nog een vraag aan D66 over motie 361. Eigenlijk is onze voornaamste vraag in hoeverre dit moet afwijken van de begroting die we hebben. Stelt D66 hier voor dat wij een begroting krijgen waarin we dingen zetten, met een extra oplage waarin staat welke dingen daarvan we niet gaan doen? Dan zou ik zeggen: laten we dan alsjeblieft onze begroting daarop aanpassen. Op die begroting kunnen wij ook sturen; dat is waar wij als raad onze eigen prioriteiten aangeven. Als blijkt dat wij problemen hebben met de uitvoering, denk ik dat wij daar als raad op moeten gaan sturen en dat wij daar als raad een besluit over moeten nemen. Ik weet niet of het dan helpt om daar een extra uitvoeringsplan bij te leggen. Wij zijn dus enigszins sceptisch over deze motie, maar wellicht kan de fractie van D66 ons nog overtuigen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ook ik zal ingaan op de voorliggende amendementen en moties en op onze standpunten daarover. Ik begin met amendement 345. Wij volgen op dat punt de wethouder, die dat amendement ontraden heeft. Daar zijn wij dus niet voor.

Het amendement over het terugdraaien van de ombuiging van de cofinanciering SPUK vinden wij heel ingewikkeld. Wij zouden geholpen zijn met een toelichting van de wethouder over welke bezuinigingen er precies zijn geweest en wat we dan moeten terugdraaien. Omdat het over cofinanciering gaat, is ons nog niet helemaal duidelijk wat er bedoeld wordt of - laat ik het zo

zeggen, want wat er bedoeld wordt, kan het CDA misschien beter toelichten - welke nadelen we ondervinden van de bezuinigingen.

Amendement 347 over het VNG-advies over de Kadernota is aan de ene kant sympathiek, want ik ben het met de heer Deuzeman eens dat we in de VNG met elkaar oplopen richting het Rijk. Toch voelen wij eigenlijk niet veel voor steun aan dit amendement, omdat het echt een puur politiek signaal is en omdat het niet financieel noodzakelijk is om het zo te doen. We hebben als Voorschoten vóór de decentralisaties ook jarenlang geprofiteerd van het feit dat we meer uitkering kregen van het Rijk dan we nodig hadden voor het sociaal domein. Toen hebben we slechte jaren gehad waarin we alsmaar moesten bijplussen in het sociaal domein. Nu weten we eigenlijk niet waar we aan toe zijn. Dat is ook het verhaal, want we weten niet wat een eventuele nieuwe regering gaat besluiten. We weten ook niet of de voorgestelde bezuinigingen en verbeteringen in de jeugdzorg echt effect gaan hebben. In die zin gaan we dus niet mee met dit amendement.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ja, het is een politiek signaal en het is op dit moment gelukkig niet acuut nodig voor Voorschoten. We hebben op dit moment een meevaller. Dat is ook ernstig anders geweest. In andere gemeenten is die tegenvaller er wél en is het probleem dus veel acuter. Wat is erop tegen om dit politieke signaal af te geven? Dat heb ik niet goed begrepen uit de bijdrage van mevrouw Van Meenen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Waarom nu en waarom over 2028 en 2029? Wat ons betreft ligt dat te ver in de toekomst. We hebben in 2026 en 2027 geen problemen en we voelen er dus nog niet zoveel voor om dat signaal nu al af te geven.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Het gaat specifiek over 2028 en 2029 omdat er in 2026 en 2027 al vergoeding is gekomen en omdat er nog specifiek over die jaren onderhandelingen zijn. Het is dus in de toekomst, maar het is ook actueel, want die onderhandelingen lopen nu. Verandert dat de zaak voor mevrouw Van Meenen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Nee, het is mij bekend dat die onderhandelingen lopen. Het is mij ook bekend dat de jeugdzorg een grote opgave heeft en ongelofelijk hard aan het werk is om dingen te realiseren. De omgeving voor de jeugdzorg is bijzonder in beweging. In die zin wil ik dat ook gewoon zijn werk laten doen en niet op dit moment dit signaal afgeven.

Dan de amendementen 350 en 351 van de SP om iets met de reserves te doen. De VVD is daar geen voorstander van. Ik heb al geschetst dat we als Voorschoten bij het sociaal domein soms een plus en soms een min hebben. Dat is nou eenmaal de systematiek die we al jaren volgen. Wat ons betreft is het prima om die systematiek te volgen.

De heer **Maassen** (SP): Ik ken de VVD als een partij die zich er altijd op voorstaat dat ze solide financieel beleid wil voeren. Mijn vraag aan de VVD en aan mevrouw Van Meenen is dus wat er solider financieel beleid is dan sparen in jaren van overschot, zodat je wat extra vet op de botten hebt op het moment dat er tekorten dreigen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Daar zijn de heer Maassen en ik het niet over oneens. De vraag is alleen of je tien verschillende potjes moet maken waar je iedere dag 50 cent in doet of dat je één grote pot maakt waar je in één keer € 5 in doet.

De heer **Maassen** (SP): Als ik thuis met één grote spaarpot spaar en ik tien spaardoelen heb, zal je net zien dat op het moment dat ik het spaargeld voor de vakantie wil pakken, mijn dochter net heeft bedacht dat al het spaargeld voor een nieuwe brommer nodig is. Het lijkt me dus wel handig om dat een beetje te labelen. Wat vindt u daarvan?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Om heel eerlijk te zijn vind ik het een bijzondere situatie dat uw dochter over uw spaarpot gaat. Wij gaan hier met z'n eenentwintigen over de spaarpot van de gemeente. Daar heb ik wel vertrouwen in.

De heer **Maassen** (SP): Als ik door mijn eigen beeldspraak klem wordt gezet, moet ik maar even ophouden.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): We zijn ook geen voorstander van de reserve Volkshuisvesting, zoals ik al zei over verschillende potjes. Bovendien hebben we bij het vereveningsfonds van de sociale woningbouw speciaal aangegeven hoe we dit vullen en waarvoor we het willen gebruiken. Wij voelen er dus niet voor om daar op een extra manier vulling aan te geven. Daarom gaan wij niet mee met dit amendement.

Dan de motie over de vuurwerkshow. Uitzoeken kan geen kwaad. Of we het echt moeten gaan doen, gaan we zien. Daar gaat die informatie vast bij helpen.

Wij hebben moeite met de motie van het CDA over ondersteuning van de grotere gezinnen in het kader van het dynamisch minimabeleid, omdat het beleid net ingezet is. We weten dus helemaal niet wat het effect daarvan is. Wat ons betreft is het te snel om nu al te gaan repareren.

Dan motie 358 over een beter gebruik van de bestaande woningvoorraad. Wij zijn er heel erg voor dat de focus van het college vooral gericht is op het realiseren van woningbouwprojecten en niet op het ontwikkelen van allerlei additionele instrumenten. Daarom zijn wij tegen deze motie.

Motie 359 gaat over de huisvesting van statushouders. Daarvan denken we echt: we doen het al en er is geen enkele reden om eraan te twijfelen dat we het blijven doen. Wij vinden de motie dus overbodig en zullen haar niet steunen.

Motie 360 over het maatwerkbudget was eerst anders geformuleerd. Toen was onze gedachte dat er in de Voorjaarsnota al zo'n fonds is gemaakt en dat we moeten kijken of dat werkt. Deze motie verzoekt nu om informatie te geven over het gebruik van het fonds. Daar zijn we natuurlijk voor.

Motie 361 over de uitvoerbaarheid en de realisatiekracht lijkt een beetje op een amendement dat wij bij het volgende agendapunt indienen omdat we graag willen weten of de geplande projecten tegelijkertijd uitgevoerd kunnen worden. Ik begrijp de vragen van de heer Deuzeman aan D66 over deze motie. Wij hebben onze motie specifiek gericht op informatie die wij nodig hebben om iets over het gemeentehuis te zeggen. Als je het algemener stelt, moeten we zoeken welke aanvulling we doen op de documentatie die we al krijgen in onze P&C-cyclus. Wij weten dit dus nog niet.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Fijn dat ik de gelegenheid heb om uit te leggen wat motie 361 precies inhoudt, want zij is blijkbaar onduidelijk. Daar kom ik straks op terug. Dank voor de reacties tot nu toe en ook dank aan de wethouders en anderen voor hun reflectie in de eerste termijn. Die helpt. Ik proef ook dat er vandaag ruimte is om de Kadernota nog mooier te maken. Ik dank bij voorbaat iedereen die daaraan meewerkt.

Net als de andere sprekers zal ik de amendementen en de moties bespreken en onze visie daarop geven. Van amendement 343 zijn wij mede-indiener, evenals van amendement 345. Wij zijn voor amendement 346, omdat dit gaat over een mogelijkheid om preventie beter neer te zetten. Dat kan geen kwaad, zoals ik in mijn betoog in de eerste termijn duidelijk heb gemaakt. Wij snappen de reactie van de wethouder op amendement 347, namelijk dat de toezichthouder dan eventueel zegt dat dat niet kan. Maar juist daarom zijn wij hier voorstander van, al is het maar om een signaal te geven. Soms zijn dingen in the end misschien niet uitvoerbaar of kunnen zij niet, maar dat weerhoudt ons er niet van om te zeggen dat we het wel willen. Dat doen we op deze manier. Met amendement 349 zitten wij nog een beetje in onze maag. Ik hoor dus graag de bijdragen van anderen daarover, want wij moeten ons hier nog op bezinnen. Daarover dus later meer. Amendement 350 werd ontraden omdat het niet nodig zou zijn, maar wij willen dit heel graag. Dat steunen wij dus. Dat geldt ook voor amendement 351.

Motie 356 hebben wij mede ingediend; die omarmen we dus van harte. Ik wacht heel graag nog het betoog van het CDA over motie 357 af, want wat is "een groot gezin", over hoeveel gezinnen hebben we het en is dit nodig? Daar zijn we naar op zoek. Dus heel graag een toelichting. En welk probleem lossen we op? Niet weer een onderzoek; dan liever uitgeven. Dat is een beetje dezelfde lijn als bij de heer Deuzeman. Maar wel alleen uitgeven als dat nodig is; dat is eigenlijk hetzelfde als wat de VVD zojuist aangaf. Motie 358 doen we; die hebben wij mede ingediend. Motie 359 is in deze tijd wat mij betreft juist nodig, in tegenstelling tot wat de vorige spreekster zei. Ik hoor hier op rechts dat wij meedoen met motie 360.

Ik snap dat motie 361 onduidelijk kan zijn. Ik wil daar dus graag een toelichting op geven. In principe gaf de wethouder aan: "Dit doen we al". Als we in de begroting besluiten nemen, krijgen we voorstellen over hoe duur woningbouwprojecten zijn, maar we willen heel graag de samenhang tussen de verschillende woonprojecten zien. Met andere woorden: een prioritering om te zien of het te realiseren is. Dan besluit je dus niet alleen op basis van de vraag of het financieel haalbaar is, maar ook op basis van de vraag of het past binnen wat wij kunnen leveren, niet alleen financieel maar ook in de realiteit. We zijn dus op zoek naar een gecoördineerd verhaal over de prioriteiten van de verschillende projecten. Dat gaat over fysieke projecten, dus projecten in het fysieke domein. Helpt dit? Nee.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): U zegt "woningbouwprojecten", maar ik neem aan dat u alle grote projecten in het dorp bedoelt, niet alleen woningbouw.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Ja, het zijn grote projecten, fysieke projecten. Informatiebrief 33 is daar een voorbeeld van, want dat is iets waar we om gevraagd hebben en wat ons informatie verschaft. Dat zouden we ook graag willen zien bij de begroting. Het is dus niet iets extra's, maar zien dat de dingen die in de begroting staan, gerealiseerd kunnen worden. U merkt dat ik een beetje zoekende ben naar wat precies de informatie is. Ik snap ook de vraag van mevrouw Van Meenen wat dat precies is en over welke informatie we het hebben. We zijn naast "financieel" ook op zoek naar "realiseerbaar": hoe krijgen we dat duidelijk als we straks de begroting gaan behandelen? Dit is dus een oproep aan de wethouder om ons daarbij te helpen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ter verduidelijking: het gaat dus ook om projecten zoals het zwembad, het gemeentehuis en dat soort grote projecten.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Ja.

De heer **Maassen** (SP): Ik ben ook geïnteresseerd in die verduidelijking, want ik krijg de vinger nog niet helemaal onder wat dan in dat overzicht moet staan over de haalbaarheid van die projecten. Gaat dat over ambtelijke capaciteit, over netcongestie of over hoeveel bouwbedrijven en dus beschikbare vakmensen we kunnen inhuren? Wat is precies de samenhang die wordt opgeschreven en is het wat D66 betreft ook de bedoeling dat daaraan consequenties worden verbonden, zoals prioritering? Daar zou ik graag wat meer duidelijkheid over willen.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Dat is een goede vraag van de SP. Misschien kan ik ermee beginnen dat wij niet op de stoel van de organisatie willen gaan zitten om te bepalen wat er moet gebeuren, want wij sturen aan op kaders. Maar wij merken dat wij afzonderlijk projecten beoordelen en zeggen: ja, daar gaat geld naartoe. Als we ze in samenhang kunnen zien, kunnen we misschien zeggen dat we dat niet hadden moeten beslissen, omdat dat niet het belangrijkste was. Een voorbeeld is waarover we het straks na de Kadernota gaan hebben. Dat is iets afzonderlijks, terwijl dat ook in samenhang gezien kan worden, want als we daar heel veel energie in steken, gebeurt dat niet in iets anders. Daar ben ik naar op zoek. Wij gaan dus niet op de stoel van de organisatie zitten om dat te realiseren, maar ik heb meer sturingsinformatie nodig. Informatiebrief 33 is daar een voorbeeld van. Kan zoiets ook een onderdeel zijn van de begroting, zodat we niet alleen op financiën sturen? Bedankt voor de vragen, want die helpen om de vraag helderder te krijgen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): De uitleg van mevrouw Mieremet helpt wel, maar bij mij rijst dan toch de vraag of dit niet exact de taak van het college is bij het schrijven van een begroting. Ligt die planning niet bij het college?

Mevrouw **Mieremet** (D66): Jazeker, de planning ligt bij het college, maar de keuze van wat we gaan doen, ligt bij ons. Die kunnen we beter maken als we een oordeel van het college krijgen met wat het voorstelt te gaan doen in de tijd en als daar dus een logisch verhaal onder zit qua wat je samen neemt en wat je niet samen neemt.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Hoe verschilt dat dan van wat we nu al in de begroting verwachten te zien, namelijk de plannen die het college verwacht uit te voeren?

Mevrouw **Mieremet** (D66): Dat is een goede vraag. Ik hoop dat daar genoeg informatie in staat, zodat we dat kunnen doen. Wij vrezen dat dat niet zo is. Daarom willen we daar aandacht voor.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik ga ook het rijtje langs. Amendement 343 hebben wij mede ingediend. Amendement 345 zullen wij steunen, omdat wij denken dat een amendement meer druk geeft om deze minimaregeling aan te passen, wat hard nodig is. We hebben het ook afgenomen en het is dus goed om dat terug te draaien. We gaan mee met de vraagstelling van mevrouw Van Meenen over amendement 346 over de SPUK-gelden; daar hebben we ook nog wel wat vragen over, want wij vinden dat ook wat onduidelijk. Wij wachten de beantwoording op dat punt dus af. Wat amendement 347 betreft: Voorschoten Lokaal vindt dat wij veel door landelijke overheden benadeeld worden met allerlei rijksregelingen. Signalen afgeven naar boven vinden wij dus een goed punt. Dit amendement zullen wij dus steunen. Amendement 349 hebben we zelf ingediend. Voorschoten Lokaal is ook erg voor verschotting van financiën, dus voor het labelen van geld. Amendement 350 zullen wij dus steunen. Bij amendement 351 weten we dat nog niet, want er is nu een nieuwe versie binnengekomen. We moeten de tekst nog even goed lezen. Misschien kan de SP toelichten wat de wijziging is; dat wachten we even af.

Motie 356 over de vuurwerkshow kunnen we steunen, want het is absoluut goed om dat uit te zoeken om iets te doen met oud en nieuw. Motie 357 is ook nog een beetje onduidelijk. Daar hebben meer partijen vragen over gesteld. Ik wacht dus de toelichting van het CDA daarop af. Motie 358 over de woningvoorraad zullen wij ook steunen. Wij vinden wonen een belangrijk onderdeel. Alle informatie die wij extra kunnen krijgen en ook kunnen sturen, is dus mooi meegenomen. Motie 359 gaat over de huisvesting van statushouders. Wij denken dat dat op dit moment gewoon goed geregeld is via onze beleidsnotities en de uitvoering. Wij vinden het dus niet nodig om daar nog een extra zet aan te geven. Die motie zullen wij dus niet steunen. Motie 360 over het maatwerkbudget zullen wij wel steunen. Naar aanleiding van de uitleg van mevrouw Mieremet over motie 361 over uitvoerbaarheid en realisatiekracht zullen wij die motie ook steunen, omdat wij het erg belangrijk vinden om de samenhang te zien. Natuurlijk zei meneer Deuzeman terecht dat ook in de begroting de volgordelijkheid van de prioritering en het vrijmaken van gelden en dus welke projecten wanneer worden uitgevoerd te zien zijn, maar een wat meer tekstuele onderbouwing kan geen kwaad. Deze motie zullen wij dus ook steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik dank het college voor de beantwoording van alle vragen en onze collega's voor alle inbreng. Ik heb goede dingen gehoord. Zoals een van de collega's al zei, zijn er volgens mij best wel mogelijkheden om elkaar de hand te reiken en om samen de boel een beetje beter te maken. Wat de gemaakte keuzes betreft kan ik me volledig aansluiten bij wat de heer Deuzeman daarover heeft gezegd. Ik wil wel een kleine toevoeging doen over motie 357 van het CDA. Ik zie de goede intenties van het CDA met de motie en ik zie dat het CDA echt graag wil dat het beter wordt, maar ik blijf bang dat de definitie van "groot gezin" het lastiger gaat maken voor de uitvoering doordat je er nog een extra definitie in plakt tussen kleine en grote gezinnen. Maar de vraag is ook wat dat gezin met kinderen hieraan heeft. Als het antwoord alleen "onderzoek" is, vind ik dat gewoon te weinig. Ik hoop dus dat het CDA zich kan aansluiten bij het amendement dat door D66, de SP, GroenLinks en de Partij van de Arbeid is ingediend.

Mevrouw Mieremet heeft duidelijk uitgelegd waar de motie van D66 over gaat. Het is mij iets meer gaan dagen. Ik wil nog even overleg plegen om te zien of we daarmee gaan instemmen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Wij hebben al positief gereageerd op amendement 343 over de vroegsignalering. Gezien het verzoek van de wethouder om een deel dat wij juist heel belangrijk vinden uit onze motie 357 te verwijderen, hebben wij besloten om die motie in te trekken. Amendement 345 willen wij heel graag steunen. We hebben eerder ook het onderliggende beleid gesteund en we hebben altijd aangegeven dat wij, wanneer er geld is voor een verruiming van onze maatregelen, dat graag willen doorvoeren. Hiermee geven we dus ook handen en voeten aan datgene wat wij altijd hebben aangegeven.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik wil de CDA-fractie hartelijk danken voor deze steun.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Graag gedaan en dank voor uw amendement.

We hebben technische vragen gekregen over de cofinanciering van SPUK-breed. Ik laat die technische uitleg graag aan de wethouder, zodat we geen discrepantie krijgen tussen mijn vertaling en datgene wat mogelijkerwijs een betere vertaling is. Ik laat dat dus graag aan de wethouder over. Amendement 347 gaan we niet steunen. Wij hebben ook besloten om

amendement 350 niet te steunen. Amendement 351 vinden wij heel sympathiek, zeker zoals dat heel helder aangepast is. Wij gaan daar dus in mee, want dat is een hele verbetering.

We hebben van de burgemeester voldoende gehoord over de voornemens inzake de vuurwerkshow om daar ook in mee te gaan. Motie 357 heb ik ingetrokken. Wij vinden de inhoud van het dictum van motie 358 heel belangrijk, maar we hebben begrepen dat er een quickscan in de prestatieafspraken staat. Ik krijg graag een toelichting van de wethouder op wat dit inhoudt in relatie tot de prestatieafspraken en waar de verbetering zit als we deze motie aannemen. Wij begrijpen dat een heleboel mensen vinden dat motie 359 mogelijkerwijs vraagt om beleid dat we toch al voorstaan, maar dit is juist iets wat Voorschoten voorstaat en wat het CDA voorstaat. Daarom zullen we motie 359 steunen. We zijn ook positief over en blij met motie 360, die we dus ook zullen steunen. Over motie 361 hebben we alle informatie tot ons genomen. Dank voor alle nuttige vragen, maar we hebben een informatiebrief waarin projecten worden voorgelegd en we hebben een begroting waarin we kunnen prioriteren als wij ergens voorrang aan willen geven. Tot nu toe denk ik dat dit voldoende is. Mocht er in de begrotingsraad een andere conclusie worden getrokken die verbonden is aan de begroting, dan willen we daar graag met u over meedenken.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik zal eerst ingaan op de twee van de SP afkomstige voorstellen waarover vragen zijn gesteld. Daarna zal ik het lijstje verder langslopen. Ik begin met amendement 351 over de reserve Volkshuisvesting. Wat er aan de hand is, is dat we nu eigenlijk twee reserves hebben die allebei een volkshuisvestingspotje zijn. Het ene wordt opgeheven en het andere blijft. Het potje dat blijft, wordt gebruikt om projecten met wat extra sociale woningbouw een duwtje in de rug te geven. Dat kan bijvoorbeeld gebruikt worden om, als je een project hebt met 100% sociale woningbouw, uit dit potje per woning een extra bedrag van € 20.000, € 30.000 of € 40.000 - dat hangt een beetje af van wat er precies in de verordening staat - te geven om ervoor te zorgen dat de onrendabele top, zoals dat in jargon heet, wat minder is. Dan hoeft de bouwer wat minder verlies te pakken op de bouw, kunnen die projecten misschien net wél worden gerealiseerd in plaats van net niet en kunnen zij net wat betaalbaarder gerealiseerd worden dan anders het geval zou zijn. Dat potje hebben we al. Dat wordt, zoals in veel gemeenten, gevuld door afdrachten van projectontwikkelaars die een project bouwen met te weinig sociale huur. Als je niet aan de eisen voldoet, betaal je per woning een boete, die het potje ingaat. Dat is op zich een goed werkend systeem, maar het punt is dat we nu € 0,5 miljoen uit dat andere volkshuisvestingspotje in de concernreserve laten vallen. Het zou mooi zijn als we dat ook in dit potje zouden zetten, want dan zouden we € 0,5 miljoen hebben om nog extra woningen te stimuleren. Qua orde van grootte betekent dit dat je tien tot twaalf extra woningen een subsidie van € 40.000 tot € 50.000 kan geven, waardoor die misschien wél gebouwd worden en misschien wel sociaal gebouwd kunnen worden. Dat is een hele simpele, specifieke manier om te kunnen zeggen: met deze kleine aanpassing kunnen we gewoon net even wat extra woningen gerealiseerd krijgen. Gezien de problemen waarin we zitten en hoe moeilijk we het hebben om het bouwen van sociale huurwoningen van de grond te krijgen, is dit echt iets waarmee we heel snel iets extra's kunnen realiseren. Het dictum is wat aangepast. Dat is geen inhoudelijke wijziging, maar zorgt er gewoon voor dat het voorstel iets beter geformuleerd is. Het gewijzigde dictum van amendement 351 luidt:

"*Besluit:*

Bijlage 2 van de Kadernota (bladzijde 42) als volgt te wijzigen:

Het besluit met betrekking tot de Reserve Volkshuisvesting als volgt te verwoorden: het saldo van de reserve volkshuisvesting toe te voegen aan de reserve verevening sociale woningbouw, en de reserve volkshuisvesting op te heffen."

Dan motie 358 over het beter gebruiken van de bestaande woningvoorraad. De wethouder zei in zijn eerste termijn terecht: dit doen we al. Nou ja, dat was eigenlijk niet helemaal terecht, want in de prestatieafspraken staat dat de corporaties in kaart brengen wat er kan; punt. Ze doen dan een quickscan. Maar in deze motie gaat het erom dat we niet alleen in kaart brengen welke woningen van de corporaties hiervoor geschikt zijn, maar dat we ook nadenken over de vraag of er in de gemeente regelingen zijn, bijvoorbeeld het bestemmingsplan, die dit lastig maken. Als we dit in kaart hebben gebracht, moeten we onszelf de vraag stellen wat we kunnen doen om dit op te lossen. Dit gaat dus een paar stappen verder dan wat er opgeschreven is in de prestatieafspraken. Het is fijn dat ook het college deze intentie heeft. Dit onderzoek moet ervoor zorgen dat het

uitvoeren van die intentie concreter wordt. Dat is de bedoeling achter deze motie. Daarom gaat zij verder dan wat het college op dit moment aan het doen is.

Dan de resterende voorstellen in volgorde. Wij staan onder amendement 343, evenals onder amendement 345. Amendement 346 gaan wij steunen, evenals amendement 347. Wij hebben twijfels bij amendement 349. We snappen dat het kan en we snappen ook dat het sympathiek is, maar het grote probleem is dat er dan wel weer 2 ton van de begroting afgaat waarvan onevenredig veel terechtkomt bij de mensen die dat niet heel hard nodig hebben, terwijl amendement 345 met heel veel moeite 1 ton per jaar beschikbaar stelt voor de mensen die dat het allerhardst nodig hebben. Als wij zouden moeten kiezen, kiezen we daarvoor.

De amendementen 350 en 351 zijn van onszelf. Wij staan ook onder motie 356 en motie 358. Motie 359 is weer van onszelf. Motie 360 steunen wij ook. Na de toelichting van D66 denken wij dat motie 361 net een klein beetje extra duidelijkheid biedt om in samenhang te kunnen besluiten. Wij zullen die motie dus steunen.

De **voorzitter**: We zijn gekomen aan het einde van de tweede termijn van de raad. We gaan naar de tweede termijn van het college.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Amendement 347 gaat over een tekort aan jeugdzorggelden over de jaren 2023 en 2024. In het rapport van Tamara van Ark is naar voren gekomen dat dit gecompenseerd moet worden. Er is voorgesteld om dat tekort van € 800 miljoen gelijkelijk te verdelen tussen Rijk en gemeenten. Daarbij zou dat tekort in twee tranches - dat is dus die 4 ton - in 2028 en 2029 meegenomen kunnen worden. De VNG heeft kennelijk gemeend om daar wat druk op te zetten door te adviseren om dit alvast op te nemen als stelpost. De provincie Zuid-Holland heeft gezegd dat dat niet kan. Naar aanleiding van de inbreng van D66 zeg ik dat het geen eventualiteit is dat de provincie dat zou vinden; nee, dat vindt zij echt. Het is nog ver weg, 2028 en 2029. Onlangs hebben we een gesprek gehad met een aantal wethouders - niet met alle wethouders - uit de regio Holland Rijnland. Het was een informeel gesprek met de benen op tafel. We vermoeden dat vanuit de grotere gemeenten op enig moment een gesprek met de provincie aangegaan zal worden over hoe het precies zit. De premier heeft ten tijde van de Voorjaarsnota aangekondigd in augustus dit jaar een brief hierover te schrijven. Ik weet niet of een demissionaire premier dat ook gaat doen, maar het is dus op de radar. Met mijn financiële pet wil ik wel duidelijk maken dat ik de begroting van de gemeente Voorschoten dermate belangrijk vind dat ik die niet het vehikel vind om daarlangs solidariteitsbetuigingen naar andere gemeenten te doen. Daar zijn andere wegen voor. We ontraden dit dus werkelijk.

Dan de fractie van de SP. Nogmaals, als je onttrekkingen wil doen, uit welke reserve dan ook, ter versterking van het realiseren van sociale woningbouw, kan dat te allen tijde ook uit de concernreserve.

Motie 358 gaat over optoppen en splitsen. Het loopt. Bij de verduurzaming en de renovatieplannen voor Vlietwijk lopen we vanzelf tegen een aantal van deze opties aan. Zoals gezegd zijn we met kamergewijze verhuur al een heel eind op weg. Dus nogmaals, het is echt onderhanden. ik zou daar nu geen additioneel onderzoek aan willen wijden.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen door wethouder Van der Elst beantwoord? Dat is het geval. Dan wethouder De Bruijn.

Wethouder **De Bruijn**: Ik heb geen vragen gekregen.

De **voorzitter**: Heeft u geen vragen te beantwoorden? Wilt u ook niks meer zeggen?

Wethouder **De Bruijn**: Dat klopt.

De **voorzitter**: Ja, dat weet je maar nooit. Dan geef ik het woord aan wethouder Schokker.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. De VVD en Voorschoten Lokaal hebben vragen gesteld over de SPUK/GALA, in het bijzonder over de cofinanciering. Toen we in 2023 de regeling voor SPUK/GALA hebben opgezet, werd een gemeentelijke bijdrage gevraagd. Zo is het voor een aantal jaren, namelijk voor 2024, 2025 en 2026, ook uitgezet. Daarna is een bezuiniging overeengekomen. Toen

is die cofinanciering ingezet met zogenaamde bestaande werkzaamheden, dus werkzaamheden van de medewerkers van de gemeente, en was er dus minder geld beschikbaar als uitvoeringsgeld. Er is dus minder geld beschikbaar om te besteden aan acties voor preventie et cetera, waar Samen Gezond Voorschoten op dit moment zo druk mee bezig is. Dit amendement beoogt om weer meer uitvoeringsgeld beschikbaar te stellen en het weer terug te brengen naar het oorspronkelijke niveau, zoals dat in 2024 ook is vastgesteld.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Mijn gedachte bij deze uitleg van de wethouder is dat we er fte's van hebben ingehuurd en dat we nu geen geld meer hebben om dingen te doen. Klopt die uitleg?

Wethouder **Schokker**: Nee, die klopt niet. Er is gewoon bezuinigd. Het zijn gelden die we vanuit het Rijk krijgen. Er is ook een vorm van cofinanciering. Er komt dus een gemeentelijke bijdrage bij; volgens mij ongeveer 60%. Die hele bijdrage - stel dat dat 2 ton is - is destijds teruggebracht naar € 150.000. Daardoor is er gewoon minder uitvoeringsgeld beschikbaar, maar die cofinanciering moet wel op een bepaald niveau zijn. Daarom is dat ingevuld met bestaande medewerkers van de gemeente. De medewerker Cultuur of de medewerker Sport is dus bepaalde taken daarvoor gaan doen, maar die kan daardoor dus geen andere taken doen of die komt niet toe aan de taken ter uitvoering van de preventie. Hiermee herstel je dat en ga je daadwerkelijk uitvoeringsgeld beschikbaar stellen voor preventie, dus voor QR-Fit, wandelen, valpreventie en noem maar op. Dat zijn heel belangrijke werkzaamheden. Dat is de achtergrond. Ik zie u knikken. Ik hoop dus dat het hiermee duidelijk is.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen van de raad beantwoord? Dat is het geval. Dan sluit ik de beraadslaging en gaan we over naar de stemmingen. Zoals gebruikelijk komen eerst de amendementen in stemming, daarna het al dan niet gewijzigde raadsvoorstel en dan de moties. Motie 357 is ingetrokken en komt dus niet in stemming.

In stemming komt amendement 343 van de PvdA, GroenLinks, de SP, D66, de VVD en Voorschoten Lokaal.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt amendement 345 van de PvdA, GroenLinks, de SP en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 17 tegen 4 stemmen, waarbij de fractie van de VVD ertegen heeft gestemd en de overige fracties ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 346 van het CDA, GroenLinks en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 17 tegen 4 stemmen, waarbij de fractie van de VVD ertegen heeft gestemd en de overige fracties ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 347 van GroenLinks en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 13 tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van het CDA en de VVD ertegen hebben gestemd en de overige fracties ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 349 van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 20 stemmen tegen 1 stem, waarbij de fractie van de SP ertegen heeft gestemd en de overige fracties ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 350 van de SP.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 13 tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van het CDA en de VVD ertegen hebben gestemd en de overige fracties ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het gewijzigde amendement 351 van de SP.

Het gewijzigde amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 17 tegen 4 stemmen, waarbij de fractie van de VVD ertegen heeft gestemd en de overige fracties ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie 356 van GroenLinks, de PvdA, D66 en de SP.

De motie wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie 358 van de SP, PvdA, GroenLinks en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 17 tegen 4 stemmen, waarbij de fractie van de VVD ertegen heeft gestemd en de overige fracties ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 359 van de SP, PvdA, GroenLinks en D66.

De motie wordt met een digitale stemming aangenomen met 13 tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd en de overige fracties ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 360 van de PvdA en GroenLinks.

De motie wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie 361 van D66.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 8 tegen 13 stemmen, waarbij de fracties van D66, de SP en Voorschoten Lokaal ervoor hebben gestemd en de overige fracties ertegen hebben gestemd.

8. Uitkomsten fase 2 huisvesting gemeentehuis Voorschoten (raadsregistratienummer Z/23/078134/385981)

De **voorzitter**: Het voorstel aan de raad is om te starten met de derde fase van het proces businesscase huisvesting gemeentehuis. De raad besloot op 6 maart jongstleden de besluitvorming over dit voorstel naar juli 2025 te verplaatsen. Het college heeft een aanvulling of erratum aan de raad gestuurd, onder andere over de financiële consequenties van de uitgestelde besluitvorming.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik wil mijn verhaal beginnen met de observatie dat een groot aantal Voorschotense ambtenaren nu op de publieke tribune zitten. Ik wil jullie bedanken voor al het werk dat jullie voor Voorschoten hebben gedaan en hopelijk nog gaan doen. Met jullie aanwezigheid tonen jullie ook jullie betrokkenheid bij het onderwerp dat we nu gaan behandelen.

Voor ons als fractie van de Partij van de Arbeid is de kern van deze gemeentehuisdiscussie helder: als we willen dat Voorschoten zelfstandig blijft, moeten we dat ook kunnen dragen. Daar hoort een gemeentehuis bij dat past bij de tijd, bij de opgaven en bovenal bij onze inwoners. Het huidige gebouw is verouderd, niet duurzaam, ongezond, slecht toegankelijk en te klein voor de organisatie die nodig is om onze gemeente goed te besturen. De ondernemingsraad heeft terecht benoemd dat het huidige gebouw - ik citeer uit een brief van mei 2024 - ten koste gaat van de werkbaarheid samenwerking en gezondheid van onze ambtenaren. Dat kwam al naar voren in de onderzoeken uit 2014 en 2019, in de zogenoemde RI&E. Al in 2021 is daarover gerapporteerd aan de gemeenteraad. Dat is een zeer slechte zaak. Het is opvallend dat dit niet meegenomen is in het huidige coalitieakkoord van de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA. Laten we helder zijn: onze ambtenaren verdienen een veilige, functionele en prettige werkomgeving, niet als luxe maar als randvoorwaarde voor goed werkgeverschap en een goed bestuur.

De scenario's B tot en met D zijn goedkoop op korte termijn, maar duurkoop op lange termijn. Van het scenario waarin het huidige kantoorpand of de huidige kantoorpanden binnen de gemeentegrenzen betrokken worden, heeft het college overtuigend laten zien dat dat een heilloze weg is. We kiezen daarom voor scenario E: een toekomstgericht flexibel gebouw waarin dienstverlening, participatie en ontmoeting samenkomen, niet alleen voor de ambtenaren maar ook voor onze inwoners, juist omdat dit scenario ook ruimte biedt voor meer dan alleen loketten. Het biedt ook plaats aan onze bibliotheek en andere maatschappelijke voorzieningen. Dat laatste is voor ons ook essentieel. De bibliotheek is meer dan alleen een boekuitleenpunt. Het is een ontmoetingsplek, een leerplek, een leesplek en een schuilplek voor wie digitaal niet goed mee kan. Het is een van de weinige laagdrempelige publieke ruimtes die we nog hebben in het dorp. Dat moeten we juist koesteren, nieuw perspectief bieden en niet opofferen.

Het gaat dus niet alleen over stenen, maar over de vraag of we als Voorschoten willen blijven investeren in een zelfstandig, mensgericht lokaal bestuur. Of kiezen we voor afbraak en uitstel en nemen we het risico op verdere uitholling voor lief? Voor ons is de keus dus helder: we kiezen voor toekomstbestendig besturen en een huis van de democratie dat recht doet aan onze taken en onze inwoners. Daarom steunen we het voorstel van het college om scenario E uit te werken, want wie nu niet durft te bouwen moet straks niet verbaasd zijn als er niets meer overeind staat.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Over de noodzaak van de aanpak van het gemeentehuis heeft onze fractie eigenlijk nooit getwijfeld. Ook de brieven van de ondernemingsraad en het college hielpen daarbij, maar eigenlijk hoef je, zeker op een warme dag, alleen maar rond te lopen in het gemeentehuis om te zien dat het niet meer voldoet als werkplek. De ambtenaren die er zitten, verdienen het om niet ondanks maar dankzij hun werkomgeving goed werk te kunnen leveren. Ik denk dat we eigenlijk om exact dezelfde reden op een gegeven moment hier in de raadzaal het meubilair hebben vernieuwd omdat de voering eruit kwam, omdat zo iets gênant is en niet past bij een gemeente die zichzelf serieus neemt en bij onze inwoners en onze ambtenaren. Meneer Posthuma zei het al: zeker als Voorschoten een zelfstandige gemeente wil blijven, moet zij vooruit durven kijken en moeten wij ook durven investeren. Die zelfstandigheid staat onder druk. Daar hebben we het eerder over gehad. Vorig jaar was dat vanwege de financiën misschien meer dan het nu lijkt, maar eigenlijk concluderen we daar juist uit dat we daarom op deze plek meer moeten zijn dan alleen een gemeentebestuur. Dat is precies waar scenario E op anticipeert: een blijvend waardevolle ruimte voor de toekomst van het dorp. Gecombineerd met de qua nettokosten beperkte verschillen tussen de scenario's, lijkt het ons niet meer dan logisch om dit nu eens goed aan te pakken. We kiezen dus overtuigd voor scenario E. Een belangrijke overweging voor ons is daarbij ook dat de bibliotheek hier een plek krijgt. Het was misschien niet de goedkoopste en zeker niet de snelste oplossing, maar het is wel een oplossing waar we ons als raad op een gegeven moment aan gecommitteerd hebben. In mijn tekst staat letterlijk wat meneer Posthuma al zei: de bibliotheek is allang niet meer alleen een uitleenpunt. Het is de derde ruimte, de plek tussen je huis en de commerciële plekken, waar je heen kunt als je ergens anders moet zijn, waar mensen samen kunnen komen. We hebben initiatieven gezien zoals de Open Library, waarbij mensen er ook 's nachts heen kunnen. Dat past daar prachtig bij. Dat soort voorzieningen horen in het hart van de gemeente, omdat dat past bij wat we als Voorschoten willen zijn.

Dit alles vonden we ook al in maart. Wat ons sindsdien is opgevallen en wat echt anders is geworden, is de toegenomen overtuiging van het college. De wethouder liet in de commissie de passie zien dat we eerder, in maart, zo misten en waar we toen om vroegen. Het geleverde erratum is bovendien heel waardevol. In de commissie waren we al enthousiast over de daarin geopperde mogelijkheid om in een extra bouwlaag ruimte te maken voor de maatschappelijke functies. Dat is niet alleen praktisch, bijvoorbeeld voor het Centrum voor Jeugd en Gezin en Voorschoten voor Elkaar, maar speelt ook direct een locatie vrij voor betaalbare woningen. Dat zullen we toch moeten doen. Maar het past vooral ook bij het ideaal: geen klassiek gemeentehuis, maar een gemeenschapshuis, een plek waar je makkelijk binnenloopt, waar je brede voorzieningen vindt en waar je je welkom voelt. Wat ons betreft is dit dé kans om dat stuk mee te nemen, nu nog relatief voordelig. Het zou zonde zijn om die kans te missen. Daarom dienen we nu samen met de Partij van de Arbeid, de SP en D66 amendement 352 in. Het amendement luidt:

"Amendement 352.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2026, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078134/385981,

constaterende dat:

a. *het college in het erratum op het raadsvoorstel de mogelijkheid beschrijft voor het onderzoeken van een extra bouwlaag voor 'sociaal/maatschappelijke aan de gemeente gelieerde instellingen';*
b. *een dergelijke uitbreiding naar schatting van het college leidt tot een bescheiden netto verlaging van de structurele kosten van het gemeentehuis;*
c. *de meerkosten van dit onderdeel voor fase 3 van het proces zo'n € 25.000 bedragen;*

overwegende dat:

d. *het inbrengen van bredere sociaal-maatschappelijke functies, naast de bibliotheek, past in de visie van het vernieuwde gemeentehuis als gemeenschapscentrum;*
e. *de colocatie van maatschappelijke functies drempelverlagend kan werken voor het gebruik van deze functies door inwoners;*
f. *deze uitbreiding van functionaliteit bij kan dragen aan het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor de verbouw van het gemeentehuis;*
g. *het verplaatsen van functies naar een centrale locatie ruimte vrijspeelt voor de herontwikkeling voorzien in de Ontwikkelvisie centrum Voorschoten;*
h. *het meenemen van deze ontwikkelingen in het proces nu tegen relatief beperkte meerkosten kan worden gedaan;*

Besluit de beslispunten van het raadsvoorstel te vervangen door:

1. *Scenario E te kiezen als uitgangspunt voor het maken van het detailontwerp inclusief verdere financiële uitwerking voor het gemeentehuis inclusief bibliotheek, met toevoeging van een extra bouwlaag voor sociaal-maatschappelijke aan de gemeente gelieerde instellingen.*
2. *In begrotingsjaar 2025 incidenteel een aanvullend budget van € 255.000 ten gunste van programma 0 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van fase 3, te dekken middels een onttrekking uit de concernreserve.*
3. *De begroting conform beslispunt 2 te wijzigen."*

We hebben ook gezien, al was het maar in de amendementen toen ze binnendruppelden, dat bij de coalitiepartijen nog veel vragen leven. We hebben begrip voor de zorgen en we zijn ook bereid om mee te denken over de procedurele garanties die we kunnen inbouwen, maar daar staat naast dat wij in ieder geval vertrouwen hebben in wat het college tot nu toe heeft laten zien op dit dossier. We hebben vertrouwen in de wethouder en in hoe hij hiermee is omgegaan en wij denken dat het echt tijd is om knopen door te hakken en het hart van ons dorp te versterken. Ik heb gezegd.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Wat een traject! Er lag een nieuwe wijze van aanpak: we doen het anders dan normaal; we gebruiken de ervaring van de gemeentesecretaris om een andere manier van werken dan normaal te hanteren. We waren heel enthousiast en we zijn dat nog steeds. Een nieuwe manier betekent ook weerstand en het anders doen, maar ook enthousiasme, ook bij D66. We waren benieuwd. We zijn actief betrokken geweest bij bezoeken aan andere gemeentehuizen waarin bibliotheek en gemeentehuis gecombineerd zijn en waarin ook andere organisaties en instanties gehuisvest zijn in het moederhuis, vaderhuis of hoe je het noemen wil. Sommigen hadden een ontmoetingsplek waar je als zzp'er kon werken en tegelijkertijd kwam er een klas binnen die les kreeg in de bibliotheek. De raad, die ervaring heeft met onder financieel toezicht staan, maakte zich terecht direct zorgen over megaprojecten die heel duur zijn, niet te overzien zijn en straks niet passen bij onze bescheidenheid. Bescheidenheid siert de mens, maar kan ook juist progressie tegengaan; dit zeg ik in aanvulling op de vorige sprekers. "Doe maar rustig en klein; wij kunnen wel met wat minder, want vroeger kon dat ook en dat kan nu dus ook". Er zijn meerdere geluiden in de raad. Daarom verbaast het D66 dat we met een voorstel zitten waarin alles toegeschreven lijkt te worden naar scenario E. Scenario E is op basis van financiën en hergebruik van ruimte misschien wel het beste idee, maar als je wil dat er draagvlak is binnen de raad, was een ander traject na de presentatie van de scenario's misschien handig geweest. Even uit de losse pols: Voorschoten Lokaal wilde een menu, zodat je kon kiezen; het CDA gaf aan dat er misschien een maximumbedrag aangegeven kon worden en dat we daarbinnen keuzes konden maken met een verbouwing; andere partijen wilden B of C en dan ook E uitzoeken, zodat we iets

te kiezen zouden hebben. De vraag aan de wethouder is waarom de uitwerking niet op die manier is gemaakt, namelijk B en C en E, zodat we de verschillen hadden kunnen zien. Nu hebben we die verschillen zelf moeten opschrijven op de achterkant van een viltje. Dat zorgt er ook voor dat we als raad straks allerlei amendementen met elkaar moeten vergelijken, terwijl ze eigenlijk appels en peren zijn. Daar hebben wij ook last van, want dat maakt de besluitvorming lastig. We zien de reactie van de wethouder op deze uiteenzetting graag tegemoet.

Wij zijn voor een hernieuwd gemeentehuis voor het ambtelijk apparaat en voor de bibliotheek. We hebben in de inbreng over de Kadernota al gezegd hoe belangrijk de bibliotheek voor Voorschoten is. Een dorp zonder bibliotheek die functioneert, is meer een soort woonwijk van een regio. De bibliotheek heeft allerlei taken in het sociaal domein die cruciaal zijn om Voorschotenaren mee te laten doen, bijvoorbeeld de Warme Kamer, de taallessen en het belang van educatie voor jeugd en volwassenen. We zijn benieuwd naar de onderbouwing van de amendementen die nog ingediend gaan worden. Ik zeg alvast maar dat onze fractie niet eensgezind is; dat maakt het interessant.

De vraag aan de wethouder is ook wat er gebeurt als we tegenstemmen, want we hebben dit al een keer uitgesteld. Wat ons betreft is uitstel geen optie. Ik hoor dat dus graag van de wethouder.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Het gemeentehuis als moderne werkplek: voor ons ligt het vooruitgeschoven besluit van onze raadsvergadering in maart. Dat werd verschoven, omdat de raad de hoge kosten van dit project graag wilde afzetten tegen de lopende, reeds besloten investeringen, zoals het zwembad, de sporthal, de scholenbouw, de Kruispuntkerk enzovoort, allemaal in het licht van het aankomende ravijnjaar. Al die projecten zijn direct van nut voor de inwoners. Ook een naar behoren functionerend ambtelijk apparaat met een passend onderkomen komt de inwoners ten goede. Dat is weliswaar minder voelbaar voor de inwoners, maar absoluut noodzakelijk. Om die reden heeft de coalitie bij het afspreken van haar akkoord onderkend dat een verbeterslag via renovatie gemaakt moet worden. Betaalbaarheid werd daarbij toen al als kanttekening geplaatst. Met dit verzoek van de coalitie is het college voortvarend aan de slag gegaan. Het college heeft via het architectenbureau UP vijf scenario's gepresenteerd die in de ogen van Voorschoten Lokaal voorbij zijn gegaan aan de vraagstelling. Scenario B komt nog het meest in de buurt van renovatie, maar heeft ook grote verbouwingscomponenten in zich, zoals een nieuwe entree, en is in dat opzicht ook een beetje too much. Voorschoten Lokaal heeft u als raad al in de behandeling in februari en maart laten weten voorstander te zijn van renovatie en daardoor meer te zien in het uitwerken van scenario B. Omdat dit scenario ook al redelijk duur uitpakt, hebben we bij de behandeling in maart gepleit voor een uitwerking middels een menukaart. Er was ons opgevallen dat er geen zogenoemde nulmeting uitgevoerd is of uitgevoerd zou worden. We hebben daar als coalitie, dus met het CDA en de VVD, middels amendement 323 om gevraagd. Dit amendement zou het college moeten helpen om bij de vraagstelling van het coalitieakkoord te blijven. Omdat amendementen niet automatisch doorschuiven - dat heb ik geleerd bij een uitstel van een voorstel - dien ik dit amendement met een lichte aanpassing opnieuw in, wel met een nieuw nummer, want zij is iets gewijzigd. Laat duidelijk zijn dat alleen Voorschoten Lokaal dit amendement met nummer 353 indient. De strekking is, zoals gezegd, dezelfde en richt zich op het uitwerken van alleen scenario B, met een afschaalbare menukaart. Ik nodig iedereen uit om voor deze aanvliegroute te kiezen, waarmee wij streven naar een mogelijke B-variant of B-min-variant, waardoor we nog meer kosten kunnen besparen ten opzichte van E. Mogelijk biedt dit amendement sommige raadsleden later deze avond comfort als andere amendementen het niet halen of als de beantwoording van vragen door het college niet voldoende is. Het amendement luidt:

"Amendement 353.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2025, gezien het raadsvoorstel Uitkomsten fase 2 huisvesting gemeentehuis Voorschoten,

constaterende dat:

- *a. de gemeente Voorschoten op grond van de arbowetgeving een zorgplicht heeft voor de huisvesting van de ambtelijke organisatie;*
- *b. in het coalitieakkoord 'Voorschoten in verbinding vooruit' ten aanzien van het gemeentehuis (zijnde monumentale bestuurscentrum en huisvesting ambtelijke organisatie) is opgenomen dat 'het geheel renoveren of vernieuwen van het gemeentehuis vanwege de te verwachten hoge investering niet haalbaar lijkt', alsook dat 'we zoeken naar*

een slimme praktische oplossing om toch een gewoon goede werkplek te creëren voor de organisatie';

c. *geen enkel scenario voorziet in bijkomende kosten zoals sloopkosten, tijdelijke huisvesting ambtelijke organisatie, vervangende huisvesting Oekraïners en afboeken van de boekwaarde;*
d. *een doorrekening van een puur renovatievariant uitgaande van wettelijke (arbo)eisen met betrekking tot ambtenarenhuisvesting ontbreekt;*
e. *scenario E naar verwachting een te zware belasting gaat leggen op de gemeentelijke financiën en dat daardoor een goedkoper scenario de voorkeur heeft;*
f. *bijkomende kosten voor het renoveren van het dak en gevels van het moederhuis niet inzichtelijk zijn;*

van mening dat:

g. *een conditiemeting op basis van NEN 2767 conditieniveau 3 en bijbehorende onderhoudsplanning onmisbare informatie geeft om te komen tot een goed inzicht in de huidige staat van het gebouw welke de basis vormt voor scenario B;*
h. *er in het dorp andere grote projecten gepland staan en dat bij het behandelen van de Kadernota de financiële ruimte voor dit project pas duidelijk wordt;*
i. *een doorrekening van een pure renovatievariant inzicht geeft in het verschil tussen wettelijk noodzakelijke aanpassingen en het programma van eisen inclusief het bibliotheekgedeelte;*
j. *een opsplitsing van het programma van eisen in verschillende deelkosten wenselijk is om op een later moment keuzes te kunnen maken (een zogenoemde menukaart) om binnen een financieel kader te kunnen blijven;*

Besluit:

Beslispunt 1 te wijzigen in:

- *Scenario B te kiezen als uitgangspunt voor het maken van het detailontwerp inclusief verder financiële uitwerking voor het gemeentehuis en bibliotheek. Waarbij de raad meer gedetailleerde informatie inclusief financiële consequenties verwacht omtrent de technische staat, de staat van de installaties, duurzaamheid, arbotechnische conditie, NEN 2767-onderzoek, kosten herhuisvesting ambtenaren en Oekraïners, sloopkosten, renovatie kelder, dak, gevels en buitenruimte van het moederhuis en eventuele inverdieneffecten.*

Beslispunt 2 toe te voegen;

- *De financiële uitwerking voor scenario B vorm te geven als een menu met daarin inzichtelijk NEN 2767-kosten, arbotechnische kosten, kosten bibliotheek en kosten aanvullende wensen, zodat de raad indien nodig keuzes kan maken om de realisatie van het verbeterde gemeentehuis aan te laten sluiten bij de beschikbare financiële middelen van de gemeente Voorschoten.*

Beslispunt 2 en 3 te hernummeren naar 3 en 4."

Ten aanzien van de andere amendementen van het CDA en de VVD hebben wij voor een duivels dilemma gestaan. De amendementen vragen allerlei aanvullende onderzoeken en kaders. Wij vinden dit ten aanzien van grote en kleine projecten altijd verstandig, maar beide amendementen gaan nog steeds uit van scenario E. Dat vinden wij jammer, want we kunnen de kerstboom optuigen met allerlei aanvullende onderzoeken en kaders, maar het blijft nog steeds een kerstboom. Om die reden zullen wij daar dan ook tegenstemmen.

Ten aanzien van amendement 340 heb ik een kleine déjà vu. Tijdens de behandeling in maart werd bij de behandeling van de menukaart verwezen naar het programma Help, mijn man is klusser. Nu worden een optopping en herplaatsing van nog meer instanties naar de locatie aan de Leidseweg voorgesteld. Dit zal het project nog duurder, financieel complexer en onzekerder maken. Eigenlijk is het een voorstel voor een E+++-variant.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dit is heel grappig. De pot verwijt nu de ketel, want u was die klusser.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dat klopt en blijkbaar doet goed voorbeeld goed volgen. U bent dus ook aan de slag gegaan met uw E++. Dus hulde. Het mag duidelijk zijn dat wij ook niet voor dit amendement zullen stemmen.

Wij willen graag benadrukken dat wij als Voorschoten Lokaal voor verbetering van de huisvesting van de ambtenaren zijn. Wij vinden dat de keuze voor B met een afschaalbare menukaart vanuit de gedachte "sober en doelmatig" de meeste besparing, flexibiliteit en financiële wendbaarheid biedt om in fases te gaan werken. Immers, er kan spoedig begonnen worden met het renoveren van het gedeelte waar de ambtenaren werken. Op een later moment kan de bibliotheek verplaatst worden als er een passende en efficiënte oplossing is gevonden voor de herhuisvesting van de Oekraïners. Een bijkomend voordeel voor de Voorschotenaren die dat belangrijk vinden, is dat de bekendste en breedste bocht van het dorp qua look en feel niet zal veranderen. Met een keuze voor B met afschaalbare menukaart kunnen onze ambtenaren snel en vol frisse moed in een vernieuwde omgeving aan het werk voor onze inwoners. Het mag dus duidelijk zijn dat wij ook tegen het raadsvoorstel zullen stemmen.

De **voorzitter**: Om alvast aan verwachtingenmanagement te doen: u heeft op dit moment het meest verstrekkende amendement. Dit betekent dat uw amendement als eerste in stemming komt. Ik zeg het maar voordat u denkt dat het aan het eind aan de beurt komt. Dat is niet het geval.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. In de commissievergadering heb ik er al geen geheim van gemaakt dat het voorliggende voorstel voor de SP heel moeilijk is. We vinden het een heel moeilijk voorstel om het op het moment dat het gaat over voorzieningen voor de inwoners van Voorschoten en we nog niet weten of die er gaan komen en of we daar geld voor hebben, zoals een zwembad, een sporthal en scholen, ook te gaan hebben over een nieuw gemeentehuis. Maar het is wel nodig. Het is nodig om het erover te hebben, maar wij vinden dit een heel moeilijk gesprek. We snappen daarom heel goed het uitgangspunt "sober en doelmatig". Ik moet wel zeggen dat wij wat andere beelden hebben bij de uitvoering van "sober en doelmatig". Dan denken we niet meteen aan een grote glazen pui in het park. Maar aan de andere kant: maakt zo'n grote glazen entree nou het verschil tussen een plan van € 9 miljoen en een plan van € 16 miljoen? Nee. Wij gaan niet voor architect spelen, al hebben we echt hele andere beelden bij hoe "sober en doelmatig" eruitziet, maar wij vinden wel dat wij goed moeten kunnen uitleggen waarom we zoveel geld in een nieuw gemeentehuis gaan steken. Natuurlijk moeten wij voor een goede werkplek voor onze werknemers zorgen, maar we moeten ook voor voorzieningen voor onze inwoners zorgen. Er is één voorziening waarvoor deze gemeenteraad de afgelopen jaren steeds opnieuw heeft geweigerd om de nieuwe plannen aan te nemen. Dat is de bibliotheek. Dat is een voorziening waar wij ons als SP altijd hard voor hebben gemaakt en waarvan wij vinden dat er echt iets moet gebeuren, dat het op de huidige locatie niet meer kan en dat het eigenlijk al tien jaar niet meer kan. Steeds maar opnieuw werden de voorstellen niet aangenomen. Wij zijn er dus voorstander van dat in dit plan een mooie bibliotheek opgenomen wordt, een goede bibliotheek waar onze inwoners iets aan hebben en die op een hele nieuwe manier haar werk als bibliotheek kan doen. De beste manier waarop je dat kan doen, is door dat te integreren met andere voorzieningen, maatschappelijke organisaties, Voorschoten voor Elkaar en het CJG. Daarom hebben wij onze naam onder het "optopamendement" gezet, waarbij ik het college wel meteen wil meegeven dat het misschien niet het allerbeste idee is als dat optoppen letterlijk is en als de maatschappelijke organisaties met hun spreekkamers op de tweede verdieping komen te zitten. Daar zal de architect nog wel even naar moeten kijken. Als hij dan toch aan het kijken is, moet hij ook even naar die glazen pui kijken.

Een belangrijk punt werd al door de heer Deuzeman genoemd: als het CJG een onderdeel wordt van dit nieuwe gebouw, komt de locatie van het oude politiebureau beschikbaar. Het oude politiebureau is nu gemeentebezit en ligt op het pleintje waar ook de sporthal is. Als je dan bezig gaat met het verplaatsen van een sporthal en daar misschien een woningbouwlocatie gaat maken, kun je deze locatie meteen meenemen. Wij zouden het college dan ook willen vragen om in het beoordelen van het optoppen mee te nemen dat er wat extra ruimte voor woningbouw is, al zijn wij er natuurlijk helemaal geen voorstander van dat die woningbouw als kostendrager voor het gemeentehuis moet gaan gelden. Nee, wij willen natuurlijk dat dat betaalbare, sociale woningbouw wordt, maar het kan wel iets opleveren in de businesscase.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. We hebben al veel gehoord over het gemeentehuis. De VVD is niet tegen een nieuw gemeentehuis. We begrijpen dat het nodig is. We hebben het proces

doorgelopen. Zoals mevrouw Mieremet al zei: het is een nieuw proces, maar het voelde wel een beetje alsof we werden meegenomen en onderweg weinig keus hadden: er liggen vijf scenario's, we kiezen voor E en we krijgen als raad eigenlijk niet meer informatie over de andere scenario's. Er zijn in de raad ook heel veel verschillende zorgen bij de verschillende partijen. We hebben het over financiering en over de vraag of alle organisaties die hier moeten komen wel in het gemeentehuis kunnen en er is een optoppingsvoorstel. De VVD heeft één hele grote zorg in dit verhaal: wanneer willen we de uitvoering doen? Zoals het nu voorligt, wordt de uitvoering op korte termijn verwacht; volgens mij in 2027. We hebben nu al een hele lijst met investeringen. Dit gaf ik bij de Kadernota al aan: we willen in die jaren miljoenen uitgeven. Tot nu toe zijn wij er door de informatie die we van het college hebben gekregen niet van overtuigd dat deze planning realistisch is. We zijn best voor een nieuw gemeentehuis en we kunnen ons vinden in de keuze voor scenario E als de - in elk geval financieel en qua duurzaamheid - verstandigste keuze. In de voorgestelde planning en in de haalbaarheid van de uitvoering kunnen we ons niet vinden. Daarom dien ik amendement 341 in. Als wij niet op deze termijn gaan uitvoeren, is het nu niet verstandig om het onderzoek al uit te gaan voeren, want tegen de tijd dat je het wél kan gaan uitvoeren, is het onderzoek verouderd. Dat is voor ons de reden om amendement 341 in te dienen. Het amendement luidt:

"Amendement 341.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10-07-2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078134/385981,

constaterende dat:

a. *de gemeente Voorschoten op grond van de arbowetgeving een zorgplicht heeft voor de huisvesting van de ambtelijke organisatie;*
b. *het college constateert dat het huidige gemeentehuis niet aan de arbo-eisen kan voldoen;*
c. *in het coalitieakkoord 'Voorschoten in verbinding vooruit' ten aanzien van het gemeentehuis (zijnde monumentale bestuurscentrum en huisvesting ambtelijke organisatie) is opgenomen dat 'het geheel renoveren of vernieuwen van het gemeentehuis vanwege de te verwachten hoge investering niet haalbaar lijkt', alsook dat 'we zoeken naar een slimme praktische oplossing om toch een gewoon goede werkplek te creëren voor de organisatie';*
d. *op instigatie van het college twee fases zijn doorlopen om te komen tot een besluit over een aanpak van een gemeentehuis. Nu liggen er vijf scenario's voor met een aanbeveling voor scenario E;*

overwegende dat:

e. *de verschillende scenario's elkaar niet veel ontlopen voor wat betreft investering en kapitaallasten conform de tabellen onder 4.1. in het erratum;*
f. *Voorschoten naast investeren in het gemeentehuis en bibliotheek ook in verschillende voorzieningen voor inwoners wil investeren;*
g. *het voor de raad niet eenvoudig is om op basis van de huidige informatie en de in het raadsvoorstel voorgestelde informatie een weloverwogen keuze te maken;*
h. *het zonder de additioneel gevraagde informatie onmogelijk is om na te gaan of het voorgestelde onderzoek nu al moet plaatsvinden;*

Besluit:

- *Na beslispunt 1 een nieuw beslispunt 2 toe te voegen:*
  Het maximaal toegestane effect op het structurele begrotingssaldo van scenario E vast te stellen op € 392.000 nadelig, op basis van prijspeil 2026.
- *De beslispunten 2 en 3 te schrappen;*
- *Een nieuw beslispunt 3 toe te voegen:*
  Het college op te dragen de raad naast de in beslispunt 1 genoemde informatie ook te voorzien van informatie hoe de investering zich verhoudt tot de andere investeringen in 2027 die al besloten zijn en dan met name voor wat betreft de uitvoeringscapaciteit inpasbaar is.
- *Een nieuw beslispunt 4 toe te voegen:*

Het college op te dragen de raad te informeren over hoe synergie tussen de functies van het nieuwe gemeentehuis inclusief bibliotheek en de Kruispuntkerk wordt bereikt.

- *Beslispunt 5 toe te voegen:*
  Het college op te dragen de raad te informeren over de huisvesting van de Oekraïners die momenteel in het gemeentehuis gehuisvest zijn, gedurende het realiseren van het nieuwe gemeentehuis inclusief de financiële gevolgen van huisvesting elders.
- *Het college te verzoeken de in beslispunt 3 gevraagde informatie aan te leveren voor de begrotingsbehandeling in november 2025, zodat de raad een geïnformeerde keuze kan maken over scenario en geplande uitvoering."*

De heer **Van Horck** (CDA): Voorzitter. Allereerst dank aan alle aanwezigen. Collega Posthuma zei het al: er zitten veel ambtenaren op de publieke tribune. Die betrokkenheid doet mij deugd.

Op een koude donderdagavond, op 3 november 1774, gaf Edmund Burke, de aartsvader van het conservatisme, een toespraak aan zijn kiezers. Die toespraak is bekend komen te staan als "de Bristol-speech". In de kern beschrijft Burke wat volgens hem een goed politicus is. Moet hij altijd luisteren naar de makkelijke mening? Mag hij van een inwoner ook iets terugverwachten? En wat mag een inwoner eigenlijk van hem verwachten? Burke was helder: een luisterend oor, maar uiteindelijk een eigen oordeel. In zijn woorden sprak hij: "Your representative owes you, not his industry only, but his judgement; and he betrays you instead of serving you if he sacrifices it to your opinion." Niet de makkelijke weg, maar de moeilijke weg: je eigen oordeel vormen. Dat is volgens Burke wat een goed politicus is. Het was voor ons makkelijk om ten aanzien van het gemeentehuis voor de simpele keuze te gaan: uitstellen. Dat hebben we al zo vaak gehoord: een onderzoek en nog een onderzoek en dan maar uitstellen; het was zo makkelijk. De aartsvader van het conservatisme zou er het zijne van denken. Het was ook makkelijk om te kiezen voor de nog makkelijkere keuze: gewoon niks doen. Dat is makkelijk zat, maar het CDA is niet een partij van de makkelijke keuze. Wij willen een keuze maken die goed is voor Voorschoten, onze ambtenaren en onze inwoners. En als coalitiepartij steunen wij ons college wél. Dat was geen gemakkelijke keuze. Wij zijn aangesproken op de hoeveelheid vragen die wij stelden. We waren kritisch, maar laat ik via deze weg, via u, voorzitter, mijn fractiegenoot Mark van Oostrum huldigen voor die kritische houding. Juist dankzij zijn houding, die kritische vragen en die extra antwoorden hebben wij een goed geïnformeerde en weloverwogen keuze kunnen maken. Wij stemmen daarom wat het CDA betreft in met scenario E. Scenario E is voor ons de beste keuze, maar nog belangrijker is dat we als goede werkgever eindelijk, eindelijk de belofte inlossen voor al die ambtenaren. Ik zeg "eindelijk", want het duurde lang. We lossen ook eindelijk onze belofte in voor de bieb. Met dit besluit krijgt Voorschoten een splinternieuwe, toegankelijke en duurzame bibliotheek en wordt de brede maatschappelijke functie van de bibliotheek in Voorschoten sterker verankerd. Dat is goed voor de leesvaardigheid van onze inwoners en voor de spilfunctie die de bieb in ons dorp vervult.

Met dit voorstel gaan we een ontwerp uitwerken. Een definitief beeld hebben we in september 2026 maar voor ons is helder dat we het voorstel moeten aanpassen. Daarom dien ik amendement 348 in. Dat is een lang amendement, want we hebben een aantal voorwaarden. Betaalbaarheid moet voor ons vooropstaan. Daarom willen wij een taakstellend budget. Het kan gebouwd worden, maar dan wel voor € 16,5 miljoen. Indexatie, maar dat is dan ook het budget, want het is en blijft gemeenschapsgeld. Het definitief ontwerp moet langs de raad; u kent ons inmiddels. Dat is voor ons een principieel punt. Bovendien is het belangrijk dat de raad zorgvuldig en duidelijk wordt meegenomen en geïnformeerd. Kan de wethouder dat toezeggen en kan hij ook vertellen hoe het vervolgproces qua informatievoorziening aan de raad eruitziet en hoe die structuur eruitziet? Wij vinden het ook belangrijk dat dit, als we dit doen, niet ten koste mag gaan van andere zaken, zoals de sporthal en het zwembad, maar ook de woningbouwopgave. Voorschoten moet op ons kunnen blijven bouwen. Aan de overkant van de weg bouwen we samen aan de Kruispuntkerk. Wij vinden dat dubbelfuncties moeten worden voorkomen. Graag ook een reactie van de wethouder daarop. Tot slot de communicatie: wij vinden het cruciaal dat dit besluit goed uitgelegd wordt voor draagvlak aan de bewoners: waarom we dit doen, waarom het belangrijk is dat we dit doen en hoe we het doen. Die vragen leven immers. Kan de wethouder reflecteren op de voorwaarden uit het amendement en de zaken die we daar verder in noemen? Het amendement luidt:

"Amendement 348.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10-07-2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078134/385981,

constaterende dat:

a. *de gemeente Voorschoten als werkgever op grond van de arbowetgeving een zorgplicht heeft voor de huisvesting van de ambtelijke organisatie;*
b. *het college van oordeel is dat het huidige gemeentehuis niet aan de arbo-eisen kan voldoen;*
c. *in het coalitieakkoord 'Voorschoten in verbinding vooruit' ten aanzien van het gemeentehuis (zijnde monumentale bestuurscentrum en huisvesting ambtelijke organisatie) is opgenomen dat 'het geheel renoveren of vernieuwen van het gemeentehuis vanwege de te verwachten hoge investering niet haalbaar lijkt';*
d. *de gemeenteraad d.d. 6 maart 2025 het besluit over het scenario heeft doorgeschoven naar 10 juli 2025;*
e. *bouwprojecten zoals een nieuw gemeentehuis zich kenmerken door een onzekerheid die zowel: duurder[1], binnen de kosten[2] en goedkoper[3] uit kunnen vallen;*
f. *nieuwbouw 40 jaar afschrijven mogelijk maakt, terwijl renovatie in 25 jaar wordt afgeschreven waardoor bij nieuwbouw een hoger bedrag kan worden geïnvesteerd tegen relatief lagere kapitaallasten t.o.v. renovatie;*
g. *het huisvesten van de bibliotheek die voor de inwoners toegankelijk en bereikbaar wordt in de nieuwbouw tot financiële voordelen kan leiden;*
h. *we de bibliotheek vervangen in nieuwbouw en daarmee een onmisbare maatschappelijke functie duurzaam faciliteren en dat een overlap moet voorkomen worden tussen (ontmoetings)functies van de bibliotheek en de Kruispuntkerk;*
i. *een goed geoutilleerd gemeentehuis ten goede komt aan de uitvoeringskracht, legitimiteit, herkenbaarheid en kwaliteit van het bestuur voor de inwoners;*
j. *op initiatief van het college en middels raadsbesluit twee fases zijn doorlopen om te komen tot een besluit over een aanpak van een gemeentehuis. Nu liggen er vijf scenario's voor met een aanbeveling voor scenario E';*

overwegende dat:

k. *de verschillende scenario's elkaar niet veel ontlopen voor wat betreft investering en kapitaallasten conform de tabellen onder 4.1 in het erratum;*
l. *door de vertraging als gevolg van het uitstel van de raad van 6 maart 2025 naar 10 juli 2025 de bouwkosten zijn toegenomen en verder uitstel van de besluitvorming zal leiden tot een nog aanzienlijke toename van de kosten;*
m. *een gemeente die zelfstandig wil blijven ook besluitvaardig dient te zijn;*
n. *een goede onderbouwing van de kapitaallasten cruciaal is en deze verder zijn uitgewerkt in de beantwoording van de technische vragen set 784, antwoord vraag 8;*
o. *slagvaardige en duidelijke besluitvorming hand in hand hoort te gaan met duidelijke financiële regievoering en controle ten behoeve van een efficiënte besteding van de Voorschotense belastingcenten;*
p. *de Voorschotense bewoner terechte vragen zal hebben bij de bedragen die gemoeid zijn met de investering van een nieuw gemeentehuis en transparantie over de bouw daarom cruciaal is voor het behoud van het draagvlak onder inwoners;*
q. *Voorschoten naast investeren in het gemeentehuis en bibliotheek ook in verschillende voorzieningen voor inwoners wil blijven investeren;*
r. *de raad behoefte heeft aan gestructureerde betrokkenheid en eindsturing op de kaders middels besluitvorming op het Definitief Ontwerp;*

Besluit:

- *Na beslispunt 1 een nieuw beslispunt 2 toe te voegen:*
  Als kaders voor de uitwerking van bovengenoemd scenario (uitgaande van gemeentehuis inclusief bibliotheek) vast te stellen:
  - *een investeringsbedrag van € 16,5 miljoen (incl. btw, prijspeil 2026);*
  - *een maximaal netto-effect op het begrotingssaldo van € 392.000 (prijspeil 2026) nadelig;*
- *na het nieuwe beslispunt 2 een nieuw beslispunt 3 toe te voegen:*
  Het Definitief Ontwerp (DO) wordt (inclusief een financiële raming binnen door de raad vastgestelde kaders) ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

- *Het oude beslispunt 2 te hernoemen tot 4;*
- *Het oude beslispunt 3 te hernoemen tot 5;*
- *Beslispunt 6 toe te voegen:*
  Het college op te dragen de raad te voorzien van informatie hoe de investering zich verhoudt tot de andere investeringen in 2027 die al besloten zijn, hoe de uitvoeringscapaciteit daarvan inpasbaar is en hoe gegarandeerd wordt dat de uiteindelijke uitvoering van de bouw van dit project niet ten koste gaat van andere reeds besloten projecten en de raad vóór 1 november 2025 over de beantwoording van deze onderzoeksvragen via een informatiebrief te informeren.
- *beslispunt 7 toe te voegen:*
  Het college op te dragen de raad te informeren over hoe synergie tussen de functies van het nieuwe gemeentehuis inclusief bibliotheek en de Kruispuntkerk wordt bereikt, hoe dubbelfuncties worden voorkomen, en dit als separaat onderdeel terug te laten komen in het DO.
- *beslispunt 8 toe te voegen:*
  Het college op te dragen om actief te communiceren over de bouw richting de inwoners om draagvlak en begrip onder inwoners te behouden en te vergroten.
- *beslispunt 9 toe te voegen:*
  Het college op te dragen om oplossingen te formuleren voor een oplossing voor de huisvesting van Oekraïense ontheemden en een financiële onderbouwing daarvan voor te leggen aan de raad.
- *beslispunt 10 toe te voegen:*
  Het college op te dragen om de mogelijkheid van een gefaseerde oplossing uit te werken en een financiële onderbouwing daarvan voor te leggen aan de raad.

1 https://www.ad.nl/krimpenerwaard/houten-constructie-maakt-nieuw-gemeentehuis-duurder-dan-was-voorzien~a64275a7/
2 https://www.gelderlander.nl/west-betuwe/nieuw-gemeentehuis-geldermalsen-blijft-binnen-de-kosten~aa624546
3 Nieuw gemeentehuis Rheden bijna 1 miljoen euro goedkoper dan gepland - Streeknieuws"

Dat brengt mij op het amendement van GroenLinks en de PvdA over het toevoegen van de maatschappelijke functies. Mijn fractie vindt dat een sympathiek amendement. Als we daarover willen nadenken, is dit het juiste moment. Wat het CDA betreft is het goed om dat mee te nemen. Met dit besluit bouwen we wat het CDA betreft niet aan een gemeentehuis, maar aan een gemeenschapshuis, een huis vol met publieke voorzieningen, een huis van de democratie, een huis voor onze ambtenaren, waarin als het even kan het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt meegenomen, de bibliotheek et cetera. Dit alles wordt duurzaam toegankelijk voor onze bewoners.

Bij de macht om een besluit te nemen hoort wat ons betreft ook de verantwoordelijkheid om een besluit uit te voeren. De uitvoering, waarover al veel gesproken is, is voor ons belangrijk. Daarover hebben we in het amendement ook het nodige opgenomen. Wij blijven dit dossier kritisch maar constructief volgen. We willen stappen voorwaarts maken, geen uitstel, maar stappen voorwaarts maken voor al die ambtenaren, die bewoners, de gebruikers van de bieb, voor Voorschoten.

De **voorzitter**: Hiermee zijn we gekomen aan het einde van de eerste termijn van de raad. We gaan naar de eerste termijn van het college. Ik verzoek wethouder De Bruijn om in te gaan op de gestelde vragen en de ingediende amendementen.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik zal inderdaad weer proberen om er kort en bondig doorheen te gaan. We hebben ook al heel veel debat gehad in de voorgaande besprekingen in de commissie. Ik wil graag beginnen met de vragen van D66; dat waren de eerste vragen die binnenkwamen. Ik kan me goed voorstellen dat u, maar ook de commissie dit proces best lastig vond. Dat geldt natuurlijk met name voor al die verschillende scenario's die u krijgt. Het enige wat ik daarop kan zeggen, is dat we uiteraard hebben geprobeerd om dat zo goed mogelijk te doen, ook op basis van de startnotitie die we met elkaar hebben vastgesteld. Uiteraard kun je achteraf altijd makkelijk zeggen: misschien hadden we dit of dat nog moeten toevoegen. Ik denk dat we op dat moment hebben geprobeerd om het zo goed mogelijk aan u voor te leggen, maar ik kan me ook voorstellen dat de extra informatie die er nu met het erratum is, wel degelijk bijdraagt.

Een hele terechte vraag van D66 was: wat gebeurt er als we gewoon niks doen en als we tegenstemmen? Feit is dat we niet zo door kunnen gaan met het pand dat we nu hebben. Dat betekent dat we, als we nu niks besluiten, dit pand evengoed zullen moeten verspijkeren. Dat zal ook gaan om tonnen, misschien richting miljoenen, om het up to par te krijgen. Maar dan ben je wel aan het verspijkeren in een pand dat het eigenlijk niet meer waard is en waarin je ook de komende jaren iedere keer weer moet gaan bijspijkeren. In die zin is het volgens dit college dus weggegooid geld om het op die manier te doen.

Dan de vraag van de SP over het optoppen. Ik kan me voorstellen dat het minder praktisch is om de maatschappelijke organisaties op de tweede verdieping te hebben. Het gaat dus uiteraard om het toevoegen van de vierkante meters, maar in de uitwerking moet het natuurlijk wel praktisch zijn. Dat lijkt me logisch.

Meerdere fracties hebben gevraagd of dit andere projecten niet in de wielen rijdt, met name qua capaciteit en handjes. Daar hebben wij ook intern intensief over gesproken. Wij willen dit project oppakken vanuit de afdeling Bedrijfsvoering. Dat betekent dat we het niet oppakken vanuit de afdeling Projecten en ook niet vanuit de afdeling waardoor ook de openbare werken, zoals het riool en dergelijke, opgepakt worden; dat is juist de afdeling waar we het vaak moeilijk vinden om alles ook te realiseren. Wij denken en verwachten dit dus voor elkaar te kunnen krijgen, juist met deze keuze om dit project op een aparte manier buiten die capaciteit om aan te vliegen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Feitelijk wordt er dan een nieuwe route gekozen. Ik neem aan dat het project gewoon de gebruikelijke procedures moet doorlopen. Ik maak me eerlijk gezegd een beetje zorgen als het via een andere route wordt gedaan. Zijn de mensen dan immers ook bekend met de projectenmethodiek en wordt het op dezelfde manier aangestuurd?

Wethouder **De Bruijn**: Jazeker. De procedures blijven gewoon gevolgd worden, zoals wij hier natuurlijk ook procedures volgen. Het zijn mensen die nu al betrokken zijn bij het project. Qua procedures zal het dus geen impact hebben. U krijgt allemaal het raadsvoorstel gewoon te zien. Het wordt alleen buiten de projecten gehouden.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik bedoel natuurlijk niet onze raadsprocedures. Het gaat mij echt om de projectenprocedures die gevolgd moeten worden. Ik kan me ook voorstellen dat vergunningverlening en dat soort dingen nodig zijn. Die hebben ook te maken met de reguliere capaciteit die er is.

Wethouder **De Bruijn**: De capaciteit zal met name zitten bij de projectleider voor het uitwerken. Verder is er uiteindelijk natuurlijk ook een aanbesteding. Daar hebben we de Stichting Rijk voor. Dat ligt ook buiten onze organisatie. We verwachten niet dat dit de capaciteit bij bijvoorbeeld vergunningen in de wielen rijdt.

De heer **Maassen** (SP): Begrijp ik het goed dat de wethouder zegt dat er sowieso een ervaren projectleider moet worden aangetrokken maar dat hij alleen op een andere afdeling komt te werken dan anders misschien gebruikelijk zou zijn om die afdeling niet te veel te belasten?

Wethouder **De Bruijn**: Die hebben we intern al bij Bedrijfsvoering.

Dan het CDA en de toezegging met betrekking tot het DO. Ik ga straks in op het amendement, maar die toezegging kan ik doen. Wat het informatieproces betreft - dat is voor iedereen van groot belang - willen we, als we het raadsvoorstel vanavond aannemen, in september al met een eerste informatiebrief komen over hoe we het proces gaan aanpakken richting volgend jaar juni, waar de planning op gericht is. We willen in december al een eerste thema-avond organiseren. Gedurende het proces blijven we ook klankborden met de raadswerkgroep die er ook in het voorproces was. Die willen we intensief betrekken bij het proces, de keuzes die we maken en de stappen. Uiteraard zullen we u als raad op zo veel mogelijk momenten informeren wanneer dat nodig is. Wellicht organiseren wij ook nog extra thema-avonden. Wij denken dat dat ook gepast en nodig is.

Het CDA vroeg nogmaals naar de Kruispuntkerk. Daarover hebben we in de commissie al gesproken. Het is al een uitgangspunt dat we met elkaar in die uitwerking echt de synergie gaan bekijken. Die toezegging had u al en krijgt u nog een keer van mij. Uitleg is uiteraard ontzettend

belangrijk voor het draagvlak. We proberen die uitleg richting de inwoners in elk geval via onze website zo goed mogelijk te doen, maar wellicht zijn er ook andere instrumenten voor nodig.

Ik ga nu in op de verschillende amendementen. Ik hanteer de volgorde waarin ze in iBabs staan. Het moge duidelijk zijn dat amendement 353 van Voorschoten Lokaal contrair is aan het voorstel van het college. Wij denken dat goedkoop duurkoop is. Dat amendement willen we dus ontraden.

De heer **Posthuma** (PvdA): Zou u nog eens kunnen uitleggen waarom u denkt dat goedkoop duurkoop is, zodat we allemaal heel helder hebben waarom scenario B volgens het college niet het voorkeurscenario is?

Wethouder **De Bruijn**: Jazeker. Het allerbelangrijkste is dat we, als we gaan starten met scenario B, dat eigenlijk neerkomt op verspijkeren van het huidige pand, dat die investering praktisch niet meer waard is, dat je nooit op het niveau kunt krijgen van een nieuw pand en waarbij je in de nabije toekomst iedere keer opnieuw opgaven krijgt om bij te klussen. Voor de totaalinvestering kijk je natuurlijk ook naar het aantal jaren waarover we de kosten kunnen verdelen. Bij scenario B gaat dat over 25 jaar en bij scenario E over 50 jaar. Onderaan die streep zijn de kostenverschillen dus nihil. Het moge dus duidelijk zijn dat wij een voorkeur hebben voor scenario E.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dat zegt de wethouder terecht: renovatie mag je in 25 jaar afschrijven en nieuwbouw in 50 jaar. Zou u nog even kunnen herhalen wat de verschillen precies zijn tussen scenario B en scenario E?

Wethouder **De Bruijn**: De verschillen zijn met name dat er in scenario B, dus in het huidige pand, niet genoeg of eigenlijk geen ruimte is voor de bibliotheek en dat daar in scenario E wel ruimte voor is. Dat is een variant waarmee we echt rekening houden met de toekomst en toekomstbestendigheid, ook met aparte units die we eventueel los zouden kunnen verhuren in de toekomst als wij als gemeente eventueel krimpen en als dat nodig is. Scenario E biedt dus veel meer flexibiliteit en is meteen duurzaam naar alle maatstaven die we nodig hebben.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Hoor ik de wethouder nou zeggen dat scenario B niet een afdoend voorstel is binnen uw eigen raadsvoorstel met de scenario's? Ik kan me toch goed herinneren dat er staat dat scenario B voldoet aan het programma van eisen en ook een fatsoenlijk alternatief is als route om te kiezen. Ik begrijp het dus even niet.

Wethouder **De Bruijn**: Volgens mij heb ik heel duidelijk gemaakt waarom wij een voorkeur hebben voor scenario E. U weet ook - dat staat ook helder aangegeven - dat er met scenario B eigenlijk niet voldoende ruimte is om de bibliotheek daarin op te nemen. Dat is volgens ons een belangrijk onderdeel om rekening mee te houden. Verder zijn er de argumenten die ik zojuist heb genoemd: het verspijkeren van een oud pand en een kortere afschrijvingstermijn ten opzichte van een toekomstbestendig pand.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik vind het nog steeds erg bijzonder dat u aangeeft dat scenario B niet voldoende is. Als het niet voldoende was geweest, was het niet opgenomen in de scenarioschetsen. Daar ga ik dus niet in mee. Wat de afschrijvingstermijnen betreft: dat is natuurlijk leuk; dat is een financiële exercitie. Verbouw of renovatie moet van een toezichthouder over 25 jaar afgeschreven worden en nieuwbouw over 40 jaar. Dat is prima, maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat het gebouw na 25 jaar instort. Je kunt daar na 25 jaar dus gewoon nog steeds in blijven zitten. Misschien kan dat 35 jaar; dan zit je alweer heel dicht tegen die 40 jaar aan. Die rekenkunstjes kun je dus ook op die manier maken. Dan komt alles weer dichter bij elkaar. Bent u dat met mij eens?

Wethouder **De Bruijn**: Nee, dat ben ik niet met de heer Van Duivendijk eens. Dit is de manier waarop we de berekening doen en dit is de manier waarop we met projecten werken.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van de heer Van Duivendijk.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Is de wethouder het dan met mij eens dat het door mij geschetste scenario B, met misschien wel 35 jaar blijven zitten en 25 jaar financieel afschrijven, dichter in de buurt komt van een sobere en doelmatige oplossing, waar oorspronkelijk om gevraagd is?

Wethouder **De Bruijn**: Sober wel, doelmatig niet.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb een interruptie op de heer Van Duivendijk. Hij noemt het "regeltjes", maar het zijn belangrijke boekhoudkundige uitgangspunten. Precies zoals de wethouder al zei: als je een gaar gebouw beter probeert te maken, blijft het nog steeds een gaar gebouw. U koopt volgens mij ook een nieuwe auto in plaats van de oude Lada, die u vroeger misschien heeft gehad, een beetje extra aan te duwen. U zegt dat we dan voor de goedkoopste variant zouden kiezen, maar als je onder de streep € 12 miljoen over 25 jaar moet afschrijven of € 16,5 miljoen over 50 jaar, hoop ik dat meneer Van Duivendijk kan rekenen, want dan weet hij zelf wel wat goedkoper is. Ik begrijp het niet zo goed. Ik heb meneer Van Duivendijk hoog zitten.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik dank de heer Posthuma voor het feit dat hij mij hoog heeft zitten; dat vind ik erg fijn. Het punt is dat u uitgaat van de veronderstelling dat dit pand op een soort van instorten staat. Dat weten we niet, want het gevraagde NEN-onderzoek en de nulmeting zijn niet uitgevoerd. We kunnen wel net doen alsof iets verspijkeren aan het bestaande pand niet effectief en niet efficiënt zou zijn, maar dat weten we dus niet. Daar is om gevraagd en daar vraag ik ook om in dit amendement. Ik hoop dus dat u dat kunt steunen, want dan kunt u uw onderbouwing bevestigen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Als meneer Van Duivendijk de afgelopen periode even had opgelet, had hij geweten dat er in 2014 en 2019 duidelijke RI&E's zijn uitgevoerd en dat in 2021 aan deze raad is gerapporteerd wat de staat van dit gebouw is. Daarin staat klip-en-klaar dat het afgeschreven is en dat er iets moet gebeuren. Al deze gebouwen hebben nieuwe duurzaamheidseisen nodig. Dat kan niet meer met dit gebouw; dat gaat simpelweg niet. U heeft gewoon alle feiten in handen om daar een goede keuze in te maken. Ik vind het gewoon een beetje vreemd dat u dan kennelijk voor de bühne zegt dat het allemaal niet mogelijk is of niet kan.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Het klopt dat er allerlei onderzoeken zijn uitgevoerd in 2014 en 2019, zoals de heer Posthuma zei. Dat is ook de reden waarom de huidige coalitie ervoor heeft gekozen om het pand aan te pakken en te renoveren vanuit een sobere en doelmatige oplossing, omdat de financiën daar nou eenmaal om vragen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): U zegt net dat de financiën daar geen ruimte voor laten, maar we hebben toch net een Kadernota vastgesteld waarin dit bedrag meegenomen is? We hebben toch net vastgesteld dat hier ruimte voor is? Dat is ook wat we het college horen zeggen. Trekt u nou in twijfel wat het college hier gepresenteerd heeft? Of mogen we er een keer op vertrouwen dat dat dan ook klopt?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Volgens mij staat dit in de Kadernota nog steeds in het wensenlijstje van de investeringen. We proberen te achterhalen wat het gaat kosten. In het erratum zijn inverdieneffecten opgenomen die mogelijk goede inschattingen zijn, maar mogelijk niet. Er zit dus nog heel veel wensdenken in, waardoor wij denken dat de totale kosten, de investeringslasten en de kapitaallasten veel groter zijn dan zoals ze nu worden geschetst.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): We zagen dit ook bij de MFA, die uiteindelijk gesneuveld is: elke keer die vraag wanneer we absolute zekerheid krijgen. Die is er niet, zeker niet totdat we het uiteindelijke plan hebben. Wat stelt u dan voor? Op welk moment zouden we het dan wél zeker weten? Want het zijn natuurlijk altijd projecties. Inderdaad, het staat in het wensenlijstje, maar uit dat wensenlijstje blijkt dat we de ruimte hebben om investeringen te doen als we daarvoor kiezen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik zeg exact wat u zegt: er is ruimte als we daarvoor kiezen. Er staan nog een heleboel andere wensen op ons lijstje. Als er ruimte is, wil dat niet zeggen dat je daar per se voor moet kiezen.

De **voorzitter**: Dit debatje is voor nu klaar. Ik vraag de wethouder om zijn beantwoording te vervolgen.

Wethouder **De Bruijn**: Ik was bezig met de amendementen. Amendement 341 ontraden wij als college, met eigenlijk als enige reden dat het zorgt voor extra uitstel, met risico op extra kostenverhoging.

We staan positief tegenover amendement 352. We staan ook positief tegenover amendement 348. Hoewel bij de kaders expliciet wordt aangegeven dat dit geld voor een scenario is van alleen een gemeentehuis en een bieb - wat dat betreft lijkt het heel helder - kan er toch sprake zijn van een conflict met amendement 352. Daarom zou ik willen vragen of het mogelijk is om een schorsing te hebben om met ambtelijke bijstand deze twee amendementen op de juiste manier af te stemmen.

De **voorzitter**: Heeft de wethouder voor nu gereageerd op alle vragen en opmerkingen uit de eerste termijn van de raad? Dat is het geval. Is er nog behoefte aan het bespreken van andere zaken? Nee. Dan gaan we op verzoek van de wethouder schorsen. Ik schors voor een kwartier.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Heeft de schorsing uitkomsten opgeleverd die relevant zijn om te vermelden voordat we de tweede termijn ingaan? Meneer Deuzeman, u heeft nog 45 seconden.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik zal snel zijn. Amendement 352 gaat gecombineerd worden met amendement 348 en amendement 352 wordt hierbij dus ingetrokken.

De **voorzitter**: Amendement 352 maakt geen onderdeel meer uit van de beraadslaging. Er is een nieuw amendement 348 verstuurd. De heer Van Horck van het CDA gaat dat indienen.

De heer **Van Horck** (CDA): Voorzitter. We hebben het amendement gewijzigd. Het wordt hierbij dus in gewijzigde vorm ingediend. Het gewijzigde amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, de PvdA, D66 en de SP, luidt:

"Amendement 348.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 10-07-2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078134/385981,

constaterende dat:

- *a. de gemeente Voorschoten als werkgever op grond van de arbowetgeving een zorgplicht heeft voor de huisvesting van de ambtelijke organisatie;*
- *b. het college van oordeel is dat het huidige gemeentehuis niet aan de arbo-eisen kan voldoen;*
- *c. in het coalitieakkoord 'Voorschoten in verbinding vooruit' ten aanzien van het gemeentehuis (zijnde monumentale bestuurscentrum en huisvesting ambtelijke organisatie) is opgenomen dat 'het geheel renoveren of vernieuwen van het gemeentehuis vanwege de te verwachten hoge investering niet haalbaar lijkt';*
- *d. de gemeenteraad d.d. 6 maart 2025 het besluit over het scenario heeft doorgeschoven naar 10 juli 2025;*
- *e. bouwprojecten zoals een nieuw gemeentehuis zich kenmerken door een onzekerheid die zowel: duurder[1], binnen de kosten[2] en goedkoper[3] uit kunnen vallen;*
- *f. nieuwbouw 40 jaar afschrijven mogelijk maakt, terwijl renovatie in 25 jaar wordt afgeschreven waardoor bij nieuwbouw een hoger bedrag kan worden geïnvesteerd tegen relatief lagere kapitaallasten t.o.v. renovatie;*
- *g. het huisvesten van de bibliotheek die voor de inwoners toegankelijk en bereikbaar wordt in de nieuwbouw tot financiële voordelen kan leiden;*
- *h. we de bibliotheek vervangen in nieuwbouw en daarmee een onmisbare maatschappelijke functie duurzaam faciliteren en dat een overlap moet voorkomen worden tussen (ontmoetings)functies van de bibliotheek en de Kruispuntkerk;*
- *i. een goed geoutilleerd gemeentehuis ten goede komt aan de uitvoeringskracht, legitimiteit, herkenbaarheid en kwaliteit van het bestuur voor de inwoners;*
- *j. op initiatief van het college en middels raadsbesluit twee fases zijn doorlopen om te komen tot een besluit over een aanpak van een gemeentehuis. Nu liggen er vijf scenario's voor met een aanbeveling voor scenario E;*
- *k. het college in het erratum op het raadsvoorstel de mogelijkheid beschrijft voor het onderzoeken van een extra bouwlaag voor 'sociaal/maatschappelijke aan de gemeente gelieerde instellingen';*

l. een dergelijke uitbreiding naar schatting van het college leidt tot een bescheiden nettoverlaging van de structurele kosten van het gemeentehuis;
m. de meerkosten van dit onderdeel voor fase 3 van het proces zo'n € 25.000 bedragen;

overwegende dat:

n. de verschillende scenario's elkaar niet veel ontlopen voor wat betreft investering en kapitaallasten conform de tabellen onder 4.1 in het erratum;
o. door de vertraging als gevolg van het uitstel van de raad van 6 maart 2025 naar 10 juli 2025 de bouwkosten zijn toegenomen en verder uitstel van de besluitvorming zal leiden tot een nog aanzienlijke toename van de kosten;
p. het inbrengen van bredere sociaal-maatschappelijke functies, naast de bibliotheek, past in de visie van het vernieuwde gemeentehuis als gemeenschapscentrum;
q. de colocatie van maatschappelijke functies drempelverlagend kan werken voor het gebruik van deze functies door inwoners;
r. deze uitbreiding van functionaliteit bij kan dragen aan het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor de verbouw van het gemeentehuis;
s. het verplaatsen van functies naar een centrale locatie ruimte vrijspeelt voor de herontwikkeling voorzien in de Ontwikkelvisie centrum Voorschoten;
t. het meenemen van deze ontwikkelingen in het proces nu tegen relatief beperkte meerkosten kan worden gedaan;
u. een gemeente die zelfstandig wil blijven ook besluitvaardig dient te zijn;
v. een goede onderbouwing van de kapitaallasten cruciaal is en deze verder zijn uitgewerkt in de beantwoording van de technische vragen set 784, antwoord vraag 8;
w. slagvaardige en duidelijke besluitvorming hand in hand hoort te gaan met duidelijke financiële regievoering en controle ten behoeve van een efficiënte besteding van de Voorschotense belastingcenten;
x. de Voorschotense bewoner terechte vragen zal hebben bij de bedragen die gemoeid zijn met de investering van een nieuw gemeentehuis en transparantie over de bouw daarom cruciaal is voor het behoud van het draagvlak onder inwoners;
y. Voorschoten naast investeren in het gemeentehuis en bibliotheek ook in verschillende voorzieningen voor inwoners wil blijven investeren;
z. de raad behoefte heeft aan gestructureerde betrokkenheid en eindsturing op de kaders middels besluitvorming op het Definitief Ontwerp;

Besluit:

- *Aan beslispunt 1 toe te voegen: ', met toevoeging van de separate optie voor een extra bouwlaag voor sociaal-maatschappelijke aan de gemeente gelieerde instellingen.';*
- *Na beslispunt 1 een nieuw beslispunt 2 toe te voegen:*
  Als kaders voor de uitwerking van bovengenoemd scenario (uitgaande van gemeentehuis inclusief bibliotheek) vast te stellen:
  - *een investeringsbedrag van € 16,5 miljoen (incl. btw, prijspeil 2026);*
  - *een maximaal netto-effect op het begrotingssaldo van € 392.000 (prijspeil 2026) nadelig;*
- *na het nieuwe beslispunt 2 een nieuw beslispunt 3 toe te voegen:*
  Het Definitief Ontwerp (DO) wordt (inclusief een financiële raming binnen door de raad vastgestelde kaders) ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.
- *Het oude beslispunt 2 te hernoemen tot 4 en het bedrag van € 230.000 aan te passen tot € 255.000;*
- *De begroting conform beslispunt 4 te wijzigen;*
- *Het oude beslispunt 3 te hernoemen tot 5;*
- *Beslispunt 6 toe te voegen:*
  Het college op te dragen de raad te voorzien van informatie hoe de investering zich verhoudt tot de andere investeringen in 2027 die al besloten zijn, hoe de uitvoeringscapaciteit daarvan inpasbaar is en hoe gegarandeerd wordt dat de uiteindelijke uitvoering van de bouw van dit project niet ten koste gaat van andere reeds besloten projecten en de raad vóór 1 november 2025 over de beantwoording van deze onderzoeksvragen via een informatiebrief te informeren.
- *beslispunt 7 toe te voegen:*

Het college op te dragen de raad te informeren over hoe synergie tussen de functies van het nieuwe gemeentehuis inclusief bibliotheek en de Kruispuntkerk wordt bereikt, hoe dubbelfuncties worden voorkomen, en dit als separaat onderdeel terug te laten komen in het DO.

- *beslispunt 8 toe te voegen:*
  Het college op te dragen om actief te communiceren over de bouw richting de inwoners om draagvlak en begrip onder inwoners te behouden en te vergroten.
- *beslispunt 9 toe te voegen:*
  Het college op te dragen om oplossingen te formuleren voor een oplossing voor de huisvesting van Oekraïense ontheemden en een financiële onderbouwing daarvan voor te leggen aan de raad.
- *beslispunt 10 toe te voegen:*
  Het college op te dragen om de mogelijkheid van een gefaseerde oplossing uit te werken en een financiële onderbouwing daarvan voor te leggen aan de raad.

1 https://www.ad.nl/krimpenerwaard/houten-constructie-maakt-nieuw-gemeentehuis-duurder-dan-was-voorzien~a64275a7/
2 https://www.gelderlander.nl/west-betuwe/nieuw-gemeentehuis-geldermalsen-blijft-binnen-de-kosten~aa624546
3 Nieuw gemeentehuis Rheden bijna 1 miljoen euro goedkoper dan gepland - Streeknieuws"

Nog een ander punt. Ik heb begrepen dat mijn inbreng op het punt van de samenwerking door sommigen iets te stevig werd opgevat. Wellicht was het mijn onervarenheid als raadslid, maar ik hecht eraan om te benadrukken dat toen ik "wij steunen het college wél" zei, ik daarmee niet insinueerde dat de andere, gewaardeerde coalitiepartijen dat niet doen. Dat had betrekking op één zaak. Dat wil ik bij dezen dus graag rechtgezet hebben, want die samenwerking wordt buitengewoon zeer gewaardeerd.

De **voorzitter**: De heer Posthuma heeft nog een opmerking.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb een vraag aan de VVD-fractie, want wij zagen allemaal commotie hierbinnen. Dat heeft zich allemaal achter de schermen afgespeeld, maar ik denk dat het goed is even plenair te bespreken wat er nou precies gebeurd is. Ik hoor graag een reactie van de VVD-fractie: wat is er nou allemaal aan de hand?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Het is zeer ongebruikelijk, maar de spreektijd van de VVD is bijna op. Ik ga die hier dus niet aan besteden.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik dacht dat ik het nooit zou vragen, maar dan zou ik ervoor willen pleiten dat de VVD wat extra spreektijd krijgt om hier enige toelichting op te geven, want in het kader van transparantie en openheid is het belangrijk dat we het geheel dat net heeft plaatsgevonden, in deze gemeenschap met elkaar kunnen delen.

De **voorzitter**: Ik vind de vraag om toekenning van extra spreektijd ingewikkeld, omdat we hier met elkaar afspraken over hebben gemaakt. Sterker nog: volgens mij zie ik dat mevrouw Van Meenen dat zelfs niet wil. Mag ik het zo samenvatten? Ik wil niet dat ik het verkeerd zeg. Ja, mevrouw Van Meenen wil dat inderdaad niet. Op dit moment geldt dus: waarvan akte, meneer Posthuma. Ik constateer dat er vanuit de schorsing geen opmerkingen meer zijn die relevant zijn voordat we aan de tweede termijn van de raad beginnen. Ik hanteer daarbij dezelfde volgorde als in de eerste termijn.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. We hebben even gewacht wat eruit zou komen. Volgens mij gaat de beraadslaging gewoon op een goede wijze door. Ik wil de wethouder bedanken voor de beantwoording van alle vragen en het duidelijk maken waarom scenario E een te prefereren scenario is ten opzichte van scenario B. Ik heb goed naar hem geluisterd en ik zie twee aspecten waarom scenario B niet zo'n goed idee is. Ik wil dat nog wel even herhalen. Voor ons is scenario B gewoon duur renovatiewerk met een zeer beperkte opbrengst. Het lijkt op papier de goedkoopste optie, maar als je kijkt naar de prijs-kwaliteitverhouding is het relatief duur. Het is een investering van bijna € 11 miljoen, terwijl het geen uitbreiding oplevert. Het kent ook veel beperkingen doordat het bestaande casco eigenlijk behouden wordt. Dat betekent heel simpel: geen toekomstbestendigheid, minimale inzet van duurzaamheid en geen ruimte voor maatschappelijke

functies zoals de bibliotheek of Voorschoten voor Elkaar. Dat is echt een beperking. Dan is mijn vraag aan Voorschoten Lokaal - want Voorschoten Lokaal pleitte hiervoor - waarom het kiest voor een ingrijpende en vrij dure renovatie, terwijl we voor meer geld een flexibel, energiezuinig en breder bruikbaar gebouw kunnen neerzetten. Graag een reactie.

Het tweede punt is dat scenario B ook niet voldoet aan de ruimtebehoefte. Het biedt geen oplossing voor de structurele tekortkomingen van het huidige gebouw. De incourante ruimtes blijven bestaan, de installaties worden slechts deels vernieuwd en het gebouw blijft nog steeds slecht toegankelijk. En nogmaals, ook de ondernemingsraad heeft benadrukt dat het huidige gebouw slecht is voor de werkbaarheid en voor de gezondheid van medewerkers. Scenario B verandert daar dus nauwelijks iets aan. Mijn tweede vraag is waarom we miljoenen investeren in een renovatie die problemen niet echt oplost en die geen ruimte creëert voor de bibliotheek of maatschappelijke organisaties. Ik begrijp daar werkelijk geen pepernoot van. Ik hoop dat u dat echt kan uitleggen.

De **voorzitter**: Meneer Deuzeman, let op uw spreektijd.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. In verband met die spreektijd sluit ik mij grotendeels aan bij de opmerkingen van de heer Posthuma. Ik wil nog aangeven dat wij ons amendement hebben gecombineerd met dat van het CDA. Zoals we al zeiden, snappen we dat er wat comfort nodig is. Ook gehoord de reactie van de wethouder denken we dat het amendement van het CDA daar voldoende ruimte voor biedt. Wij kunnen dat dus ook steunen.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Dank voor de uitvoerige betogen, zowel van de wethouder als van andere fracties, om de vragen die wij in de eerste termijn hadden te beantwoorden. Wij zijn blij dat de wethouder zegt dat dit project los van de andere projecten gerealiseerd gaat worden, omdat dit ook iets is waar we het bij de Kadernota zojuist over hadden: hoe interfereren die verschillende zaken? Betekent dit ook dat de focus op woningbouw, dus op de andere projecten, gewoon blijft zoals die zou zijn als we dit niet zouden doen? Dat vraag ik de wethouder ook naar aanleiding van de eerdere inbreng van de VVD over de vraag of dit niet interfereert.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook ik wil de wethouder bedanken voor het beantwoorden van de vragen, natuurlijk niet voor het ontraden van ons amendement. Dat vinden wij jammer, maar we wachten de verdere beraadslaging af.

Sorry, ik heb ook een vraag gekregen. O, twee vragen. Dan moet u misschien even helpen, want ze leken erg op elkaar.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik kan ze nog wel uitleggen.

De **voorzitter**: Gaat u eerst even beantwoorden. Dan kijken we daarna of dat voldoende is.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): U gaf een opsomming van een gebouw met allemaal grote, mooie containerbegrippen, waarin duurzaamheid en alles helemaal opgeblazen zijn, alsof scenario E echt het walhalla is dat er zou moeten komen. We weten allemaal dat in het raadsvoorstel vier opties zijn gepresenteerd; er is ook een huuroptie, maar die benoem ik nu niet. Alle vier de opties voldoen aan het programma van eisen; dat staat er klip-en-klaar in. Het is dus gewoon een keuze. U zegt dat de verschillen klein zijn. U weet dat wij een amendement hebben ingediend waarin we zelfs een menukaart willen op scenario B, waardoor we kunnen afschalen. We kunnen dus zelfs misschien naar een B-. U noemde een bedrag van € 11 miljoen. Misschien kan dat wel teruggebracht worden naar € 9 miljoen. Dat laat onverlet de € 5 miljoen voor de bibliotheek. De bibliotheek gaat in vierkante meters niet achteruit. Dat heb ik even opgezocht: in de tekening staat hooguit 6%. Dat is in onze optiek nog wel te doen. Vandaar onze keuze voor B.

De heer **Posthuma** (PvdA): Stel nou dat het € 9 miljoen wordt en dat het uw B- wordt, A+ of geeft u er maar een naampje aan. Wat zijn bij die € 9 miljoen dan de afschrijvingskosten over 25 jaar? Hoeveel geld zal het dan voor 25 jaar kosten?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): € 9 miljoen gedeeld door 25.

De heer **Posthuma** (PvdA): Zegt u het maar.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Moeten we hier rekensommetjes gaan zitten doen? Dat lijkt me een beetje onzinnig.

De **voorzitter**: Meneer Posthuma, volgens mij bent u aan het rekenen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik ben altijd aan het rekenen, voorzitter. Dat zou meneer Van Duivendijk misschien ook moeten doen. Het volgende is namelijk het geval. Het gaat dan over 25 jaar om € 360.000. Wat zijn de kosten als u scenario E door 50 jaar deelt?

De **voorzitter**: De zomerquiz.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik vind het een beetje bijzonder om hier nu rekensommetjes te gaan zitten maken. Wat wilt u daarmee bereiken?

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik doe dit om uit te leggen dat de exploitatiekosten per jaar goedkoper zijn bij scenario E dan bij scenario B.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dat ben ik dus niet met u eens. Er is een erratum toegevoegd aan dit raadsvoorstel. Daarin worden allerlei voordelen en inverdieneffecten gepresenteerd waarvan we nog maar moeten afwachten of we die gaan behalen. De jaarlijkse lasten zijn dus absoluut beheersbaarder bij B dan bij E.

De **voorzitter**: Een laatste vraag of punt, meneer Posthuma.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik pak er één punt uit. Ik kan er meerdere punten uit pakken, maar anders wordt het te lang. Ik kijk naar de kostenbesparingen ten aanzien van de verwarming, gas, elektra en weet ik wat allemaal. Het is toch overduidelijk dat de stookkosten bij scenario B vele malen hoger blijven dan in scenario E en dat je door aan de voorkant extra te investeren kosten aan de achterkant juist verlaagt? U komt uit het bedrijfsleven. Dit moet u toch zelfs snappen?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): De kosten zijn gebaseerd op label C en kunnen zelfs naar label A als we dat willen, maar er is geen menukaart gepresenteerd en er wordt niks doorgerekend op B, zoals het er nu uitziet ten aanzien van hoe de raad waarschijnlijk gaat stemmen. We zullen het dus niet weten.

De **voorzitter**: Ik constateer dat u er niet uit komt en dat u het niet eens gaat worden. Daarmee stop ik dit leuke debatje voordat we in cirkels gaan draaien.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb zojuist met veel belangstelling geluisterd naar het interruptiedebatje. Ik heb ook met veel interesse met het CDA over de twee amendementen overlegd. Van het ene amendement was de SP mede-indiener en in het andere amendement vroeg het CDA om een aantal zekerheden. Ik begon mijn eerste termijn met de opmerking dat wij dit een heel moeilijk besluit vinden en dat we het moeten kunnen uitleggen. Wat wij kunnen uitleggen, is dat je als raad op dit moment in het proces duidelijke kaders stelt over wat er wel of niet uitgegeven kan worden, dat de raad op de hoogte wordt gehouden, nog een beslissend moment heeft bij het definitief ontwerp en daar iets over kan zeggen en dat wij als raad aangeven dat het niet alleen een gemeentehuis wordt als werkplek voor onze ambtenaren, maar dat het ook een bibliotheek is, dat er ook maatschappelijke voorzieningen in zitten en dat het hele dorp ervan profiteert als hier iets gebeurt. Wij willen vooral kunnen uitleggen dat als wij € 10 miljoen, € 12 miljoen of € 16,5 miljoen uitgeven aan een nieuw gemeentehuis, dat wel een uitgave moet zijn die zijn geld waard is. Mijn fractie twijfelt er steeds meer over of het wel zin heeft om een kartonnen doos een klein beetje te moderniseren voor € 12 miljoen en er dan straks achter te komen dat dat het geld niet waard is geweest. Dát kunnen wij niet uitleggen. Als we dan toch geld over de balk gaan gooien en als we dan toch een zware uitgave gaan doen, dan graag voor iets waar we ook iets aan hebben en iets wat het ook daadwerkelijk doet.

De **voorzitter**: Uw tijd is op. Mevrouw Van Meenen heeft geen behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Van Horck** (CDA): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording en de appreciatie van het amendement. Wij zijn tevreden met zijn inbreng en hebben geen vragen meer.

De **voorzitter**: Ik kijk naar de wethouder. Misschien nog een reactie op het gewijzigde amendement 348?

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik heb één vraag van D66 en inderdaad het aangepaste amendement. De vraag van D66 was of de focus op de andere besloten projecten niet verloren gaat. Dat proberen we juist te voorkomen. Dus nee, we willen juist apart focus houden op dit project en nog steeds op de andere projecten die we ook in de planning hebben.

Dan het aangepaste amendement. Dank voor het meedenken. Juist doordat het in één amendement is gegoten, is het voor ons helderder om daarmee aan de bak te gaan. Nu weten we zeker dat er geen tegenstrijdigheden in zitten en hoe we dit aan moeten vliegen. Dus positief.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen beantwoord door de wethouder? Dat is het geval. Dan sluit ik de beraadslaging en gaan we over tot de stemmingen. We beginnen met de amendementen. De volgorde is op basis van verstrekkendheid. Dat betekent dat eerst amendement 353 in stemming wordt gebracht, dan amendement 341 en dan amendement 348.

In stemming komt amendement 353 van Voorschoten Lokaal.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik heb een voorkeur voor scenario B+ of C, maar met dit uitgebreide amendement kan ik niet leven. Daarom zal ik tegenstemmen, maar u zult begrijpen dat ik wel voeling heb voor dit amendement.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wat mij betreft is dit het enige amendement dat aansluit bij het coalitieakkoord. Daarom zal ik voor dit amendement stemmen.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 4 tegen 17 stemmen, waarbij de fractie van Voorschoten Lokaal ervoor heeft gestemd en de andere fracties ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 341 van de VVD.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 4 tegen 17 stemmen, waarbij de fractie van de VVD ervoor heeft gestemd en de andere fracties ertegen hebben gestemd.

In stemming komt het gewijzigde amendement 348 van het CDA, GroenLinks, de PvdA, D66 en de SP.

Het gewijzigde amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 12 tegen 9 stemmen, waarbij de fracties van Voorschoten Lokaal en de VVD en mevrouw Schroot van D66 ertegen hebben gestemd en de fracties van het CDA, GroenLinks, de PvdA en de SP en mevrouw Mieremet en mevrouw Wijnen van D66 ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Wij vinden het als VVD bijzonder teleurstellend dat we niet met elkaar keuzes hebben gemaakt. Wij zijn voorstander van focus op de uitvoering en niet te veel hooi op onze vork nemen. De discussie ging feitelijk alleen maar over welk scenario het beste was en hoe we het konden doen. In de discussie is wat ons betreft onvoldoende stilgestaan bij de vraag of we het nú wel moeten doen, want we zijn het er met elkaar over eens dat het moet gebeuren. Wij zullen dan ook tegen dit voorstel stemmen.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Met het aannemen van het amendement gaat het raadsvoorstel wat mij betreft in tegen het coalitieakkoord. Hiermee kan ik dus niet akkoord gaan.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik heb er lang over nagedacht en ik heb het lang doorvoeld. Ik kan principieel niet voor dit raadsvoorstel stemmen. Beton veroorzaakt 8% van de wereldwijde CO_2-uitstoot. Sloop en daarna nieuwbouw zijn geen duurzame ingreep, bezien vanuit de levenscyclusanalyse. Volgende generaties draaien op voor de gevolgen van vermijdbare uitstoot en het tot puin slaan van waardevolle, degelijke materialen. Ik vind het onnodig en ongewenst om als gemeente het slechte voorbeeld te geven door hier willens en wetens voor te kiezen. Het ongemak en de mogelijke extra kosten van variant B of C met extra ruimte voor de bieb zijn het naar mijn mening waard om te voorkomen dat de rekening bij volgende generaties terechtkomt. Ik begrijp de keuze voor E. Mijn standpunt zal de wereld niet veranderen, maar ik kan mijn ogen niet sluiten en wegkijken van de realiteit.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 12 tegen 9 stemmen, waarbij de fracties van Voorschoten Lokaal en de VVD en mevrouw Schroot van D66 ertegen hebben gestemd en de fracties van het CDA, GroenLinks, de PvdA en de SP en mevrouw Mieremet en mevrouw Wijnen van D66 ervoor hebben gestemd.

9. Voorbereiden AB vergadering Omgevingsdienst West Holland 14 juli 2025 (raadsregistratienummer Z/25/099168/446374)

De **voorzitter**: Wenst iemand nog iets mee te geven aan wethouder Schokker voor deze vergadering? Dat is niet het geval.

10. Overig

Van dit agendapunt wordt geen gebruik gemaakt.

11. Sluiting

De **voorzitter**: Ik bedank Hans voor het invallen op de griffie. Hans, heel veel dank daarvoor.

(Applaus)

De **voorzitter**: Ik wil vanaf deze plek namens u allen ook onze waarnemend griffier Minke bedanken. Dit wist je niet, hè? In de volgende raadsvergadering wordt de nieuwe griffier geïnstalleerd. Ik ga er voor het gemak maar even van uit dat we geen extra raadsvergadering hebben. Dan doen we het gewoon nog een keer, maar ik wil je namens ons alvast bedanken voor de afgelopen tijd, want het was heel druk voor je. Dus heel veel dank voor al je inzet en je hulp. Hier is een mooie bos bloemen.

(Applaus)

De **voorzitter**: Hierbij sluit ik de vergadering. Ik wens u allen een fijne vakantie. De raadsleden zie ik hopelijk morgen bij de afsluiting van het seizoen. Dank u wel.

De voorzitter sluit om 22.32 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 1 oktober 2025.

De griffier,

Ondertekend door Eric Krijgsman
op 02-10-2025

Drs. E. Krijgsman

De voorzitter,

Ondertekend door Nadine Stemerdink
op 03-10-2025

Drs. N. Stemerdink